

CARLO MANZONI

**E ACASĂ
DOMNUL BRAMBILLA?**

— COLECȚIA MERIDIANE —

Carlo Manzoni

E acasă domnul Brambilla?

Traducere de
Teodor Mazilu și Alexandru Mirean

Editura pentru Literatură Universală
1969

CUPRINS

E ACASĂ DOMNUL BRAMBILLA?

Prefață
Cuierul
Promovată la pojar
Damigeana
Pata
Cursa
În căutarea unei umbrele
Dulapul cu lucruri inutile
Un restaurant recomandat
Patru cu seringă
Automobilul
Călătorind noaptea
Ceșcuța de reprezentare
La gară
În sfârșit, singur!
Pe terasă, sub pergolă
Fotografia
Vaza de ceramică
Cravate de un ceas
O dimineată cenușie de toamnă

DOMNUL BRAMBILLA ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Preastimate cititor

Aventuri în familie

Un fotoliu-pat
Periile
Bucătărie în culori
Plasturele
Nasturele
Zile de zăpăceală

Pensiune de familie
De Sfânta Mana, în căutarea unui pat
Epistolar
Fără telefon
Perioada examenelor
Un bărbat de aceeași talie

Aventuri cu automobilul

Oaspeți bineveniți
Un șurub în plus
O mașină bine întreținută
Sera
Un tovarăș de drum
Accidentul

Despre autor

E ACASĂ DOMNUL BRAMBILLA?

CARLO MANZONI

É in casa il signor Brambilla?

Rizzoli Editore – seconda edizione

Milano 1953

Prefață

Etajul întâi, al doilea, al treilea, al patrulea?

N-are importanță, peste tot e la fel.

Mă opresc pe palierul etajului doi. Se simte un miros vag de pisică și dezinfectant, de talaș umed.

Pe ușă o tăbliță de alamă pe care e gravat un nume: „Cavalcatoare”.

Apăs pe butonul soneriei și după puțin timp aud niște zgomote de dincolo de ușă. Pași înăbușiți, zgomotul unui zăvor. Ușa se deschide și apare o femeie.

— E-acasă domnul Brambilla?

— Încă nu, zice femeia, dar nu întârzie mult. Pofțiți vă rog.

Generoasă, deschide larg ușa spre vestibul.

E un vestibul ca oricare altul. Cuietul cu o pălărie bărbătească, un fular spânzurat și două umbrele în suportul anume făcut. O bancheta, un telefon, o etajeră pentru flori cu un ghiveci gol.

Pe jos, pe plăcuțele de faianță violent lustruite, două dreptunghiuri de cârpă cenușie mă invită să mă opresc și să-mi șterg bine talpa pantofilor, în timp ce femeia mă privește recunoscătoare și așteaptă fără să dea niciun semn de nerăbdare.

Un copil de șase sau șapte ani apare la o ușă pe coridorul lung și mă privește cu ochii mari, și, curios, dispare de îndată ce încerc să-i surâd. Un zgomot de vase se aude din nu știu ce parte a casei.

— Bărbatu-meu e întotdeauna punctual, zice femeia, în câteva minute e acasă. Vreți să vă scoateți pardesiul? Faceți-vă comod.

Dezbrac pardesiul și îl atârâ în cuier.

În vestibul se simte un miros puternic de ceară. Doamna o ia înaintea mea pe coridor și străbatem o zonă unde mirosul de ceară dispare pentru a lăsa loc binecuvântatului miros de stufat, apoi renaște din nou mirosul cerii, iar în salon același miros de ceară se atenuază pentru a face loc suavului parfum de garoafe.

Copilul de șase sau șapte ani apare în ușă, mă privește cu ochii mari și, curios, dispare de îndată ce îmi îndrept privirile spre el.

— Sunteți un Brambilla și dumneavoastră? mă întreabă doamna, așezându-se pe un mic fotoliu din fața mea.

— Sunt și eu un Brambilla, zic, suntem din aceeași familie. Nevastă-

mea lustruiește podelele și nu-mi dă voie să mă așez pe patul abia făcut. Din când în când aduc acasă câte un buchet de flori sau o prăjitură. După masă mă întind pe canapea și citesc, la o anumită vârstă, în mod fatal, devii un Brambilla.

— Dumneavoastră bărbații sunteți cu toții niște Brambilla numai când sunteți acasă, în rest însă... zice doamna surâzând. Ce știm noi femeile ce se întâmplă după aceea?

— Suntem Brambilla și în afara casei, zic, de-acum încolo avem o răspundere – familia, creșterea copiilor, atâtea și atâtea sfinte obligații. Trebuie să cumperi o pereche de pantofi, să chemi un instalator pentru a-ți repara conducta de apă, să reperi rulourile la ferestre. Astea sunt singurele aventuri pe care ni le mai putem îngădui. Zugrăvirea unei odăi devine o aventură grozavă, de care îți amintești toată viața.

— E adevărat, zice doamna cutremurându-se, noi am pus să ne tapiseze trei încăperi, ceea ce e puțin. O grozăvie! Nu mai știam unde să mâncăm, unde să dormim, nu ne mai găseam lucrurile, iar mobila era târâtă de ici colo, mânjită de clei, de var. Dar podelele? Nu mai spun de podele, ce mizerie! El era furios, eu nu mai pricepeam nimic, copiii făceau să sporească tărăboiul iar femeia de serviciu umbla prin casă ca năucă de nu mai știa încotro s-o ia. E într-adevăr o aventură extraordinară.

— Când eram tineri, nu astea erau aventurile la care visam. Visam călătorii pe mare, cavalcade în deșert, caravane în pădurile virgine.

— Prostii. Și fantezie de prost gust. Realitatea e cu totul alta. Vă gândiți la drama provocată de robinetul care nu se închide și de apa care amenință să-ți inunde casa? Și la războaiele cu domnul Brambilla de sus care face gălăgie de se cutremură tavanul, și cu domnul Brambilla de jos care ne pretinde să stăm nemișcați toată ziua și să legăm copiii de piciorul mesei ca să nu mai facă gălăgie? Și atâtea alte aventuri care desigur nu ți se pot întâmpla în Sahara, ci numai într-un biet apartament, la oraș.

Servitoarea apare în ușă. Din spatele ei, copilul de șase sau șapte ani își bagă capul și mă fixează cu ochii mari.

— Să pun masa, doamnă? întrebă servitoarea.

— Da, Teresina, răspunde doamna.

Servitoarea pleacă și copilul rămâne fixându-mă în continuare și, curios, când îi surâd, dispare.

Se aude ușa de la intrare care se deschide și se închide, cineva a alunecat pe plăcile de faianță, o ușă care se trănestește.

— Fiica mea e un diavol! zice doamna ridicându-se și privind din ușă pe coridor. Ți-ai șters pantofii?

— Bună, mamă, strigă un glas plin de prospețime și sălbatică energie. Ce-avem de mâncare astăzi?

— La altceva nu se mai gândesc, zice doamna revenind în salon, să mănânce și atâta tot. Noi ne frământăm dacă sunt uzi la picioare sau transpirați. Dar pentru ei lucrurile astea nu au importanță.

— Pentru moment, apoi vor deveni și ei niște domni Brambilla oarecare. Acuma visează să cucerească luna, dar mai târziu vor fi mulțumiți dacă vor reuși să obțină o reducere de zece la sută la un serviciu de cafea.

— E el, zice doamna ridicându-se, îi cunosc pașii...

Mă ridic și eu, dar auzul meu nu este atât de fin... Acuma aud pe cineva ștergându-și picioarele dincolo de ușă, ștergându-le îndelung. Apoi ușa se deschide.

Domnul Brambilla intră, își dezbracă pardesiul, își scoate pălăria, își sărută soția, se apropie de mine cu mâna întinsă.

— Ce mai e nou? întreabă domnul Brambilla.

Privește în jur. Ce să fie nou? Nu e nimic nou: soția e tot acolo, cuierul e tot acolo, podeaua e tot acolo și tot lustruită, pe mobile tot nu vezi niciun firicel de praf. Mirosul de ceară, cel de stufat, cel al garoafelor, nimic nu s-a schimbat. Evident, servitoarea străbate coridorul cu farfurii și cu pahare. Ca întotdeauna fiica apare în ușa bucătăriei mestecând cu poftă.

— Bună, tăticule, zice cu gura plină. Copilul de șase sau șapte ani mă fixează cu ochii mari apoi, evident, dispare în fundul coridorului. Doamna șterge cu cârpa purtată cu piciorul o mică umbră de pe o placă de faianță.

— Azi e mai frig ca ieri, dar poate că o să se facă timp frumos. Ați citit cele întâmplare azi la Cameră? Ce-o să facă America? Ai auzit de leul fugit de la circ?

Întâmplări din lumea largă. De dincolo de ziduri, de ușă, de fereastră, dincolo de flecăreala soției, întâmplări petrecute pe stradă, pe cer, în apă. Se vorbește de ele cu pasiune, dar nu interesează pe nimeni câtuși de puțin. Problema spinoasă este tot cea a papucilor care niciodată nu sunt la locul lor. Găsești unul dar celălalt unde-o fi? Cine a umblat cu el? Iar servitoarea a mai spart două pahare din serviciu. Panică! Țipete și lacrimi. Prin casă sunt cioburi de sticlă. Aseară cineva a uitat radioul deschis. Pe ziua de șapte iulie la orele douăzeci și cincisprezece minute cineva a pus o ceșcuță udă pe măsuța din salonaș. Se mai vede și acum semnul, și urmele crimei nu vor să dispară. Evident, vântul geme prin crăpăturile ferestrei.

— Poftiți, zice domnul Brambilla, vă voi arăta ceva ce nici nu vă trece prin cap.

Deschide ușa la baie. Cearceafuri ude înșirate pe sfoară la uscat.

— Nu poți să treci sau dacă vrei să treci trebuie să faci o grămadă de manevre. Seara, înainte de culcare, așa e prin toată casa, lucruri puse la uscat cât e coridorul de lung, în salon, lângă calorifere. Așa e

toată iarna pentru că nu e soare. Vara când e soare rufele domnului Brambilla de sus se scurg pe albiturile domnului Brambilla de jos care sunt întinse la uscat pe balcon.

— Știu, zic, mi se întâmplă și mie. Tuturor Brambilla ca mine și ca dumneata.

— La toți? zice el mirat. Și scrumul de pe jos? Și jaluzeaua stricată? Și cazanul de la baie stricat? Și soția pisăloagă?

— La toți li se întâmplă, zic. Sunt aventurile de fiecare zi ale domnilor Brambilla. Nenorocirea începe când ne însurăm. În momentul în care preotul ne întreabă: „Acceptați să luați de soție pe domnișoara Cutare aici de față și să deveniți dom' Brambilla pentru toată viața?”

Domnul Brambilla îmi face semn să tac și ascultă.

Se aude gălăgie dinspre bucătărie.

— Cine a mâncat o banană? țâșnește glasul doamnei Brambilla, am cumpărat trei și acum nu sunt decât două.

— Eu nu știu nimica, protestează servitoarea.

— Eu nici măcar nu le-am văzut, zice fiica cu gura plină.

Domnul Brambilla mă privește și face un semn cu capul ca și când ar vrea să zică: „Ați auzit?”

— În clipa asta, acasă la mine se întâmplă același lucru, același lucru se petrece și în casa altor o sută de mii de Brambilla ca mine și ca dumneata.

— Deci, nu e nimic nou! suspină domnul Brambilla.

— Da. Nu e nimic nou...

Îeșim în vestibul. Îmbrac pardesiul.

— Poate că, șoptește domnul Brambilla cu un strop de speranță și ușoară melancolie în glas, lucrurile s-ar schimba într-un fel dacă aş aduce acasă o pisică. O pisică poate schimba multe într-un cămin...

— În primele zile da, dar pe urmă totul ar fi ca mai înainte. S-ar obișnui și cu pisica, cu capriciile ei, cu maniile ei. Din cauza asta nu devenim mai puțin Brambilla decât suntem. Ai fi un dom' Brambilla care are o pisică în casă, și atât.

— Îmi pare foarte rău că n-am nimic senzațional să-ți povestesc. Nici nu știi cât sufăr din cauza asta...

— Nu contează, e mai înțelept să ne mulțumim cu micile pățanii de la noi de-acasă. Dacă nu putem zbura cu avionul ultrasonic nu-i nicio nenorocire, și aspiratorul ne poate da satisfacții la fel de mari...

Doamna Brambilla vine să mă salute. Servitoarea trece pe coridor cu o garoafă în mână. Fiica se sprijină de pervazul ușii și mestecă. Din pricină că are întotdeauna ceva de mestecat ne privește cu o imensă superioritate.

Copilul de șase sau șapte ani mă fixează cu ochii mari și, curios, abia îi surâd și el dispare.

Domnul Brambilla mă salută și deschide ușa.

Pe palier se simte același miros, greu de definit, de pisică, de dezinfectant și de talaj umed.

În stradă sute de domni Brambilla circulă grăbiți. Acasă îi așteaptă obișnuitele pățanii de fiecare zi; nimic extraordinar, obișnuitele și meschinele întâmplări din aceste scurte povestiri.

Cuierul

În antreu, s-a desprins cuierul din perete.

După un an. Mă așteptam să se desprindă încă din ziua în care am bătut dibluri noi în zid.

De patru ori am bătut diblurile în zid, și de fiecare dată altcineva și-a luat această misiune istorică. Prima dată un zidar, și zidarii, după cum bine se știe, sunt specialiști în așa ceva. Atunci cuierul a căzut a doua zi.

A doua pară s-a ocupat de această treabă în grabă, portarul. Portarul spusese că diblurile trebuie să fie tăiate într-un anume fel și, până la urmă, cuierul bătut într-un anume fel a rezistat eroic trei zile.

A treia oară le-am refăcut eu cu mâna mea și cuierul a rezistat o lună.

A patra oară am găsit cuierul la locul lui și nevastă-mea m-a asigurat că diblurile le-a bătut ea, cu mâna ei de mamă și gospodină, și că nu vor mai ieși nici dacă ai trage cu tunul.

Un an întreg am așteptat să cadă cuierul și în fiecare zi, când treceam pe lângă el, nevastă-mea zâmbea încântată. Victoria era de partea ei.

Acum câteva zile cuierul s-a desprins încet de zid și s-a întins cu grație pe podeaua antreului, îndulcindu-și căderea pe veșmintele întregii noastre familii.

L-am ridicat și l-am sprijinit de perete.

L-am eliberat de povara tuturor lucrurilor și după ce am recunoscut că într-adevăr cuierul rezistase destul, nevastă-mea a bătut în perete alte două dibluri.

Acestea vor rezista douăzeci de ani, dar au rezistat abia o jumătate de zi, până în clipa când au venit doi zidari, au desprins cuierul și au spart zidul.

— Coșul e crăpat undeva și iese fum, zise portarul, și coșul trece tocmai pe aici, de aceea trebuie să dărâăm zidul și să reparăm stricăciunea. E vorba de un fleac de o jumătate de zi de lucru.

Odată reparat hornul am mai bătut o dată bucățile de lemn și cuierul s-a întins iarăși pe podeaua antreului.

A venit un tehnician, un specialist, un om care și-a dedicat întreaga

viață cuierelor și a spus că mutând cuierul cu zece centimetri mai încolo se puteau face găuri noi unde vor fi rebătute două dibluri de toată frumusețea.

A făcut bucățile de lemn promise cu atâta solemnitate și cuierul a rămas la locul lui până ce am atârnat pe el primul palton. Odată cu primul palton, s-a prăbușit.

Acuma tot zidul antreului e plin de dibluri și cuierul e rezemat provizoriu de peretele coridorului. Nu se poate atârna nimic pe el; specialistul ne-a trădat.

Triști, înfofoliți, nenorociți, atârnăm paltoanele direct de cuiele bătute direct în zid și sperăm să reziste până când ne vom hotărî să zidim în perete chiar cuierul.

Promovată la pojar

Medicul şade pe marginea patului şi cere o lingură.

Fetiţa începe să plângă. Nu vrea să facă injecţie, şi medicul îi explică că nu poate face injecţie cu o lingură. Nu contează, cu lingură sau fără lingură, fetiţa nu vrea să facă injecţie.

Şi pe urmă îi e frică şi de lingură, nu poţi să ştii niciodată.

Sora ei soseşte cu lingura, o furculiţă şi un cuţit, şi întreabă dacă trebuie să aducă şi o farfurie. Medicul spune că nu, spune că e de ajuns lingura, şi fetiţa scoate un oftat de uşurare.

— Bine, zice medicul, acuma ridică-te şi deschide gura.

Fetiţa se ridică şi deschise gura.

Apoi zice „Aaa!”, şi medicul îi bagă lingura în gură.

— Nu-i nimic, zice medicul. Te doare gâtul?

— Nu, zice fetiţa.

— Mai devreme o durea, zice mama, cum se face că acuma n-o mai doare?

— Se mai întâmplă câteodată, molfaie medicul. Acuma n-are temperatură. Avea temperatură azi-dimineaţă?

— Era fierbinte, oftează mama. I-am pus mâna pe frunte şi ardea toată. Nu i-am luat temperatura pentru că mi-am dat seama că avea temperatură.

— E mai bine să o iei, protestează leneş medicul. Oricum e bine să stea în pat astăzi.

Medicul pleacă şi fetiţa citeşte mai departe revista cu ilustraţii vesele şi colorate. Mama se duce după cumpărături şi la întoarcere fetiţa e foarte agitată.

Telefonează soţului la birou.

— E epidemie de tifos.

— Unde? întreabă soţul.

— Prin oraş. Bântuie în tot oraşul. Azi-dimineaţă am auzit că vreo doi copii care stau pe lângă noi au tifos. Să chem doctorul?

— Dar copiii bolnavi de tifos nu sunt ai noştri, se miră ironic soţul.

— Ştiu, dar fetiţa stă în pat şi are temperatură. Arde. Azi-dimineaţă a venit doctorul să o vadă.

— Ce-a spus?

— Că n-avea nimic. Dar el habar n-avea de cazurile astea de tifos. Când a venit el, copilul nu ardea. Acuma arde. Ar trebui să vii imediat acasă.

Soțul se întoarce acasă și pune mâna pe fruntea fetei.

— Cum ți se pare? Arde, nu? întreabă soția.

— Fierbinte, aprobă soțul îngândurat, dar poate că eu am mâinile reci. Încearcă tu.

Soția încearcă punând mâna pe fruntea fetei.

— Cum îți pare?

— Ca să fiu sinceră, rece, dar poate că mi se pare mie așa fiindcă am mâinile calde. Curios, când m-am întors de la cumpărături ardea.

— Dar atunci aveai mâinile reci. De ce nu-i iei temperatura cu termometrul?

— I-am luat-o: treizeci și șase cu patru. Trebuie să fie stricat termometrul. Eu aș chema doctorul.

— Să împrumutăm termometrul vecinului, își dă cu părerea soțul. Dacă are febră chemăm medicul după aceea.

Soția se duce la vecin să ceară termometrul și când se întoarce e și mai îngrijorată.

— O mulțime de copii au apendicită. Numai în blocul nostru trei copii au fost operați. Acuma și copilul de la etajul nostru va trebui să se opereze. Doctorul e îngrozit, spunea că n-a văzut niciodată atâta apendicită la copii...

— Asta nu înseamnă că și fata are apendicită. Dacă n-o doare burta nu-i vorba de apendicită, se luminează deodată soțul.

— Ieri o durea burta, își aminti soția, apoi i-a trecut. Poate că e vorba de o criză care trece și apare iar.

Pune termometrul fetei și așteaptă.

— Treizeci și șase cu doi, zice mama privind termometrul. E stricat și ăsta.

— Poate că n-are temperatură.

— Ar avea în orice caz mai mult de treizeci și șase și doi. Dacă termometrul arată treizeci și șase și doi, înseamnă că e stricat.

— Se poate ca toate termometrele să fie stricate în casa asta? se miră soțul. Ar fi o absurditate, hai să controlăm.

— Cum poți să controlezi? întreabă soția.

— Te duci la unul care are temperatură și i-o măsoară, zice soțul.

În mijlocul dilemei, portăreasa îi informează că domnul de la patru tocmai stă în pat bolnav de gripă și, încântată de această posibilitate rapidă de verificare, soția se duce la domnul de la etajul patru cu cele două termometre.

— Azi n-are febră deloc, zice soția domnului de la etajul patru. E prima zi în care se simte bine.

— Păcat, zice mama fetei. Mare păcat. Voiam să încerc

termometrele.

Mai stă puțin de vorbă cu soția domnului de la etajul patru și apoi se întoarce acasă.

Pune mâna pe fruntea fetei și zice că arde.

— Mă îndoiesc, protestează soțul. Acum ai mâinile reci. Eu o simt rece.

— Pentru că ai mâinile calde, i-o întoarce soția. Cu bolile astea care circulă acum, eu zic că e mai bine să chemăm doctorul. Sunt mulți bolnavi de gripă, cu complicații pulmonare și bronhice. Domnul de la patru zace în pat, și pe urmă o mulțime de prietene de-ale mele au copiii bolnavi de gripă și de bronșită.

Soția telefonează doctorului și-i spune că trebuie să vină imediat să vadă fata, dar nu se poate decide încă dacă e vorba de tifos, de apendicită sau de gripă.

Se va informa între timp. Și chiar se duce să cumpere aspirină și când se întoarce și mai alarmată, zice că farmacistul i-a spus că sunt o mulțime de bolnavi de pojar.

Fata a fost bolnavă de pojar, dar mama zice că n-are importanță. S-ar putea să-l mai facă o dată. A repetat clasa anul trecut, s-ar putea foarte bine să repete și pojarul. De ce nu?

— Crezi că n-a fost promovată la pojar, anul trecut? întreabă soțul.

Între timp, soția pune mâna pe fruntea fetei și zice că arde.

— Fiindcă ți-s mâinile reci, protestează soțul atingând mâinile soției, soția nu renunță însă cu una cu două la convingerile ei născute dintr-o dragoste maternă atât de aprigă, zice că ale soțului sunt calde.

Dumnezeule, nu e nimeni în casa asta care să-și poată da seama dacă fruntea fetei e rece sau arde?

Soția pune mâna pe fruntea soțului și zice că are aceeași temperatură cu a fetei.

— Crezi că am febră și eu? întreabă soțul.

Îngrozit, își pune mâna pe frunte, apoi pe fruntea fetei, apoi pe fruntea soției.

Apoi sosește doctorul, și doctorul cere iarăși o lingură.

— Nu-i nimic, fetița n-are temperatură, gâtul e normal, plămânii sănătoși. Și cu burta stă foarte bine.

— Pojar?

— Nici vorbă de pojar. Dacă l-a făcut o dată nu-l mai poate face a doua oară, zice doctorul.

— Bine că a fost promovată la pojar și nu trebuie să-l repete, se liniștește soțul.

Medicul zice că fetița poate să se și scoale, dacă vrea, e de ajuns să nu stea în frig. Apoi pleacă.

— A zis să nu stea în frig, zice soția, atunci e mai bine să stea în pat. Se vede că doctorul n-a vrut să spună mai mult, dar ceva tot e.

Fetița se scoală din pat abia a doua zi, mai puțin bine dispusă ca de obicei.

— Se vede că nu se simte bine, se îngrijorează mama. De obicei sare, se joacă, așa e felul ei.

Îi pune mâna pe frunte și apoi spune soțului să încerce să-i pună mâna pe frunte.

Și vecina de la etaj pune mâna pe fruntea fetei și de asemenea și soțul ei. Toți cei care intră pun mâna pe fruntea fetei, dar toți sunt de acord că n-are temperatură.

Dar această proastă dispoziție... ce-i cu această proastă dispoziție? Poate că o fi cocând ceva. Și pe urmă dacă acum câteva zile a avut durerile alea de burtă din cauza cărora nu s-a dus la școală și a stat în pat, înseamnă că tot e ceva.

De fapt e ceva.

A descoperit tatăl boala, răsfoind caietul de teme.

Nu era nici tifos, nici apendicită, nici gripă, nici pojar.

Era un biet trei la aritmetică...

Damigeana

Damigeana sosise. Nu era o damigeană cine știe ce, dar era totuși o damigeană mare și în bucătăria noastră încurca trecerea. Nu puteam s-o lăsăm acolo unde-o așezaseră oamenii care-au adus-o, dar pe de altă parte nici n-aveam un loc mai bun în care s-o punem. Pivnița noastră gемеа de atâtea lucruri încât abia puteai deschide ușa. Și ca să fim sinceri până la capăt, chiar dacă era loc n-am fi dus-o în pivniță. Adevărul e că vinul, în pivnița noastră, nu ține. O dată am găsit aproape toate sticlele goale și-am descoperit că broasca de la ușa noastră era la fel cu broaștele de la celelalte uși. Apoi am pus un lacăt, și așa, pierzând cheia de la lacăt, trebuia să deschidem ușa cu o șurubelniță.

Oricine poate să deschidă ușa pivniței noastre cu o șurubelniță, așa că era riscant să punem damigeana plină cu vin în pivniță. Era mai bine să așteptăm să se golească.

Deci damigeana era acolo și eu am spus că trebuie să vedem cum e vinul. Trebuia să scoatem puțin; era de ajuns să umplu o sticlă, și apoi l-am fi tras în sticle în ziua următoare.

— Ar trebui un furtun de cauciuc, îmi dădai cu părerea, dar n-aveam furtunuri de cauciuc în casă, pentru că nu ni se întâmplă prea des să tragem vinul la sticle.

Ne-am dus să cerem un furtun de cauciuc la vecin dar nici vecinul nu avea un furtun de cauciuc. În cele din urmă, am găsit un furtun de cauciuc la portar. Era lung de aproximativ un metru și gros cât degetul. L-am băgat în damigeană și am pregătit o sticlă, apoi am început să trag.

A ieșit o grămadă de aer și după ce mi-am umplut plămânii mi s-a umplut și gura de vin.

Am înghițit vinul și am zâmbit.

— E-n regulă, am spus, s-a făcut.

Am dus din nou furtunul la gură dar din furtun n-a ieșit nimic.

Am tras din nou și după ce mi-am umplut plămânii de aer, un alt șuvoi de vin mi-a năpădit gura, apoi am simțit nevoia să dau afară aerul din plămâni. Am respirat iarăși dar zadarnic, din furtun n-a mai ieșit nimic.

— Mai întâi trebuie să dai afară aerul din plămâni, m-am gândit eu. Am expirat îndelung și apoi am dus furtunul la gură. Vinul a început să țâșnească din furtun în gâtlee și când am reușit să înghăț sticla am simțit din nou nevoia să respir. Am încetat să mai înghit și am respirat. Din furtun n-a mai ieșit nimic.

— E nevoie de cineva care să-mi țină sticla la îndemână.

Și a venit fiica mea și a stat lângă mine cu sticla în mână. Am luat-o de la cap.

Zadarnic, de îndată ce simți că vinul începe să urce în furtun, trebuie să iei furtunul de la gură și să-l vâri în gâtul sticlei, dar abia iei furtunul de la gură, că vinul nu mai curge deloc și astfel bagi degeaba furtunul în sticlă.

— Nu trebuie să lași aerul să intre în furtun. Deci mai întâi trebuie să lași să-ți ajungă vinul în gură, când ești sigur că vinul curge, aerul nu mai poate intra în furtun. Atunci e momentul să vâri furtunul în sticlă. Tu stai gata cu sticla.

Deci fiică-mea era lângă mine, cu sticla pregătită, și eu am vrut să mă asigur că vinul curge. Și, slavă Domnului, curgea bine.

— De data asta merge, m-am declarat eu mulțumit. Un șuvoi de vin s-a revărsat pe podea, apoi șuvoiul a mai slăbit când am băgat furtunul pe gâtul sticlei.

— Hup, am zis, trebuie s-o luăm de la început. Tu fii gata cu sticla.

Degeaba, când faci prima oară o treabă, nu poți pretinde să reușești imediat. Chiar dacă e vorba de un fleac de nimic, dar fleacul ăla de nimic trebuie să-l descoperi, și pentru a-l găsi trebuie să încerci de mai multe ori.

Și la un moment dat, bietul om sau lasă totul baltă, sau cere ajutorul cuiva, astfel încât am trimis să-l cheme pe vecin și vecinul, zdravăn și măreț, a apucat furtunul și a început să tragă.

— Tu stai gata cu sticla, îi spusei fiică-mii și vecinul și-a luat gura de la furtun pentru a respira, iar din furtun n-a mai ieșit nimic.

— Curge vinul? am întrebat.

— Curge, zise vecinul.

— Tu fii gata cu sticla, i-am spus fiică-mii.

Un șuvoi de vin a țâșnit pe perete, apoi șuvoiul și-a pierdut puterea și s-a stins.

— Trebuie o pâlnie, zise vecinul.

Am găsit o pâlnie și am vârat-o pe gâtul sticlei.

Vecinul a început din nou să tragă cu furtunul. I-am văzut mărul lui Adam mișcându-se în sus și în jos de mai multe ori și când mărul lui Adam s-a oprit, vinul a stropit ușa și șuvoiul și-a istovit iarăși puterea.

— Furtunul e prea gros, spuse vecinul, dar totuși putem reuși. Trebuie să-l strângi între degete de îndată ce vinul începe să urce, pentru a nu lăsa aerul să intre.

A început din nou să tragă și mărul lui Adam se mișcă din nou în sus și în jos.

Apoi a strâns furtunul, l-a băgat în pânlie și din furtun n-a mai curs nimic.

— Nu-i nimic, zise vecinul. O luăm de la început.

Am luat-o de la început. El trăgea și eu țineam furtunul, apoi am tras eu și a ținut el furtunul, apoi iar a tras vecinul.

Fiică-mea era tot acolo cu sticla gata pregătită.

— E interesant, spuse vecinul, eu n-am încercat niciodată să trag vinul la sticle. E foarte interesant.

— Nici eu, am zis.

Ne-am strâns mâna cu afecțiune.

— E păcat, zisei, voiam doar să-l gustăm puțin. Abia a sosit și trebuie să fie un vin foarte bun.

— Tocmai. Să tragi vinul la sticle e un lucru de nimic, dar e nevoie de un om care se pricepe, zise. Știu că domnul de sus cam trage la măsă și primește destul de des vin. Cred că îl trage singur la sticle.

L-am chemat pe domnul de sus și domnul de sus a aruncat o privire prin bucătărie.

— E nevoie de un lighean, zise.

— În sfârșit, un om dintr-o bucată care știe ceva, mă gândii. Cine și-ar fi putut închipui că e nevoie de un lighean pentru a trage vinul la sticle?

Ne-am dus să luăm un lighean și i-am spus fiicei mele să vină aproape cu sticla.

Domnul de sus a tras din furtun și-i văzurăm mărul lui Adam umblând în sus și în jos, apoi un șuvoi de vin stropi bufetul și imediat și-a pierdut puterea și s-a stins.

Eu și vecinul am început să râdem și atunci domnul de sus, puțin supărat, puțin îndârjit, a luat-o de la cap.

— Ai nevoie de mult suflu, zise după puțin timp. Și atunci am mai încercat și eu, și a încercat și vecinul. Se găsea mereu un măr al lui Adam care urca și cobora și fiică-mea stătea mereu la datorie cu clondirul.

— Hup, zise domnul de sus. De fiecare dată vinul meu mi-l trage la sticle portarul.

— Trebuie să chemăm mărul lui Adam al portarului, zise vecinul meu, și de fapt după puțin timp veni portarul și zise că totul era în ordine; avea clondir, pânlie, lighean.

A tras. Șuvoiul a ajuns, de data asta, pe mașina de gătit cu gaze, apoi și-a istovit puterea ca de obicei.

Era vin peste tot, pe pereți, pe mobilă și pe uși. Numai în sticlă nu.

A mai încercat o dată, apoi am încercat eu, domnul de sus și vecinul, și din nou portarul.

— Hup, zise portarul, furtunul e prea scurt. Nu pescuiește destul.

Cineva mai glumeț pesemne zise că, oricum, tot nu era pește în damigeană.

Am stabilit când îi vine rândul fiecăruia și apoi am încercat să întoarcem furtunul și să aplecăm puțin damigeana.

Apoi am băgat furtunul mai adânc, apoi furtunul a alunecat în damigeana. Atunci am încercat să-l scoatem cu un cârlig de ciorapi dar și cârligul de ciorapi a alunecat înăuntru.

Vorbeam cu toți cu o oarecare greutate, apoi am găsit din întâmplare într-un sertar un pai pentru răcoritoare. Era prea scurt și a căzut în damigeană.

Atunci am luat macaroane. Erau mult mai bune decât furtunul. Vinul țâșnea imediat dar după aceea nu se putea dirija șuvoiul către lighean și nici către clondir. Trebuia să ții macaroana în gură și să lași vinul să țâșnească.

Macaroanele mai aveau și alt neajuns: se rupeau ușor și cădeau în fundul damigenei.

Atunci am renunțat.

— Păcat, zisei, am fi putut bea un păhărel. Trebuie să fie bun. Păcat. Mare păcat.

— Sigur că trebuie să fie bun, zise vecinul meu.

— N-ai ce-i face, zise domnul de sus. Cu altă ocazie. În seara asta putem să mergem să gustăm un păhărel din vinul meu care e deja tras în sticle.

Așa se face că ne-am dus cu toții la etajul de sus cântând și ținându-ne de braț. Chiar aveam poftă să bem un păhărel de vin după atâta muncă.

Pata

— Iată cum se poate prăpădi un costum nou, zise nevastă-mea arătând cu degetul în direcția ficatului meu.

Mă uitai spre punctul indicat, apoi mă uitai la nevastă-mea uluit.

— Eu nu văd nimic, am zis.

Nevastă-mea ridică o pulpană a hainei și la câțiva centimetri de al doilea nasture, văzui o pată mică, ușoară, aproape invizibilă.

— E o pată care abia se vede, am zis. Pentru a o putea vedea trebuie de-a dreptul s-o cauți. Dacă cineva nu știe că e acolo, nici măcar nu-și dă seama de ea.

— Eu nu știam că se află acolo și totuși am văzut-o. Ce e?

— O pată am zis, ai spus-o și tu. O pată...

— Bine, bine, dar ce fel de pată?

— Nu știu. N-am nici cea mai mică idee.

— Pare de cafea, zise nevastă-mea privind pata de aproape.

— N-am băut cafea. O fi o pată veche.

— Minți! Azi-dimineață nu era, zise nevastă-mea. Ceva trebuie să fi băut. Tu nu ești niciodată atent când bei! N-am văzut niciodată un bărbat care să se murdărească în halul ăsta.

— Azi-dimineață am băut un pahar de apă minerală, și apa minerală nu pătează. Eu aș zice să n-o băgăm în seamă. E atât de mică încât putem s-o trecem cu vederea.

— Scoate-ți haina, porunci nevastă-mea. Nu pot să te văd umblând plin de pete.

Mi-am scos haina și nevastă-mea a privit pata și a mirosit-o.

— Petrol? mă întreba nevastă-mea c-un amestec de seriozitate și mister.

— Nu cred, am protestat. N-am avut niciodată ocazia să umblu cu petrol sau cu alte porcării de acest gen.

Nevastă-mea a ieșit pe palier și a pus haina sub nasul portăresei.

— Ce e? Dumneata ce crezi?

Portăreasa a mirosit bine haina și apoi a tras concluzia că, după părerea ei de om care a văzut multe în viață, mirosea a tutun.

— Tutun? Nu se poate să fie o pată de tutun.

— O pată. Încercați cu preparatul de scos pete. Scoate orice pată în

cinci minute.

A dat fuga la poartă să ia sticluța cu produsul acela magic.

— Lăsați-mă pe mine, spuse portăreasa luând haina și agitând sticluța. Apoi a pus sticluța pe masă și a început să întoarcă haina pe o parte, și pe alta. Unde-i pata? zise portăreasa și nevastă-mea a luat haina și a ridicat-o în sus, privind-o în lumina ferestrei.

— Mi se părea că e aici, izbucni nevastă-mea arătând lângă butoniera din partea stângă.

— Uite-o, zise portăreasa arătând cam la înălțimea cotului mânecii drepte.

— Nu era pe mânecă, am intervenit și eu în dispută. Era chiar în față.

— E și pe mânecă, spuse portăreasa.

— Nu înțeleg cum reușești să te mânjești și pe mâneci, spuse nevastă-mea întorcând iarăși haina. Eu vreau să găsesc pata de mai înainte. Poate că nu văd bine așa. Îmbracă haina!

Mi-am pus din nou haina.

— Iat-o, zise nevastă-mea victorioasă, întinzând degetul spre ficat. Scoate-ți haina.

— E mai bine să faci mai întâi un semn cu creta, ca să n-o mai pierzi din vedere, mi-am dat eu cu părerea, dar nevastă-mea a spus că acum știa unde este, n-are nevoie de nicio cretă și de niciun semn și mi-am dezbrăcat haina.

Portăreasa a început să agite iar sticluța, apoi a scos dopul și un miros ascuțit de amoniac s-a răspândit în cameră.

A înmuiat în lichid un petec de pânză și a început să frece haina.

Când a terminat, portăreasa a răsuflat mulțumită și a arătat triumfătoare o pată de culoare închisă, mare cât un bilet de cinci lire.

— A dispărut, ofta încântată portăreasa.

— Ce?

— Pata de mai înainte. Acuma nu mai e. Priviți ca să vă convingeți!

Nevastă-mea privi pata mare cât un bilet de cinci lire și spuse că și ei i se pare că mica pată a dispărut.

— Trebuie lăsată să se usuce, spuse portăreasa. Când e uscată nu se mai vede nimic.

Nevastă-mea atârnă haina pe spătarul scaunului și portăreasa și-a luat sticluța cu preparatul pentru scos pete perfect și a dispărut cu conștiința datoriei împlinite.

Pata a pălit ușor dar odată ajunsă la o anumită intensitate a încetat să mai pălească.

— Nu se mai usucă, i-am spus nevaste-mii și ea luă haina, suflă disperată peste pată și apoi duse haina la soare.

După un sfert de oră s-a dus s-o ia, dar pata era la fel ca mai înainte, mare cât un bilet de cinci lire și de un gri mai cald și mai intens decât

cel al stofei.

— Cine știe ce porcărie o fi fost! bombăni nevastă-mea îngrijorată. Acum ce-i de făcut?

— Nu știi, dacă m-ați fi ascultat pe mine nu ne atingeam de ea și pata n-ar fi ajuns cum a ajuns.

— Păi sigur, se oțărî nevastă-mea. Ce-ți pasă ție dacă umbli cu o haină plină de pete.

A luat haina și a ieșit pe palier.

Auzii sunând soneria de la ușa vecinului și după o jumătate de oră nevastă-mea s-a întors cu o sticlă în mână.

— Ce e? mă ispiti soția vârându-mi sticla sub nas.

— Nu știu. Îmi pare că e petrol.

— Petrol sau benzină? întrebă nevastă-mea.

— Dă-mi să văd.

Mi-a pus din nou sticla sub nas și mirosii.

— Parcă e benzină.

— Trebuie să fie benzină. Nu eram sigur dacă e petrol sau benzină, dar dacă tu zici că e benzină, așa o fi cum spui tu. Madam Gianna spune că sistemul cel mai bun pentru scos petele este tot cel vechi. Benzina. Vechi, dar sănătos. Toate produsele moderne sunt niște porcării care strică lucrurile și nu scot petele.

Nevastă-mea a plecat cu sticla și s-a întors după o jumătate de ceas cu haina.

În locul petei gri mare cât o hârtie de cinci lire, era o altă pată de un gri mai intens și de un ton mai puțin cald, mare cât un bilet de o sută de lire.

— E mai bine așa, am zis eu privind pata.

— A ieșit, spuse nevastă-mea. După ce se usucă, nu se mai vede nimic.

Am lăsat haina pe spătarul scaunului și după o jumătate de oră vecina noastră a venit să întrebe dacă se uscaseră petele.

Încă nu se uscaseră și poate că nu se mai usca niciodată.

— Mi se pare imposibil ca aia să fi fost sticla de petrol, zise madam Gianna.

Dădu fuga să aducă sticla și o mirosirăm cu toții.

— Acuma pare chiar petrol, spuse nevastă-mea. Dar adineauri părea benzină.

— Petrol. Nu e nicio îndoială. Petrol.

A intrat bărbatul lui madam Gianna și nevastă-sa îi puse sticla sub nas.

— Ce e?

— Benzină, spuse bărbatul doamnei Gianna după ce a mirosit binecuvântata sticlă.

— Sau petrol? se arătă neîncrezătoare nevastă-mea.

Dornic de certitudine, soțul doamnei Gianna mirosi iarăși sticla.

— Petrol. Acuma știu precis, e petrol.

— Am scos pata de pe haină cu petrol, mormăi nevastă-mea. Așa se întâmplă întotdeauna, când își bagă nasul bărbatului, întotdeauna fac prostii.

A luat haina și s-a dus în sufragerie cu madam Gianna.

Soțul doamnei Gianna și cu mine am rămas să vorbim despre timp, despre alegerile din acest an, despre foloasele gazului metan, și despre noile instalații pentru extracția petrolului în câmpia Padului.

Auzeam în camera de alături sporovăiala nevestelor, clinchetul sticlelor și zgomotul apei. Soțul doamnei Gianna s-a dus să arunce o privire în sufragerie, să vadă ce se mai aude cu haina mea.

— Treaba merge din ce în ce mai bine. Pata a ajuns cât un bilet de zece mii de lire.

— Un bilet vechi, lung și îngust? am întrebat eu dintr-o stupidă curiozitate.

— Nu, mă liniști ironic bărbatul doamnei Gianna, cât un bilet nou, din alea mari.

Am început din nou să vorbim despre Turul Italiei, despre campionatul de fotbal și ultimul film al lui Fellini și de ultima revoluție de la Paris.

Apoi a sosit nevastă-mea urmata de madam Gianna, ținând haina cu mâinile întinse înainte.

A atârnat haina pe spătarul scaunului și am văzut că toată partea dreaptă avea o culoare gri închis.

— E udă, spuse nevastă-mea. Trebuie lăsată să se usuce. Le-am încercat pe toate, dar până la urmă tot sistemul vechi e mai bun.

— Apă și săpun, porunci madam Gianna cu vocea stranie a unei preotese inițiată în toate tainele cosmosului.

— Trebuie lăsată să se usuce, zise nevastă-mea. Azi va trebui să îmbraci haina cealaltă.

Am îmbrăcat haina cealaltă și m-am dus la birou.

Seara am găsit haina gri pe spătarul scaunului.

Partea dreaptă se uscase și la înălțimea nasturelui ieșea clar în evidență o pată de toată frumusețea de mărimea unei hârtii de o sută. De jur împrejur stofa devenise mai deschisă și forma în jurul petei o aureolă tivită cu alb.

— A rămas pătată pe margini, spuse nevastă-mea. Nu ne rămâne decât să dăm haina la curățătorie. Uită-te și tu dacă ăsta e hal de haină nouă. Nu poți să îmbraci așa ceva...

A dus haina la curățătorie și partea albă din jurul petei mari cât o hârtie de o sută a dispărut.

— A zis curățătoarea că mai bine de așa nu se poate. Trebuie să dai la vopsit tot costumul. Să-ți fie învățătură de minte, să nu te mai

gândești la prostii când bei cafeaua.

Am dat costumul să-l vopsească maro și a ieșit într-adevăr o culoare frumoasă, plăcută, dar, pe partea dreaptă a hainei bătea la ochi o pată maro mai intensă, de mărimea unei hârtii de o sută.

Acum am hotărât să nu mai mă preocup de blestematul ăsta de costum, plutește însă-în aer proiectul de a întoarce haina pe dos.

Nu-mi fac iluzii: știu ce mă așteaptă. Asta înseamnă că va intra din nou în funcțiune servieta mea de piele. Voi umbla cu servieta sub braț, strânsă la piept, în așa fel încât să ascund cu ea pata din dreptul ficatului.

Servieta goală, bineînțeles.

Cursa

Spune mereu că bărbatu-său e un pierde-vară.

Bărbatu-său lucrează toată săptămâna, dar pentru casă e ca și când n-ar exista, și, după cum se știe, casa are nevoie de un bărbat care să știe să facă ceva.

Unele treburi nu sunt pentru femei; o femeie nu știe cum se repară o mobilă, de exemplu, și asta este o treabă pur bărbătească.

Bărbatu-său ar trebui ca duminica să se ocupe puțin de casă, să se uite puțin la perdele, să se uite puțin la ușa de la cameră care nu se închide, să se ocupe puțin de broasca ușii.

Nimic din toate astea... Duminica trebuie să se odihnească pentru că a muncit toată săptămâna, dar mă întreb și spun ce dracu a făcut toată săptămâna, dacă și acum ușa de la bufet cade când o deschizi?

Dacă privești în jur, vezi că nu toți bărbații sunt la fel de nesimțitori. Toți bărbații din cartier se ocupă puțin și de casă, găsesc câte ceva de făcut. Îl vezi pe vecin, de exemplu, cum bate cu ciocanul toată sfânta duminică. Dar nu numai duminica; în fiecare seară când se întoarce acasă de la muncă îl vezi cu o șurubelniță în mână. Și în afară de asta e amabil. Nu posac și morocănos ca soțul ei. Se face luntre și punte când cineva are nevoie de ceva. E imposibil să-ți refuze o plăcere, oricând e gata să-ți dea o mână de ajutor, să-ți facă un serviciu.

Adeseori îl vezi coborând de la etajul de sus cu un aparat de radio pe umeri, sau cu o mașină de scris la subțioară. Toți îl știu că e foarte draguț și toți se duc la el când au nevoie de ceva.

Și astfel soția domnului care doarme duminica se hotărăște să-i întindă o cursă.

Într-o sâmbătă seară îl invită pe bărbatul amabil cu soția la o cafea, să mai schimbe o vorbă, ca între vecini.

Îl invită să ia loc pe un scaun și un picior al scaunului se dezlipește brusc și musafirul se pomenește pe podea.

Musafirul se miră, dar doamna nu se miră. Asta era cursa.

— O, dragă domnule, zice doamna care pare încurcată. Ce rău îmi pare. V-ați lovit?

— Nu, nu, protestează blând vecinul ridicându-se și ștergându-se.

Absolut deloc.

Doamna continuă să se scuze și spune că toată vina e a bărbatului care nu știe să bată nici măcar un cui. Un altul ar fi văzut imediat că scaunul nu ține și ar fi făcut ceva.

— E un lucru de nimic, zice vecinul, încercat cunoscător al acestor treburi domestice. Se repară în cinci minute. Lăsați pe mine. Vin mâine și în câteva minute scaunul e pus la punct.

— Nu, mulțumesc, nu e cazul, nu trebuie să vă deranjați, se răsfăță doamna, dar domnul susține că e un fleac.

— Deranj? Vai, dar nu e niciun deranj...

Cursa a început să prindă.

Și într-adevăr, în dimineața următoare foarte devreme sună soneria.

E vecinul din cale afară de amabil, cu ciocanul, cu un clește, câteva cuie și niște clei de tâmplărie.

— În cinci minute scaunul va fi reparat. Pune într-un colț sculele și, fiindcă e foarte cald, își scoase haina.

Atârnă haina în cuier și cuierul se dărmă peste el.

— Ce s-a întâmplat? se miră iarăși doamna.

— Nimic. Absolut nimic. S-a desprins cuierul. Probabil că a ieșit din perete.

Doamna zice imediat că bărbatu-său e un terchea-berchea, o nulitate. Un alt soț mai cumsecade și mai sensibil ar fi văzut că se desprinde cuierul, și că viața cuierului e pe ducă. Dar el nu mișcă un deget pentru casă.

— E un fleac, o asigură vecinul priceput la toate. Diblurile erau prost puse. În cinci minute totul va fi gata, și cuierul n-o să mai cadă chiar dacă ai trage cu tunul. E de ajuns puțin ipsos. Aveți cumva ipsos, doamnă?

Nu are. Doamna, cu toate calitățile ei, n-are ipsos. Nu contează, nici asta nu contează, are el ipsos acasă. Ipsosul nu lipsește niciodată din casa unui om care-și respectă familia, locuința și soția.

— Nu trebuie să vă deranjați, zice doamna, dar el o asigură că nu se deranjează deloc. Deranj? Vai, dar nu e niciun deranj. Treabă de cinci minute.

Vecinul se duce să ia ipsosul, și se dedică salvării cuierului.

— S-a făcut. Va ține o veșnicie.

Doamna nu mai știe cum să se scuze, dar vecinul, pus pe fapte mari, a cerut de îndată scaunul stricat.

— Unde să lucrez?

— Aici, zice doamna și deschide ușa de la debaraua cufundată în întuneric.

Disperată, răsuțește întrerupătorul.

— O! zice doamna surprinsă, și răsuțește întrerupătorul de câteva ori, dar lumina nu se aprinde. Să fie oare becul stricat?

— Nu e greu să ne uităm, o liniștește vecinul. Deșurubează becul, îl privește în lumina de la fereastră.

— Nu e stricat. O fi stricat întrerupătorul.

— Asta mai lipsea! zice doamna rușinată.

— Nu vă îngrijorați, vom controla și vom vedea. Cât durează? Un minut!

Se duce să ia o șurubelniță și demontează întrerupătorul. Pare că totul funcționează bine. Apoi se uită la fir. Se lămurește. Firul e rupt.

Vecinul repară firul, în timp ce doamna își face de lucru în sufragerie.

Becul se aprinde într-adevăr, dar doamna zice că nu pricepe cum naiba se face că fierul de călcat nu mai funcționează.

— Să fie un scurt-circuit?

— Imposibil. Ar fi explodat becul.

Vecinul privește fierul de călcat și-l demontează, sub focul protestelor doamnei, mâhnită că domnul se deranjează atâta.

— E un defect care se repară imediat. Un fleac. Un lucru de nimic. Meșterește puțin la el cu șurubelnița și cu cleștele, dar doamna îi spune să se mute într-un colț al sufrageriei. Vecinul se mută dar apoi spune că acolo nu vede, că e mai bine să se întoarcă unde era mai înainte.

Se întoarce unde era mai înainte.

— Dar nu simțiți? întrebă doamna, îngrijorată.

— Ce?

— Curentul. Eu m-am ales cu gâtul țepăn. E o blestemată de fereastră care nu se poate închide.

Vecinul cel săritor lasă fierul de călcat și se uită la fereastră.

— A, da. S-a desfăcut cârligul și a căzut. Un fleac, un lucru de nimic. E foarte simplu... Se desface mânerul și se trage cârligul.

Ia șurubelnița și cleștele și începe să meșterească.

Doamna protestează deoarece domnul e mult prea amabil. Nu e cazul să se îngrijoreze din cauza unei biete crăpături. Se pune niște pâslă ca să nu intre frigul și gata treaba, dar vecinul nici nu vrea să audă de așa ceva. E aici, are tot ce-i trebuie, și dacă tot e aici, o să pună la punct fereastra. E un fleac, un lucru de nimic.

În acest timp doamna vorbește despre soț și zice că e un pierde-vară, un egoist, că nu se ocupă de casă, în timp ce un soț ca lumea ar trebui să se gândească și la casă.

— Ce-ți trebuie, zice, să repari robinetul de apă? De o lună picură și nu se poate închide bine. Sa chemi instalatorul pentru un asemenea fleac nu merită.

— S-o fi ros garnitura, își dă cu părerea vecinul.

— Sigur, aprobă doamna. Am cumpărat garnitură nouă acum o lună, tocmai crezând că bărbatu-meu o să-și facă timp să o schimbe.

Vecinul din cale afară de amabil termină de reparat fereastra care acum nu mai trage.

— Dumneavoastră sunteți un om cu adevărat serviabil, zice doamna, în timp ce domnul serviabil se duce la bucătărie să vadă ce-i cu robinetul.

Schimbă garnitura, apoi se duce să repare fierul de călcat.

Acuma soția domnului care doarme toată duminica poate să stea în fața ferestrei, fără teamă că o să-i înțepenească gâtul. Fierul de călcat merge de minune, robinetul nu mai picură. Cuiarul e prins perfect de perete și nu mai cade nici dacă-l bombardezi.

Fără doar și poate, vecinul e un om de caracter. Doamna i-o spune soției lui și o felicită pentru că are un soț care se ocupă de casă, în timp ce al ei nu mișcă un deget pentru casă și trebuie să recurgi mereu la instalator, la electrician, la tâmplar.

Acuma trebuie reparat scaunul, acela care s-a stricat ieri când s-a așezat pe el vecinul. Dar e trecut de amiază și masa e gata, spaghetetele sunt servite.

Vecinul ar vrea să se întoarcă după prânz, dar doamna zice că nu, nici vorbă de așa ceva. Spune că nici nu trebuie reparat acel scaun, și pe urmă după-masă ar vrea să plece de acasă. Altă dată.

Vecinul pleacă cu soția în oraș și înainte de a ieși din casă mai trece o dată să vadă dacă mai țin diblurile bătute în perete.

Scaunul îl va duce doamna în beci. Acum n-are nevoie de el.

O să-l aducă iar data viitoare, când o să aibă chiuveta înfundată, aspiratorul defect și alte asemenea stricăciuni pe care soțul ei nu se îngrijește să le repare.

În căutarea unei umbrele

Așa e anotimpul ăsta afurisit! N-ai ce să-i faci...

Într-o zi e frig, a doua zi e cald, apoi în seara zilei în care e o zăpușeală groaznică, se răcește din nou. Omul trebuie să stea tot timpul să-și pună pardesiul, să-și scoată jerseul, apoi să-l îmbrace din nou. Nu poți fi sigur niciodată de nimic.

Acuma e soare, apoi, peste o jumătate de ceas, plouă cu găleata. Cum o scoți la capăt?

Ieșim dimineța cu umbrela sau fără umbrelă?

Deschidem fereastra și privim afară. Se zăresc câțiva nori, și-atunci luăm umbrela, apoi ajungem în stradă și cerul e senin, soarele promite o zi caldă.

Lăsăm umbrela la portar sau ne întoarcem și o lăsăm acasă și plecăm fără.

Apoi la prânz ieși de la birou și plouă într-un asemenea hal, încât trebuie să aștepti sub un portal o jumătate de oră în cap fără speranța că o să mai stea vreodată. Plouă așa de tare că nici măcar nu poți traversa strada.

Într-o zi telefonez acasă.

— Trimite-mi umbrela, zic.

— Care umbrelă? zice nevastă-mea.

— A mea. Cred că am și eu o umbrelă.

Nevasta zice că se duce să se uite și apoi vine la telefon ca să-mi spună că umbrela nu-i nicăieri.

— Cum nu e? întreb. Trebuie să fie. Poate că nu te-ai uitat bine.

Zice că s-a uitat peste tot, dar nici urmă de umbrelă. Apoi zice că-și aduce aminte. Într-o zi a venit în vizită la noi Alberto. Când să plece, a început să plouă. I-a împrumutat umbrela.

Noi i-am împrumutat umbrela și Alberto n-a mai adus-o înapoi.

Spun că nu pot să mă întorc acasă fără umbrelă și că am să încerc să-mi fac rost de alta.

Îi telefonez lui Alberto și îi spun să fie așa de drăguț și să-mi aducă umbrela. Stau adăpostit sub un portal și nu mă pot mișca. Alberto spune că vine imediat.

Îl aștept și între timp trece un coleg de birou care locuiește lângă

casa în care stau eu. Are umbrelă. Mă întreabă dacă vreau să mă duc acasă cu el. Îi mulțumesc dar spun că nu e cazul. Aștept un prieten care trebuie să-mi aducă umbrela mea dintr-o clipă în alta.

Îi mulțumesc din nou și el pleacă. Traversează strada și ia tramvaiul.

Aștept o jumătate de oră bună și nici urmă de Alberto. Între timp ploaia încetează și mă hotărâsc să trec strada și să iau tramvaiul.

Alberto când o veni, o să vadă că nu sunt acolo și o să plece.

Tramvaiul sosește la capul liniei și abia se oprește că se și rup baierile cerului. N-am mai pomenit să plouă în așa hal. Lumea coboară și pleacă prin ploaie cu umbrela deschisă.

Cu toate că au umbrele, toți se udă de mai mare dragul. Sper să stea ploaia în timp ce tramvaiul așteaptă ora plecării, dar ploaia nu vrea să se oprească.

Vatmanul sună din clopot și taxatorul închide ușa și-mi spune să iau bilet.

— Eu trebuie să cobor, zic, am sosit.

— Păi atunci de ce nu coborâți? mă întreabă taxatorul.

— Plouă prea tare și n-am umbrelă.

— Nu putem aștepta să stea ploaia, zice taxatorul, noi trebuie să plecăm după orarul nostru...

— Iar eu nu pot să înghit toată apa asta, zic.

Taxatorul ridică din umeri și tramvaiul se pune în mișcare.

Cumpăr bilet și mă așez lângă ușa de coborâre. De îndată ce voi vedea că se oprește ploaia, voi coborî și voi lua tramvaiul înapoi. Dar ploaia nu dă semne să se oprească.

Abia după un sfert de oră ploaia s-a liniștit dar n-a încetat cu totul; se poate coborî fără să te uzi prea tare.

Cobor și aștept tramvaiul care să mă ducă înapoi, acasă.

De data asta ajung acasă ud într-adevăr, dar nu prea tare.

— L-ai găsit pe Alberto? mă întreabă nevastă-mea.

— Da de unde, zic, l-am așteptat o jumătate de oră sub un portal dar n-a venit. Când rogi ceva pe un prieten așa se întâmplă întotdeauna.

— A fost aici, zice nevastă-mea, a spus că te-a așteptat sub portal o jumătate de oră dar nu te-a văzut. Nu i-ai spus că-l aștepti la poartă la birou și a crezut că vrei să-ți aducă umbrela la poarta casei, l-am explicat că i-ai telefonat de la birou și a plecat în fugă.

Ridic din umeri și zic că n-are decât să se descurce; putea să fie mai atent.

— N-ai dreptul să te porți astfel cu prietenii, zice nevastă-mea, sărăcuțul de el, acuma te așteaptă la poartă la birou, cu umbrela ta.

Recunosc și eu că trebuie să fac ceva. Cobor în grabă și alerg să prind tramvaiul.

Ploaia se oprișe și acuma era gata să reînceapă. După o stație ploaia se întetește, și pe măsură ce tramvaiul înaintează crește mereu. Când ajung în dreptul biroului plouă cu găleata.

Îl văd pe Alberto în poartă și-i fac semne, dar el nu mă vede. Sunt silit să deschid fereastra și să încep să strig.

Lumea protestează fiindcă plouă înăuntru și două sau trei persoane se ridică înfuriate urlând împotriva nebunilor care deschid ferestrele când plouă în asemenea hal.

Alberto m-a văzut și agită umbrela. Îi fac semn să mă urmeze și mi se pare că a înțeles.

Închid fereastra și încerc să-i împac pe călătorii înfuriați uzi learcă și jigniți profund. Reușesc cu greu.

Sper că Alberto a luat tramvaiul următor. N-am cum să verific, fiindcă în clipa aceea tramvaiul următor trebuie să mai fie încă la capul liniei, dar mi se pare că Alberto a înțeles.

Continuă să plouă cu găleata și rămân lângă ușă așteptând ca ploaia să se liniștească.

După vreo zece opriri, ploaia, în sfârșit, încetează, cobor și încep să aștept tramvaiul următor, cel care ar trebui să-l aducă pe Alberto.

Cu chiu cu vai sosește tramvaiul. E foarte aglomerat, și nu reușesc să-mi văd imediat amicul. Îl văd chiar în clipa în care tramvaiul, după ce a închis ușile, se pune în mișcare. E roșu la față și dă întruna din mâini ca scos din minți.

Face semne stranii pe care nu reușesc să le înțeleg. La un moment dat mi se pare că vrea să-mi spună că el coboară la stația următoare și că trebuie să mă duc înaintea lui.

Fac semn că da și o iau la drum.

Dar nici n-apuc să fac o sută de pași că iarăși începe să plouă. E îngrozitor, în anotimpul ăsta plouă tocmai când omul are nevoie de timp frumos.

Nădăjduiesc că ploaia n-o s-o ia razna, dar în anotimpul ăsta orice se poate întâmpla. Ploaia face ce vrea și ce-i place, fără să se sinchisească de cei care n-au umbrelă.

Așa se întâmplă că la un moment dat apa curge de ți-e mai mare dragul. N-ajung nici zece umbrele pentru a apăra un biet călător. Curge din toate părțile. Din dreapta, din stânga, de sus și chiar și de dedesubt.

Ploaie cumplită, de nu înțelegi cum de poate cerul să slobozească așa ceva.

Intru într-un gang și aștept. Odată și odată o să stea și ploaia asta.

Trec zece minute, un sfert de oră, douăzeci de minute.

La un moment dat mă aud strigat. Tocmai trece un tramvai care merge spre casa mea. O fereastră e deschisă și prin fereastră îl văd pe Alberto care face semne disperate cu mâinile și urlă și agită umbrela.

Umbrela mea.

Înțeleg că m-a așteptat la stația următoare, apoi văzând că nu mai vin s-a întors înapoi.

Nu reușesc să înțeleg intenția. Călătorii din tramvai au început să urle la Alberto, din cauza ferestrei deschise, bănuiesc, prin care intră ploaia, și astfel Alberto e pus în imposibilitate de a-mi face semne inteligibile.

În timp ce tramvaiul se pune în mișcare, cineva închide fereastra și eu rămân acolo fără să știu ce trebuie să fac.

Trec cinci minute și ploaia se oprește, iau un tramvai care merge spre casă și sper că, în sfârșit, chinul s-a terminat.

Acuma pare că vântul a măturat de-a binelea norii pentru ziua de azi. Cel puțin așa sper.

Tramvaiul aleargă repede și până una, alta, privesc afară pe fereastră. La o stație, în timp ce tramvaiul se pune în mișcare, îl văd pe Alberto stând pe trotuar și uitându-se spre vagon ca și când ar căuta pe cineva. Mă caută pe mine, cu siguranță, și mi se pare că m-a și văzut în ultimul moment. Nu mai apuc să-i fac semne. Bine, nu-i nimic. La stația următoare cobor și vin după el. În sfârșit, voi intra în posesia umbrelei mele.

Nu mai plouă, dar n-are importanță. După experiența de azi am să-mi iau umbrela în fiecare zi chiar dacă e soare de crapă pietrele.

Și așa cobor la stația următoare și mă îndrept spre stația precedentă pe care am lăsat-o în urmă.

Aproape am ajuns în stație când trece tramvaiul care merge în sus.

Îl văd pe Alberto la fereastră urlând și dând din mâini.

Îmi vine să-i rup umbrela în cap, dar mă gândesc că nu merită să te înfurii.

Intru în prima prăvălie de umbrele pe care o găsesc deschisă și cumpăr o umbrelă.

Apoi mă duc să iau tramvaiul pentru a mă întoarce acasă.

Trecând prin fața unei stații îl văd pe Alberto pe trotuar, roșu la față, privind spre mine și scrâșnesc din dinți.

Apoi în timp ce tramvaiul se urnește, Alberto ia umbrela cu amândouă mâinile, ridică genunchiul și rupe umbrela în două bucăți egale.

Ridic din umeri resemnat și agită umbrela nouă.

Acum începe din nou să plouă și-l văd pe Alberto alergând să se adăpostească într-un gang.

Îmi pare tare rău pentru el, dar pe de altă parte mă gândesc că în anotimpul ăsta, pentru câmp ploaia e o adevărată binefacere.

Dulapul cu lucruri inutile

Povestea a început acum câțva timp. A început fără ca cineva să-și dea seama, așa, brusc și pe neașteptate. Apoi la un moment dat pricepi ce s-a petrecut dar, bineînțeles, e prea târziu.

N-ai decât să deschizi dulapul, să vâri în el lucrurile și apoi să le lași acolo fără să te mai atingi de ele.

Până când dulapul se umple și nu mai încapă nimic în el. Atunci cauți vreo altă ascunzătoare unde să poți înghesui lucrurile care nu-ți mai trebuie.

Apoi din când în când îți aduci aminte că în casă trebuie să se găsească un anumit obiect și atunci deschizi din nou dulapul și lucrul pe care-l cauți nu-l mai găsești.

Nu-mi mai aduc bine aminte dacă a început cu mașina de curățat cartofi sau cu presa pentru struguri. Dar cele două obiecte au venit la scurt timp unul după altul și de amândouă aveam musai nevoie. Erau de-a dreptul indispensabile.

Îmi amintesc că fără mașina de curățat cartofi nu mai mergea treaba.

Nu se mai puteau mânca nici cartofi dacă lipsea mașina de curățat cartofi. Și cu toate astea, înainte de această realizare a tehnicii, mâncasem mereu cartofi.

S-a întâmplat la Târgul de Mostre.

Era un pavilion de obiecte pentru casă: „Totul pentru casă” sau ceva în felul ăsta. Experții, înconjuțați de mulțime, executau demonstrații practice.

Ne-am oprit să privim mașina de curățat cartofi și am asistat la demonstrație.

Într-adevăr, proprietarul sau reprezentantul fabricii de mașini de curățat cartofi, curăța admirabil cartofii.

Coaja se curăța de-ți era mai mare dragul să privești. Din această minune a naturii nu se irosea nimic. Cartoful era exploatat sută la sută – coaja se curăța subțire-subțire, cât o foaie de hârtie velină.

— Câți cartofi am aruncat, curățându-i, zise nevastă-mea. Atâtea chile de cartofi irosite. E groaznic.

Și apoi toți erau entuziasmați. Toți cumpărau mașina de curățat

cartofi: ne-am entuziasmat și noi, și am cumpărat și noi drăcovenia.

Apoi, acasă, nevastă-mea a curățat cartofi și a spus că era mulțumită de ceea ce cumpărase. Două zile în șir a curățat cartofii de coajă cu mașina de curățat cartofi apoi n-a mai cumpărat cartofi.

Am întrebat-o de ce nu mai cumpără cartofi și mi-a spus că dacă cineva mănâncă în fiecare zi cartofi după aceea i se face lehamite.

Apoi, într-o zi, a cumpărat cartofi și i-a curățat cu cuțitul ca mai înainte.

— Merge mai repede, a zis, și azi n-am timp de pierdut.

Mașina de curățat cartofi a rămas în sertar definitiv, și nevastă-mea a continuat să curețe cartofii cu cuțitul, cum făcuse și mai înainte, când tehnica nu progresase chiar atâta.

Apoi a venit rândul presei de struguri.

Am văzut-o în funcțiune în casa unor amici.

Grozavă. Și pe urmă strugurii storși erau foarte buni; nu băusem niciodată zeamă de struguri storși. Am întrebat de unde au cumpărat-o și a doua zi am cumpărat și noi una.

Anotimpul strugurilor era pe sfârșite, și am reușit să facem două sau trei porții de must, apoi am pus și presa de struguri în sertar și în anul următor, când s-au copt strugurii am continuat să-i mâncăm cum i-am mâncat întotdeauna, când tehnica nu luase încă avântul de astăzi.

Or fi buni strugurii storși, dar oricum, strugurii în ciorchine sunt altceva.

Pe atunci încă nu ne gândisem la dulap. Aveam numai mașina de curățat cartofi și presa de struguri și stăteau foarte bine în sertar.

La dulap ne-am gândit abia mai târziu, când lucrurile care nu ne mai erau de folos nu mai încăpeau în sertar, și nu mai știam unde să le băgăm pe cele de care ne foloseam. Atunci am găsit un dulap de ocazie pe care să-l punem într-un colțisor.

Am cumpărat o mașină pentru făcut cafea expres.

Electrică.

Am băut o cafea de probă la tezgheaua unde se vindea. Vânzătorul ne-a explicat tot, de la a la z și ne-a demonstrat că putem face câte două cafele deodată, în două minute.

I-au trebuit într-adevăr două minute ca să facă cele două cafele, și le-am băut și le-am găsit foarte bune.

Și altă lume le găsise foarte bune.

— Mai bună ca cea făcută acasă, a spus nevastă-mea.

— De o sută de ori mai bună, am spus eu, și pe urmă se vede și după culoare.

— Cu mașinuța asta nu se pierde nimic, a spus vânzătorul, toată cafeaua este folosită sută la sută.

Acasă am pus mașinuța la priză și am pregătit cafeaua.

Mașinuța scotea aburi pe toate părțile de era o distracție să faci

cafea. Se comporta întocmai ca una dintre mașinile alea expres care tronează pe teșghelele barurilor. Sufla și șuiera plină de măreție și lăsa să picure încetișor cafeaua.

Când cafeaua a fost gata, am băut cu sorbituri mici.

— Are gust de tinichea, a zis nevastă-mea.

Și chiar avea gust de tinichea.

— O fi din cauză că e prima cafea, am zis, prima cafea are întotdeauna gust de tinichea, la mașinile expres.

Am mai făcut una dar și a doua avea gust de tinichea, și atunci am încercat s-o facem și pe a treia.

— Mi se pare că nu se mai simte așa tare gustul de tinichea, a zis nevastă-mea.

— Și mie mi se pare, am zis. Dacă mai facem încă una, poate că gustul ăsta o să dispară. Nu poți pretinde să faci o cafea bună de la început, cu o mașină nouă. Ar însemna să ceri prea mult de la viață.

Am făcut a patra cafea și apoi a cincea.

Apoi a venit un prieten de-al meu și i-am oferit o cafea, fiindcă acuma mi se părea că gustul de tablă dispăruse complet.

— E foarte bună, a zis nevastă-mea, e chiar ca o cafea pe care o bei la bar. Noi nu mai folosim mașina de cafea napolitană..

Prietenul a rămas entuziasmat văzându-ne că pregătim cafeaua cu mașinuța expres care scotea aburi prin toate părțile.

Apoi, când a sorbit prima înghițitură, s-a uitat la noi și ne-a spus cu toată sinceritatea și cu toată stima care ne-o poartă că avea gust de tinichea.

— Se poate? a zis nevastă-mea, mie mi se pare că gustul de tinichea a dispărut.

— Și mie, am zis, dar poate că e așa fiindcă am băut atâtea cafele încât acuma ne-am obișnuit cu gustul.

Am luat-o și pe a cincea și apoi am mai făcut una pentru prietenul nostru.

— Mai are gust de tinichea, dar ceva mai puțin, a zis prietenul nostru.

Apoi am mai băut câteva cafele, până când prietenul nostru a zis că gustul de tinichea dispăruse complet.

Am băut atâtea cafele în ziua aceea, încât noaptea n-am reușit să închidem ochii și am stat treji gândindu-ne la trecerea timpului și la mașinuța de cafea expres.

Am început să facem din nou cafeaua cu vechea noastră napolitană, până când am găsit o altă mașinuță, dar apoi am înlocuit-o cu una și mai modernă. Un brevet magnific care cucerise piața până într-atât, încât, spunea vânzătorul, fabrica nu reușea să le fabrice destul de repede, pentru a satisface toate cererile.

Am pus toate mașinuțele de cafea în dulap împreună cu curățitorul

de cartofi și cu presa de struguri și am continuat să facem cafeaua ca pe timpuri, cu napolitana pe care o folosisem totdeauna.

Apoi a venit rândul aspiratorului.

Acesta era un aparat într-adevăr util, un aparat care le făcea el pe toate: ștergea praful, mătura, bătea covoarele. Nevastă-mea putea să stea în pat toată ziua, că aspiratorul de praf avea grijă de toate.

— Păcat că nu face și mâncare! am zis. La început, dimineața, zumzetul mașinii îmi ținea tovărășie de la șase până mă sculam.

Pe urmă aspiratorul a început să funcționeze ceva mai târziu, pentru că un om care muncește are dreptul și să se odihnească și să doarmă dimineața, și apoi, ăsta-i adevărul, nu există aspirator care să reziste prea mult. Un covor se bate mai bine cu bățatorul, iar mătura ajunge mai bine pe sub mobilă decât aspiratorul și se vede imediat ceea ce se adună cu ea.

Aspiratorul de praf e în dulap cu lucruri care nu se mai folosesc, dar din când în când pe nevastă-mea o apucă dorul de el și îl pune iarăși în funcțiune.

Acuma dulapul este plin și o să trebuiască, desigur, să ne gândim la un alt dulap în care să băgăm lucrurile pe care va trebui să le mai cumpărăm.

Toate sunt lucruri indispensabile, care într-o casă trebuie să se găsească. Ca presa de struguri, ca mașina de curățat cartofi, aparatul brevetat pentru desfundarea chiuvetei, mătura mecanică, peria fără păr, mașinile de cafea expres, oala de fiert apă fără gaz, aparatul pentru mărirea flăcării de gaz cu micșorarea consumului, bățătoare de ouă brevetate și omologate, aparatul pentru schimbarea automată a discurilor de patefon, mașina de uscat farfurii și pahare, și atâtea alte lucruri de care nu-mi amintesc. Toate indispensabile, și toate brevetate. Dar într-o zi o să facem inventarul complet.

Acum ne învârtim în jurul unei mașini de spălat rufe.

Am și văzut două sau trei și toate, se spune, perfecte.

Mașină pe care orice familie ce se respectă ar trebui să o aibă. În America, o familie nu se poate descurca fără mașini de spălat.

Ai nevoie de puțin săpun, apă și puțină energie electrică, dar puțină de tot.

Pui tot în mașină: cearceafuri, batiste, cămăși, și după un timp, lucrurile ies curate.

— E o economie frumoasă, zice nevastă-mea, și pe urmă faci și economie de muncă.

Cineva ne îndeamnă la una, altcineva la alta, un al treilea zice că de când are mașina de spălat, în casă s-a schimbat situația, se înțelege mai bine cu soția.

Trebuie să le vezi pe toate înainte de a te hotărî, dar cred că de astă dată n-o să ne decidem deloc.

Pentru că mașina de spălat e prea mare și tare mi-e teamă că n-o să încapă în dulapul cu lucruri pe care nu le folosim niciodată.

Un restaurant recomandat

Era ora unu trecut și restaurantul era plin ca un tramvai în orele de vârf.

Măsuțele erau toate ocupate și tot ocupat era și spațiul între o masă și alta.

Lumea în picioare aștepta ca lumea de pe scaune să se scoale, pentru a se așeza la rândul ei, și toți priveau în jur cu nerăbdare, bătând ritmic cu picioarele în podea.

Chelnerii își făceau loc cu greu și aruncau farfuriile cu mâncare pe mese, în mare grabă, pentru a alerga imediat la bucătărie după alte farfurii.

— Două spaghete, un ciolan, doi raci, vă rog, domnule, pe aici! Vin imediat. Puțină răbdare domnule și sunt al dumneavoastră! Câți sunteți?

Noi eram numai doi, dar erau grupuri de patru persoane și chiar și de șapte sau opt.

— Să mergem la alt restaurant, am zis, și ne-am îndreptat spre ieșire.

— Două minute și se eliberează îndată o măsuță, domnilor, a zis un chelner trecând cu o supieră aburindă.

— La ora asta sunt pline toate restaurantele, zise prietenul meu. E mai bine să așteptăm. O să plece cineva.

S-a ridicat o pereche și ne-am repezit spre masa lăsată liberă de cei doi, dar am ajuns prea târziu. Trei persoane mai bine plasate strategic, se așezaseră imediat și chelnerul a schimbat rapid fața de masă.

Ne-am ciocnit cu alte două persoane care se îndreptau spre o masă și apoi am rămas în mijlocul încăperii privind în jurul nostru.

Lumea mânca și stătea la taclale, și un chelner trecând cu patru farfurii cu friptură ne-a spus că trebuia să mai avem răbdare câteva minute. Se va libera o masă, nici vorbă.

— Ne trimite domnul Domenichetti, i-a spus prietenul meu chelnerului.

— A, bine! zise chelnerul întorcându-se, dar când a trecut din nou pe lângă noi ne-a întrebat cine era domnul Domenichetti.

— Un vechi client de-al dumneavoastră, spuse prietenul meu. Ne-a

recomandat restaurantul ăsta.

A spus că nu-l cunoaște, poate fiindcă lucra de puțin timp în acel local, dar că va întreba pe alt chelner.

După câteva minute a venit un alt chelner și ne-a întrebat dacă noi eram cei trimiși de domnul Domenichetti.

— Da, a zis prietenul meu, a vrut să venim cu orice preț la acest restaurant fiindcă se mănâncă bine, zice el.

— Chiar așa e, a surâs chelnerul, și apoi ne-a întrebat dacă era unul înalt cu mustață.

— Nu, a zis prietenul meu, e unul scund și fără mustață, gras.

Chelnerul a spus că nu-l cunoștea, apoi s-a gândit puțin.

— A... poate... mi se pare! a zis, era unul care stătea întotdeauna la masa de colo?

Arată spre o masă cu o mișcare din cap și prietenul meu a spus că nu știa la ce masă obișnuia să stea, dar domnul care stătea la masa aceea ne-a privit întrebător și apoi a spus cu glas tare că el o să se ridice de la masă după ce o să termine de mâncat și nu înainte. Că și el avea dreptul să mănânce liniștit.

Prietenul meu și-a cerut scuze și a spus că nu avea nicio intenție să-l facă să se ridice de la masă. Să mănânce liniștit, noi așteptăm.

— Asta și fac, a zis domnul, și chelnerul și-a cerut scuze fiindcă nu-l cunoștea pe domnul Domenichetti. Dar cu siguranță că cineva în tot restaurantul ăsta trebuia să-l cunoască. Cel puțin un alt chelner mai bătrân.

— O dată găluști, un sfert de pui vânătoresc, a zis în încheiere strigând spre ghișeul bucătăriei.

Patru persoane s-au sculat de la o masă și trei s-au repezit în locul lor.

— Hai la alt restaurant, am zis.

— Nu mai merită, a zis prietenul meu, toți sunt pe terminate.

— Se liberează o masă imediat, domnilor, a zis un alt chelner trecând cu un maldăr de farfurii goale.

Ne-am luat după chelnerul care ducea o fructieră.

— Fructe, am zis, dacă au ajuns la fructe, înseamnă că foarte curând se vor scula și vor pleca.

Ne-am îndreptat spre masa pe care chelnerul a pus fructele.

Cei trei de la masă vorbeau și râdeau. Unul a luat un măr, altul o portocală. Al treilea a zis că în loc de fructe ar vrea brânză. Chelnerul a adus brânză.

Noi am rămas pe loc așteptând, iar cei trei continuau să stea de vorbă și să râdă, apoi cel care mâncase brânză a cerut și fructe.

În celălalt capăt al sălii s-a liberat o masă.

— Hai la masa aia, am zis.

— N-avem timp, a zis prietenul meu, ajung ceilalți înaintea noastră.

Și pe urmă, ăștia sunt la fructe și peste puțin termină.

După fructe, cei trei au cerut o prăjitură și chelnerul a început să-i întrebe ce prăjitură preferă.

— Dumneavoastră îl cunoașteți pe domnul Domenichetti? întrebă un chelner pe care încă nu-l văzusem.

— Da, a zis prietenul meu, era clientul dumitale?

— Era clientul nostru, a zis chelnerul, a venit la noi ani de-a rândul. De la o vreme însă nu l-am mai văzut. Dumneavoastră mâncați?

— Ar trebui să mâncăm, a zis prietenul meu, dar încă n-am reușit.

— Se liberează acuma vreo masă, spuse chelnerul, puținică răbdare numai. Suntem pe sfârșite.

Chelnerul a adus prăjitura iar cei trei au început să mănânce continuând să stea de vorbă și să râdă.

S-a liberat o altă masă, dar nu mai voiam s-o pierdem pe cea pe care o alesesem. După ce vor mânca prăjitura, cei trei vor pleca până la urmă. Apoi altă lume s-a așezat la masa liberă iar noi ne-am rezervat de zid.

— După prăjitură n-o să mai mănânce nimic, a zis prietenul meu.

— De-ar mânca mai repede prăjitura.

Cei trei au terminat prăjitura și unul dintre ei l-a strigat pe chelner. L-a strigat de două-trei ori după care l-am ajutat și noi.

— Chelner, a strigat prietenul meu, domnii ăștia vor plata.

— Ce plată, a zis cel care îl strigase pe chelner. Vrem o cafea.

— Aduc îndată cafeaua, a zis chelnerul și s-a făcut nevăzut pentru ca să revină după zece minute. A așezat cafeaua pe masă și a spus că totul e în ordine. Cei trei plecau imediat după cafea. Și de fapt, după ce-au achitat nota, cei trei s-au sculat și noi am putut în sfârșit să ne așezăm la masă.

Chelnerul a venit să ne pună o față de masă curată.

— Dumneavoastră îl cunoașteți pe domnul Domenichetti? a spus punând masa.

— Da, a zis prietenul meu, era clientul dumneavoastră. Ne-a recomandat acest restaurant și ne-a spus de asemenea că și nouă o să ne faceți un preț bun.

— O să-i spun proprietarului, a zis chelnerul. Ce mâncați? Iată lista.

Am consultat lista și după aceea am cerut tăiței.

— Tăiței? a zis chelnerul. Mă iertați un moment.

A luat un creion din buzunarul hainei și a șters „tăiței” de pe lista de bucate.

— Nu mai sunt, a zis chelnerul. S-au terminat și spaghetetele.

Apoi s-a dus la bucătărie să întrebe și s-a întors iară cu creionul.

— N-avem decât puțin *consommé* și vă putem face o omletă din ouă, a zis chelnerul, tăind toate mâncărurile de pe listă, una după alta. A rămas însă niște cicoare și anghinare.

La mese, ocupate încă toate, lumea sfârșea de mâncat.

— Brânză? am întrebat.

— Niciun fel de brânză, a zis chelnerul. Astea sunt ultimele mere rămase și câteva smochine uscate.

— Dumneavoastră îl cunoașteți pe domnul Domenichetti? a întrebat proprietarul restaurantului înclinându-se.

— Îmi e prieten, a zis prietenul meu. Ne-a recomandat restaurantul ăsta, dar mi se pare că nu se găsește nimic de mâncare.

— Din cauză că ați venit prea târziu, a zis proprietarul. Domnul Domenichetti v-a însărcinat cumva să plătiți nota sa rămasă neachitată?

— Nu, a zis prietenul meu ridicându-se. N-a făcut nici cea mai mică aluzie la treaba asta.

Ne-am îndreptat spre ieșire.

— Ne pare rău, a zis chelnerul. Azi am avut o aglomerație de-a dreptul extraordinară, un adevărat balamuc.

— Nu contează, am zis. O să venim altădată. Poate după ce domnul Domenichetti o să-și plătească datoria.

Și ne-am dus la un bar să mâncăm câte un sandwich cu salam.

Patru cu seringă

— Dacă trebuie să faci injecții, chemăm infirmiera. Pentru asta sunt infirmiere, zise domnul Bartolomeo.

Soția lui sta în pat cu dureri reumatice și medicul spusese că trebuia să-și facă niște injecții.

Fiiolele erau pregătite și domnul Bartolomeo a trimis servitoarea să cheme infirmiera.

Servitoarea a venit cu o doamnă bătrână.

— Dumneavoastră sunteți infirmieră? întrebă domnul Bartolomeo pe bătrâna doamnă.

— Nu, zise bătrâna doamnă, eu sunt proprietărea infirmierei. Infirmiera e plecată. Se întoarce ceva mai târziu. Dar mă pricep la injecții. Pot foarte bine să le fac și eu. Am făcut o mulțime de injecții în viața mea!

Apoi a cerut seringă.

— N-avem seringă, spuse domnul Bartolomeo, nu ținem așa ceva pentru că n-avem nevoie niciodată de injecții. Asta e prima oară. Credeam că o să aducă infirmiera seringă.

— Pentru că nu sunt infirmieră n-am seringă, spuse doamna bătrână. Seringă are infirmiera care însă nu-i aici. Putem împrumuta de la cineva.

Servitoarea coborî la poartă pentru a cere portăresei seringă și s-a întors cu portăreasa.

— Dacă are cineva nevoie de o injecție, zise portăreasa, sunt aici. Mă pricep foarte bine să fac injecții. Când cineva are nevoie, mă cheamă întotdeauna pe mine.

— Avem nevoie numai de seringă, zise domnul Bartolomeo, pentru injecție a venit proprietărea infirmierei. Dumneata n-ai adus seringă?

— N-am, zise portăreasa, de obicei seringă are cel care trebuie să facă injecția.

— Noi n-avem, zise domnul Bartolomeo, n-am avut nevoie de așa ceva niciodată.

— Atunci nu pot să fac injecția fără seringă, zise portăreasa.

— La drept vorbind, injecția ar trebui s-o fac eu, zise doamna

bătrână, am fost chemată special pentru asta.

— Și dumneavoastră ați face-o și fără seringă? întrebă portăreasa.

— O fi cineva care are o seringă, zise doamna bătrână.

— Doamna Gambetti, zise portăreasa, îmi aduc aminte că i-am făcut o injecție odată cu seringă ei.

Servitoarea s-a dus s-o caute pe doamna Gambetti și, într-adevăr, s-a și întors cu doamna Gambetti și cu seringă.

— Iată-mă, zise doamna Gambetti mulțumită de sine. Cui trebuie să-i fac injecția?

— Neveste-mii, zise domnul Bartolomeo uitându-se la celelalte două femei, dar dumneata ești în stare să faci o injecție?

— Dacă sunt în stare? zise doamna Gambetti. Am făcut cu sutele și nimeni n-a zis nici pâs niciodată.

— Eu, zise portăreasa, când fac o injecție, de obicei bolnava mă întreabă: Ei, ce mai aștepți? De ce nu faci injecția? asta înseamnă că nici măcar nu și-a dat seama că i-am făcut-o.

Doamna bătrână zâmbi și spuse că ea era proprietărea unei infirmiere și că la o asemenea precizare nu mai era nevoie să adauge nimic. Numai s-o lase să încerce.

Apoi portăreasa zise că seringă trebuia să fiarbă cel puțin cinci minute, iar doamna Gambetti zise că trebuia frecată pielea cu puțină vată înmuiată în alcool. Nu era alcool în casă și servitoarea plecă să caute alcool.

S-a întors după puțin timp cu doamna Lapietra și doamna Lapietra aducea alcool și două seringi, una mare și una mică, pentru că nu știa despre ce fel de injecție era vorba.

— Pot să fac eu injecția, zise, mă pricep la treburile astea, dar doamna Gambetti înșfăcă amenințător seringă.

Atunci domnul Bartolomeo interveni, spuse că-și cere mii de scuze, că greșise, că era vina lui, să-l ierte. Era vorba de un tratament pe cale bucală, dar că data viitoare nu va uita să ceară ajutorul acelor doamne.

— Am scăpat ușor, zise soția lui ridicându-se din pat și aruncând fiolele la gunoi. Acuma mă simt foarte bine.

Automobilul

Tom își iubește mult automobilul. E grozav, zice el, e de ajuns să-i porți de grijă primele trei mii de kilometri și mașina se păstrează mereu ca nouă.

După aceea trebuie s-o supraveghezi cu multă atenție. De îndată ce are ceva, să o duci la garaj, să nu aștepți ca defectul să se agraveze.

— E ca trupul omenesc, zice Tom, de îndată ce simți o durere cât de mică trebuie să te duci imediat la medic. Medicul se uită, găsește defectul și îl tratează. Dacă e vorba de ficat, tratează ficatul, dacă e vorba de stomac, tratează stomacul și așa mai departe. În felul acesta corpul omenesc e întotdeauna în ordine, ca nou născut. Morala, nu trebuie să neglijezi nimic.

De fapt, Tom procedează așa și cu corpul, și cu automobilul, și e întotdeauna sănătos tun. Și automobilul, de asemeni; e mereu ca nou și cu motorul în perfectă ordine. Așa se face că a venit de la Genova la Milano într-o oră și un sfert, și fără măcar să forțeze motorul.

Povestește mereu despre călătoriile record făcute cu mașina lui. Întotdeauna face cu o jumătate de oră mai puțin decât ceilalți. Nu pentru că ar fi el un șofer grozav, ci numai și numai pentru că mașina lui e întreținută bine și merge ca ceasul.

Din când în când se găsește câte cineva care-i spune că i-ar plăcea să încerce să facă o plimbare cât de mică cu el, iar el zicea că îi va face plăcere; de îndată ce s-o ivi ocazia o să-l anunțe.

Dar ocazia nu se ivește niciodată și afli numai după aceea că a fost la Veneția în două ore și jumătate și s-a întors în două și treizeci și cinci de minute.

Într-o dimineață ne-am întâlnit din întâmplare.

— Mă duc la Genova, am zis.

— Și eu, zise Tom, de ce nu vii cu mine? Sunt singur.

Am acceptat invitația. Mi-am rezolvat treburile și ne-am întâlnit două ore mai târziu.

— Cu mașina ajungi mult mai curând decât cu trenul, și pe urmă ai avantajul că faci ce-ți place. Dacă ai chef, oprești unde vrei, și dacă ai chef mergi pe alt drum. În automobil te simți mereu ca în excursie, chiar dacă mergi cu treburi, zise Tom străbătând drumul spre Pavia cu

o sută douăzeci pe oră.

Automobilul aluneca ușor și liniștit pe drumul asfaltat.

Era o zi cu soare și peisajul era vesel și sărbătoresc ca o zi de duminică.

— Eu nu sunt grăbit, am zis, poți să mergi și mai încet.

— Nu-ți fie teamă, zise, asta e o mașină care trebuie să fugă. Asta e viteza ei normală.

A început să fredoneze un cântec vechi și apoi a micșorat viteza până la șaptezeci de kilometri pe oră.

— Trebuie să-i porți de grijă motorului, zise Tom, să nu-l ții prea mult timp sub efort. Din când în când trebuie să încetinești pentru a-l lăsa puțin să respire. Numai așa se păstrează mașina. Mulți își omoară mașinile și pe urmă trebuie să le dea la reparat și cheltuiesc o grămadă de bani. Și cu motorul reparat, o mașină nu mai face nici două parale.

O mașină mică claxonă și ne depăși în mare viteză.

Tom mă privi și zâmbi.

— Las-o să se ducă, zise, una ca asta o prindem din urmă când vrem.

Mașinuța s-a făcut mică înaintea noastră iar când a dispărut la o cotitură. Tom accelerează.

— O sută treizeci, am zis. Nu-ți pare prea mult?

— Auzi motorul. Catifea, zise Tom, catifea, nu altceva.

Nu auzisem niciodată până atunci zgomotul catifelei și de-abia motorul mașinii lui Tom mi-a dat o idee despre așa ceva.

Nu era un bâzâit și nu era o răsuflare, era ceva între bâzâit și răsuflare, avea câte puțin și dintr-una, și dintr-alta, ce să mai vorbim, ușor, dulce, liniștitor.

— Mașinuțele alea, zise Tom făcând aluzie la mașina care ne depășise, își dau niște aere când depășesc o mașină mai puternică, dar noi le înghițim când vrem. Putem să le lăsăm să-și facă pofta și să alerge de să-și rupă gâtul și apoi le prindem din urmă cât ai zice pește.

Tom trebui să încetinească în spatele unui camion mare cu remorcă și să aștepte ca acesta să depășească un car cu fân.

Am depășit camionul și drumul s-a ivit înaintea noastră inundat de soare și pustiu.

Nu se vedea nici urmă din mașinuța de mai înainte.

Tom zâmbi.

— Fii liniștit că nu s-a dus prea departe, zise.

— Eu sunt foarte liniștit, am zis, poate să se ducă unde-o vrea, mie nu-mi pasă.

Accelerează din nou și mașina alunecă în liniște pe drumul pustiu.

Tom a început să cânte din nou, apoi tăcu dintr-odată și ridică

picioarul de pe accelerator.

— Auzi ceva? zise.

— Nimic, am răspuns după ce am ascultat.

Acceleră din nou și-și încruntă fruntea întinzând urechea.

— Și totuși... zise.

Încetini și apoi acceleră din nou.

— Nu auzi un tac, tac? întrebă.

Când drumul nu era perfect neted, simțeam zgomotul catifelei și clinchetul cheilor lovindu-se de tabloul de comandă.

— Nu aud nimic, am zis.

— Pentru că n-ai urechea deprinsă, zise Tom. Eu care cunosc mașina îmi dau seama și de cel mai mic zgomot.

Se uită la tabloul de comandă.

— Totul e în regulă, zise, temperatura motorului, presiunea uleiului sunt exacte... Și totuși se aude un zgomot care înainte nu se auzea.

Mi-a spus să fiu atent și a continuat să accelereze. Auzii iarăși zgomotul catifelei și nimic altceva.

— Auzi, zise Tom, tac, tac.

Încetini și opri mașina pe marginea șoselei. Coborî și ridică capota.

Auzii câteva scârțâituri ale motorului și nimic altceva. Împrejur broaștele orăcăiau în șanț și păsările ciripeau în copaci.

— Nimic, zise, totul, e în ordine.

Ne urcarăm din nou în mașină și ne reluarm goana.

Acceleră, apoi imediat după aceea încetini, acceleră din nou, făcu două-trei opriri.

— Nu sunt liniștit, zise Tom. Aud mereu zgomotul ăla afurisit! Acolo, în dreapta.

Mi-am ațintit urechea și mi s-a părut că aud din când în când o ușoară lovitură sub picioare.

— Acuma mi se pare și mie, zisei. Aici dedesubt.

— Nu e acolo dedesubt, zise Tom, e acolo deasupra.

Acolo deasupra nu auzeam nimic.

— Dacă mașina merge bine, de ce te frământă atâta? am întrebat.

— Pentru că trebuie să te asiguri din timp imediat ce simți că ceva nu merge, să afli ce este și să și repari. La început poate să fie un lucru de nimic dar dacă neglijezi, stricăciunea se agravează. Trebuie să faci ca și cu corpul omenesc. Cum simți o durere mică te duci la medic. Și atunci mașina ține.

— N-ar putea să fie de la caroserie?

— Să încercăm, zise. Stinse motorul și mașina lunecă fără zgomot pe șoseaua asfaltată.

— Aud parcă un zgomot aici, am zis.

— Nu aici, zise Tom, e chiar acolo în față, sub capotă.

Opri mașina și coborî. Deschise capota din nou și puse mâna când

pe una când pe alta din piesele motorului.

— Mi se pare că toate sunt în ordine, zise Tom.

Se urcă din nou și plecarăm. Tom accelera, încetini, frână, accelera din nou.

— Acuma mi se pare că-l aud în stânga.

Ascultai în stânga și nu auzii nimic.

— Trebuie să fie o închipuire de-a ta, am zis.

Tom zise că nu era o închipuire a lui, că el își cunoștea bine mașina și că dacă apărea vreun zgomot oarecare trebuia să-l îndepărtezi imediat.

— La primul mecanic pe care îl vom întâlni ne oprim, zise.

Alergam cu o sută la oră pe șosea și din când în când Tom încetinea și dădea îngrijorat din cap.

— Chestia se agravează, zise, acuma zgomotul se aude foarte clar.

Găsirăm un mecanic și Tom opri în fața atelierului. Explică totul proprietarului și acesta sări la volan. Porni ca o săgeată luând-o pe o stradă numai gropi. Ne simțirăm zdruncinați ca într-un butoi care se rostogolește într-o râpă. Mecanicul coti la dreapta și la stânga cu violență, încetini, accelera, stinse motorul, îl aprinse din nou, urcă și coborî pe o grămadă de bolovani, apoi se întoarse în fața atelierului.

— Nimic, zise coborând din mașină. Totul e perfect, puteți merge liniștit. N-am întâlnit în viața mea o mașină așa de bună.

În timp ce stăteam în fața atelierului, mașinuța care ne depășise mai devreme trecu pe lângă noi în mare viteză, mergând în același sens ca mai înainte.

— Se vede că s-a oprit pe drum în vreun sat, am zis. Acum las-o să se ducă. N-are rost să o iei la goană nebunește.

Ne-am urcat în mașină și am plecat.

La o sută douăzeci se auzea zgomotul de catifea, dar pe lângă zgomotul de catifea, auzirăm limpede un alt zgomot.

— La roata din dreapta, am zis.

— Chiar la roata din dreapta, zise Tom, acuma se aude chiar tac-tac-ul, limpede și clar.

Încetini și stinse motorul.

Nu era nicio îndoială.

— La primul mecanic pe care îl întâlnim, oprim, zise Tom.

Micul automobil era departe-depart, pe drumul deșert și plin de soare.

Am găsit un atelier și ne-am oprit. Tom coborî și explică mecanicului că era vorba de un zgomot la roata din dreapta.

Mecanicul s-a uitat sub mașină, apoi s-a urcat la volan. Tom ședea alături de el iar eu în spate.

Pornirăm ca o rachetă și la o sută pe oră mecanicul o apucă cu mașina pe o stradă prăfuită și plină de gropi. Ne-a zdruncinat cu o

violență o bună bucată de drum, în timp ce vira brusc când la dreapta, când la stânga. Apoi încetini și accelerează din nou pe un drum accidentat cu un loc viran plin de grămezi de gunoi.

Mecanicul se apleca pe volan, apoi apleca capul până aproape de șasiu.

Apoi deschise ușa și se aplecă în afară.

Închise iar portiera și în sfârșit alunecară din nou pe drumul asfaltat, se urcă pe un trotuar și coborî din nou acolo unde bordura era mai înaltă.

— Nimic, zise, perfectă. N-are nici pe dracu.

Ateriză ușor înaintea atelierului și în clipa aceea mașinuța ne depăși ca o rachetă.

— Îi face plăcere să ne tot depășească, am zis.

Ne-am urcat în mașină și am pornit.

De data asta zgomotul pe care îl auzeam mai înainte devenise mai limpede și a devenit și mai limpede la câțiva kilometri după aceea.

Tom încetini. Trecuseră trei ore și eram abia la jumătatea drumului.

La Tortona ne oprirăm și duserăm mașina la un garaj. Mecanicul s-a întins pe pământ și s-a uitat dedesubtul ei.

— S-a rupt un arc, zise.

Tom răsuflă satisfăcut.

— Ai văzut? zise, aveam dreptate eu. Acuma trebuie reparată până nu e prea târziu. Defectele trebuiesc reparate imediat când auzi un zgomot cât de mic, nu să aștepti până în ultima clipă.

Eu nu i-am spus că poate arcul nu s-ar fi rupt dacă n-am fi pus mașina la încercare pe drumurile alea groaznice. Și ne-am dus să mâncăm la un birt.

Călătorind noaptea

Stăteam la masă în restaurant. Farfuria pe care o aveam dinainte era mare și drept în mijloc se afla o friptură mică. Țineam farfuria cu amândouă mâinile și, întrucât trebuia să iau o curbă, cotii ușor spre dreapta, apoi cu palma stânga apăsai friptura dar nu auzii niciun sunet. Atunci am bătut încet cu furculița în paharul gol.

La jumătatea curbei apăsai pe accelerator și simții sub talpă nasul asasinului întins sub masa.

Atunci am avut impresia că cineva mi-ar fi pus mâna pe umărul drept.

— Hei! exclamă o voce, și imediat restaurantul dispăru și văzui drumul întunecat în noapte și fascicolul de lumină al farurilor mașinii pe care o conduceam.

— Unde suntem? întrebă Enrico de lângă mine.

— Abia a fost descoperit delictul, spusei, în clipa asta a sosit comisarul Maigret.

— Întreb unde suntem? spuse Enrico, câți kilometri mai avem?

Atunci mă trezii de tot. Eram pe autostrada Torino-Milano. Trebuia să fi străbătut în jur de treizeci de kilometri. Abia dacă îmi aminteam drumul drept și întunecos, stâlpii mici, albi, de pe margine, farurile rarelor mașini întâlnite.

— Numai? zise Enrico. Aveam impresia că am dormit cel puțin un ceas.

— Și eu, spusei.

— Și tu? strigă Enrico îndreptându-și spatele.

— Îmi amintesc că nu eram în stare să țin ochii deschiși, spusei, apoi mă aflu la o masă într-un restaurant și în loc de volan aveam în mână o farfurie cu o friptură mică în mijloc, claxonul. Era vorba de o povestire a lui Simenon pe care am citit-o aseară. În loc de accelerator apăsam pe nasul asasinului. Mașina mergea totuși. Tu m-ai trezit tocmai când era pe punctul de a intra comisarul Maigret. Cunoscuta figură blândă și masivă a temutului comisar.

— Oprește, strigă Enrico impresionat, încetini și mă oprii pe marginea șoselei.

— Am scăpat de un pericol cumplit, spuse Enrico, eu stau aici

liniștit și mă las *furat* de somn, iar tu dormi de parcă ai fi într-un pat instalat într-o cameră, nu la volanul unei mașini care merge cu aproape o sută de kilometri pe oră.

— Deci ai dormit și tu! am spus.

— Dar eu nu conduc mașina! Când conduc mașina nu mă las furat de somn. E ceva care mă ține treaz.

— Atunci hai, am spus, condu tu, și eu îți trag un pui de somn.

Am coborât și l-am lăsat pe Enrico în locul meu la volan. M-am așezat lângă el și mi-am găsit un culcuș. Am pornit din nou.

Dar somnul îmi trecuse acum. Am închis ochii dar i-am redeschis puțin după aceea la o frână, i-am închis din nou și iar i-am deschis la sunetul unui claxon.

Enrico conducea sigur pe el și liniștit. Îi vedeam profilul imobil, prea imobil, poate.

M-am îndreptat din spate pe banchetă și am început să fluier. Profilul lui Enrico se mișcă și mașina își accelerează viteza. M-am întins din nou și am închis ochii. Mașina încetinește puțin apoi accelerează brusc.

— Am mai făcut cincisprezece kilometri, am spus.

Enrico făcuse o cotitură bruscă și mașina derapă puțin, apoi își relua mersul normal.

— M-ai speriat, spuse Enrico, n-ai trebui să te-ai apuci să vorbești așa pe neașteptate și tare în timp ce lumea doarme.

— Cine doarme? am întrebat.

— Treizeci și doi, zise Enrico. Cine mă ajută să mut caloriferul.

— Ce calorifer? am întrebat.

Enrico nu răspunse și începu să sforăie.

Atunci i-am dat un ghiont. Enrico tresări și mașina făcuse din nou o deviere dar apoi își relua mersul normal.

— Ce e?

— Dormi! am zis.

— Cine?

— Tu, am zis.

— Nici măcar prin gând nu-mi trece să dorm, zise Enrico.

— Ai spus „treizeci și doi”, și apoi ai spus „cine mă ajută să mut caloriferul”.

— E imposibil să fi spus eu asemenea tâmpenii.

— Ai obiceiul să vorbești în somn, am zis, și pe urmă ai și sforăit.

— Poate că era vreun calorifer în fața noastră, zise Enrico, și nu mă lăsa să trec.

— E imposibil ca la ora asta, în miez de noapte, caloriferele să circule pe autostrăzi. Oprește.

Mașina încetini și se opri lângă un stâlp de pe marginea drumului.

— Acuma conduc eu, am zis. Mi-a trecut somnul de tot.

Mi-am reluat locul la volan iar Enrico s-a așezat lângă mine.

— Am mai făcut douăzeci de kilometri, am zis.

— Nu se poate, zise Enrico, dacă spui că am făcut douăzeci de kilometri înseamnă că am dormit de-a binelea. Și chiar nu era un calorifer în fața noastră?

— Nu era, am zis. Știu bine fiindcă somnul îmi trecuse cu totul.

Aerul intra pe geam, aerul proaspăt al nopții. Am ridicat geamul și zumzetul motorului și-a schimbat tonul. Era ca un cântec dulce, mângâietor, un cântec de leagăn.

Farurile tăiau asfaltul iar pe marginea drumului stâlpii albi se înșirau în coloană. Două coloane drepte, una de o parte, și una de cealaltă.

Alergau în întâmpinarea mașinii, dispăreau de pe lături.

Deodată un stâlp sări în mijlocul drumului. Am frânat o clipă și apoi mi-am continuat drumul.

— Încep acuma și stâlpii, am zis.

— Ce încep? Întrebă Enrico.

— Să sară în mijlocul drumului.

— Iar dormi, zise Enrico. N-a sărit niciun stâlp în mijlocul drumului. Am văzut doar o pisică, ne-a tăiat drumul.

— Îmi fugise somnul de tot, am zis. „Și acum mă prinde din nou”, mă gândeam.

Dar nu mai aveam în mână farfuria cu friptura mică. Probabil că uitasem de romanul lui Simenon.

Stâlpii de pe margine deveneau, din când în când, tot atâția copii înșirați pe marginea drumului și câte unul flutura o batistă, sau cine știe ce, dar nu era altceva decât jocul înșelător al umbrelor.

Un grup de copaci arunca o pată mai sumbră pe întunecimea nopții.

Din când în când câte o pereche de faruri, un automobil care se încrucișa cu noi, cu farurile aprinse, efortul de a ține pleoapele deschise...

Apoi din nou noaptea. Stâlpii de pe margine erau dinți albi cariați.

Mi-am atins obrazul cu degetul.

Simții gingiile.

Simții o mână care mă trăgea de umăr.

— De ce-ți trebuie o periută de dinți? Întrebă Enrico.

— Eu? Întrebai mirat. Nu vreau nicio periută de dinți!

— Cereai adineauri, zise Enrico. Oprește.

Am încetinit și am oprit.

Enrico s-a așezat din nou în locul meu și chibzuirăm.

— E curios, am zis. Când ești la volan somnul devine irezistibil, când treci alături, dispare de tot. Tu ai dormit când conduceam eu?

— Nu, zise Enrico. Nu-mi era somn.

Am cântat puțin, apoi Enrico a tăcut brusc, l-am văzut capul legănându-se de mai multe ori, l-am văzut revenindu-și, îndesându-se

de volan, aplecându-se înainte, sforțându-se să privească printre pleoapele întredeschise.

— Dormi? am întrebat.

Nu răspunse, dar din gură îi ieși un scurt fluierat, apoi un zumzet, apoi iar un fluierat.

I-am dat un ghiont în spate.

— Termină, Adelo, zise Enrico. Nu înțeleg cum de-ți bagi în cap că eu sforăi.

— Nu sunt Adela, am zis. Oprește!

Enrico zise că știa și el că nu sunt nevasta lui, apoi încetini și opri la un loc de refugiu pe partea dreaptă a autostrăzii.

— E mai bine să ne oprim aici până ne trece somnul, zise.

Am stins farurile și am lăsat aprinse lanternele de poziție. Ne-am întins pe banchete și am închis ochii.

Auzeam greierii cântând, broaștele orăcăind. Cerul era plin de stele. Enrico inspiră adânc.

M-am întors. Drumul era întunecos. Stâlpii erau nemișcați pe marginea lui. Imobili, albi, aceiași stâlpi.

Enrico se întoarse și suspină.

— Dormi? zise.

— Nu, am răspuns. Mi-a fugit somnul.

— Și mie mi-a fugit.

Am încercat din nou să închidem ochii. Creierii continuau să cânte, broaștele să orăcăie.

Am încercat să mă gândesc la comisarul Maigret, am căutat cu piciorul nasul asasinului sub masa restaurantului.

Stâlpii erau tot nemișcați, mai stâlpi ca oricând, se mistuiau la distanță de zece metri de noi, în întunericul nopții.

— Imposibil să dormi, zise Enrico. Să aprindem o țigară.

Am aprins o țigară și am stat așa fumând și privind în jur.

Apoi Enrico porni motorul și plecă. Se opri după doi kilometri.

— Când conduc adorm. E foarte ciudat.

Am încercat și eu.

M-am oprit după un kilometru; la volan, somnul punea stăpânire pe tine și nu-l puteai alunga cu niciun preț.

Am stat așa, fumând, opriți pe marginea autostrăzii. Și ascultam greierii și broaștele până când cerul s-a luminat ușor la orizont.

Și atunci lumina aceea firavă, odată cu aerul proaspăt al dimineții, ne-a alungat definitiv somnul.

Ceșcuța de reprezentare

Serviciul de cafea este acasă la mătușa Carolina și la loc sigur.

Noi ne duceam să-l vedem din când în când, foarte rar, când simțeam în noi dorința aprinsă, inexplicabilă și fanatică de a admira o operă de artă.

Atunci așteptam să plece toată lumea din casă. Când mătușa Carolina ieșea pentru vreun comision și eram siguri că va întârzia în oraș îndeajuns, ne duceam în vârful picioarelor în camera întunecoasă, deschideam încet-încet dulapul, ridicam așternuturile bine îndoite și apărea cutia de carton.

O priveam puțin, apoi ridicam capacul.

Se vedea talajul de lemn și, înfășurate în hârtie de mătase, piesele serviciului.

O scoteam încet, cu răsuflarea oprită, dădeam hârtia la o parte și ceșcuța ne apărea în toată splendida ei frumusețe.

Erau cești de porțelan subțiri, albe, cu nenumărate floricele albastrii. Foarte fragile. Foarte gingașe, foarte albastrii.

Era un dar de nuntă al mătușii Carolina.

Când l-a primit, ne povestea unchiul Augusto, mătușa Carolina rămăsese în extaz privindu-l. Serviciul de cafea complet, cu toate cele douăsprezece ceșcuțe, toate cele douăsprezece farfurioare și zaharnița, era așezat pe masa mare din sufragerie.

Apoi, la sfârșit, adunase piesele, le învelise în hârtie de mătase și le pusese cu grijă în cutia lor de carton.

Dusese cutia de carton în colțul cel mai sigur al dulapului din dormitor.

De atunci nimeni nu mai văzuse serviciul complet de cafea.

Mătușa Carolina vorbea despre el cu toată lumea ca despre un lucru rar și de preț.

Și când venea cineva, servea cafeaua în cești de rând, niște biete cești de câțiva gologani, urâte, posace, ciobite și uzate.

— Scuzați-mă, zicea, dar serviciul de cafea pe care îl avem e atât de delicat încât mi-e frică să nu se spargă ceva din el. Și piese separate nu se mai găsesc.

Se ducea în dormitor, deschidea dulapul, lua o ceșcuță și o

farfurioară și se întorcea cu ceșcuța aceea și cu farfurioara pentru a le arăta musafirilor.

Punea ceșcuța și farfurioara pe măsută, cu o delicatete nemaipomenită și toți priveau minunându-se. Câteodată unul dintre musafiri se hazarda să ia ceșcuța în mâini și o întorcea ca să-i vadă marca.

— Rosenthal, zicea.

Atunci mătușa Carolina rămânea cu răsuflarea întretăiată și pe urmă lua ceașca și o ducea din nou în ascunzătoarea ei sigură.

Era mereu aceeași ceșcuță care apărea în public Cea dintâi ceșcuță, de cum deschideai cutia.

Ceșcuța de reprezentare... și în fața acelei ceșcuțe gingașe și fine întotdeauna goală, musafirii își sorbeau cafeaua în ceștile de câțiva gologani, urâte, posace, ciobite și uzate. Dar era ca și cum tot serviciul Rosenthal ar fi fost acolo în fața noastră.

De aceea așteptam să se golească casa și din când în când ne duceam să răscolim în dulap și să privim minunea aceea, cea capodoperă pe care mătușa Carolina o păstra ca pe o relictă sfântă.

Noi trebuia să stăm departe de acel monument familiar atât de fragil și atât de sacru.

După părerea mătușii Carolina, chiar numai apropierea de prețiosul serviciu pe o rază de un metru ar fi putut provoca un dezastru.

Pentru noi, ceșcuța aceea era ca un vis de neîmplinit. Puteam să o vedem doar de la distanță, să o intuim mai degrabă decât să o privim. Și simțeam dorința aprinsă de a o lua în mână, de a o mângâia, de a-i privi transparența, cum făcea mătușa de fiecare dată când o pune în fața ochilor musafirilor, în lumina de la fereastră.

Dar era interzis, fiindcă noi eram niște barbari, noi nu făceam altceva decât să spargem tot ce ne cădea în mână.

De aceea profitam de momentele în care casa era goală, ca să intrăm în dormitor în vârful picioarelor, să deschidem dulapul și să scoatem din cutie ceșcuța de reprezentare și să ne uităm la ea în lumina razei de soare care intra prin fereastra închisă.

Atunci ceșcuța se aprindea de reflexe albastre și roz, iar floricelele pictate pe ea păreau vii. Raza de soare o umplea de o pulbere de aur.

Eu o apropiam de buze și sorbeam încet și mi se părea că simt cum mi se topește în gură toată căldura soarelui.

Apoi, într-o zi nenorocită, s-a întâmplat un dezastru ireparabil.

Ceșcuța alunecă din mâinile mele și căzu pe podea spărgându-se în mii de bucăți.

Am rămas îngrozit privind dezastrul. Apoi am adunat bucățelele una câte una și le-am înfășurat în hârtia de mătase.

Am vârat pachetul cu cioburi tocmai în fundul cutiei și am scos de dedesubt o ceșcuță nouă și am pus-o la suprafață printre talașul din

cutie.

Totul era în ordine acum. Mătușa Carolina n-ar fi putut să-și dea seama de nimic.

Am stat câteva zile cu inima strânsă, apoi într-o zi a venit o rudă oarecare și mătușa vorbi despre serviciul de cafea.

Atunci inima începu să-mi bată cu furie. Mătușa se strecură în dormitor iar eu așteptam să se întoarcă – era ca și când ai aștepta judecata de apoi.

Apoi, în sfârșit, mătușa sosi, toată numai zâmbet, cu ceșcuța între degete și am răsuflat ușurat.

N-a băgat de seamă nimic și de atunci nu m-am mai dus să răscolesc în dulap, iar serviciul de cafea al mătușii Carolina a rămas netulburat în ascunzătoarea lui sigură.

Uitasem demult dezastrul. Ceșcuța pe care mătușa o aducea spre a fi văzută de musafiri era mereu aceeași, prima pe care punea mâna. Dar după un timp, verișoara mea a venit să-mi facă o mărturisire.

— Am spart o ceșcuță, îmi spuse, o ceșcuță din serviciul mătușii Carolina. Ți-a din dulapul din dormitor. N-am putut să rezist ispitei de a mă duce să-l văd. Mi-a alunecat din mână, nu știu cum. Am înfășurat cioburile în hârtia de mătase și le-am pus la fund de tot. Dacă mătușa nu scoate serviciul complet din cutie n-o să bage de seamă.

Ne-am rugat lui Dumnezeu să nu scoată tot serviciul din cutie și iar a mai trecut un timp. Apoi, după multă vreme, mi-au făcut aceleași mărturisiri și fratele și vărul meu.

O ceșcuță o spărsese vărul meu, iar fratele meu spărsese două. Făcurăm socoteala. Spărsesem cinci ceșcuțe, dar numai cinci?

Am ținut o întrunire secretă în fundul grădinii de lângă casa.

Eram toți; eram opt, frați și veri și făcurăm socoteala ceșcuțelor sparte. Zece sau nouă?

Nu eram prea siguri. După atâția ani cum am fi putut ține minte exact?

Am trimis pe unul dintre noi să controleze într-o zi când mătușa era plecată de acasă.

S-a întors și ne-a spus că ceșcuțe întregi mai erau numai două, cu puțin înainte. Una o spărsese pipăind cu mâna prin întuneric.

Acuma serviciul de cafea cel prețios, din porțelan, mai era doar o ceșcuță, dar mătușa Carolina nu știa.

Ea crede că serviciul e complet, cu toate cele douăsprezece ceșcuțe superbe și neatins.

Când vin musafirii se duce în dormitor și se întoarce cu prețioasa relicvă în mână și o arată la lumină și e toată numai zâmbet și fericire când aude exclamațiile de uluire și complimentele vizitatorilor.

— E prea delicat pentru ca să-l pot folosi. Ar fi nenorocire dacă s-ar sparge o piesă din serviciu.

Beau cafeaua din ceșcuțe de câțiva gologani, vechi și ciobite, iar ceșcuța de porțelan de zile mari stă pe măsuță, de ți-e mai mare dragul.

Noi acum am crescut binișor, dar când o vedem pe mătușa Carolina ducându-se în dormitor să ia ceșcuța de zile mari, inima ne bate tare de tot și ne rugăm la Dumnezeu să nu-i cadă ceșcuța din mână.

O urmărim cu sufletul la gură și o sfătuim pe mătușă să umble cu cea mai mare atenție.

Suntem gata să ne aruncăm pe jos, disperați, dacă ceșcuța se clatină pentru a o înhăța și a o salva de la distrugere.

Și mătușa ne e recunoscătoare pentru atenția noastră.

Și ar vrea să purtăm aceeași grijă serviciului ei de cafea și după moartea ei.

La gară

— Ține copilul, nu, copilul îl țin eu, du valizele, nu pe asta, asta lasă-mi-o mie, ia-o pe cea mai grea. Unde ai pus biletele?

— În buzunar.

— Care buzunar? Pui biletele în buzunar tocmai acum când trebuie să le prezinți la control. Unde sunt biletele alea?

— Sunt sigur că le-am pus în buzunărel. Le aveam în mână adineauri. Uite-le aici, nu, nu sunt astea. Stai puțin, unde te duci? Ține copilul, ia valiza, ține copilul.

— Le-oi fi pus în portofel când ai pus restul, ia uită-te!

— În portofel nu sunt. Vai, ce încurcătură. Aceeși poveste. Când pleci la drum trebuie să fii calm, trebuie...

— Tu-ți pierzi întotdeauna capul. Uite biletele aici la locul lor. Mi le dăduseși mie, nu puteai să-ți amintești? Ține copilul, ia valiza, nu, nu asta ușoară, ia-o pe asta grea. Eu duc coșul, Celestina ia cele două valize mici, hai, mișcă-te! Vezi să nu te pierzi printre lume. Ai întrebat de la ce linie pleacă trenul pentru Genova?

— Pe tabelă e scris că pleacă de la linia treia.

— Trebuie să întrebi, nu poți să știi niciodată, poate că s-a schimbat. Acum unde te duci?

— Mă duc să iau ziare. Ține copilul.

— Lasă ziarele, întâi să ne ocupăm locurile. Toată lumea asta merge cu trenul nostru, dacă nu ne grăbim, o să stăm în picioare tot drumul. Celestina, nu fugi. Ține copilul, dă-mi valiza mai mică, ține coșul.

— Fiți bun, de la ce linie pleacă trenul pentru Genova?

— De la linia a treia, e scris acolo.

— Am văzut și eu.

— Și atunci de ce mai întrebați?

— Fiindcă nevastă-mea nu era sigură. Luiza vino pe aici, pe acolo nu se poate intra, aia e ieșirea. Dă-mi valiza.

— Fir-ar să fie ce grea e! Mi-a rupt mâna. Ține, ia asta, Celestina ajută-mă să o duc pe astălaltă.

— Cum să fac asta cu copilul în brațe?

— Pune-l jos și lasă-l să meargă. La vârsta lui ar putea să meargă și singur, nu? Ține-l de mână.

- Dacă-l las jos, plânge.
- Lasă-l să plângă. Care e linia a treia vă rog?
- E cea care urmează după a doua.
- Mulțumesc, știam și eu. Dar din ce parte se începe numerotarea?
- Adică prima e în partea asta sau dincolo.
- În partea asta.
- Atunci a treia trebuie să fie aceea.
- Vezi unde se duce toată lumea asta? Toți se duc la Genova, merg cu trenul cu care mergem noi. Dacă nu ne grăbim e vai de noi.
- Mai sunt trei sferturi de oră până la plecare. Ce rost are să te urci în tren cu trei sferturi de oră înainte?
- Din cauza locurilor. Dacă așteptăm până-n ultima clipă va trebui să stăm în picioare tot drumul. Pe tine nu te interesează familia. Eu sunt obosită moartă și simt că mi se rup mâinile. Da-mi valiza ta că e mai ușoară. Riccardino nu mai plânge.
- Trebuie să-l iau în brațe. Ia valiza. Pe Riccardino îl iau eu în brațe. Biletele sunt tot la tine?
- Nu, i le-am dat Celestinei. Celestina, biletele le ai în mână?
- Ce bilete?
- Cele de tren. Unde ți-e capul?
- Nu, le-a luat tăticu’.
- Uite-le aici. Le pusesem în buzunar.
- Dumnezeu! Unde o să ajungem cu toată zăpăceala asta! Uite trenul. Fiți bun, ăsta e trenul pentru Genova?
- Da, ăsta.
- Cel de șaisprezece și patruzeci?
- Nu, ăsta e cel de șaptesprezece și douăzeci. Cel de șaisprezece și patruzeci e la linia a cincea.
- Am spus eu că trebuia să întrebăm.
- Eu am întrebat. Și ăsta e tot un tren pentru Genova.
- Dar nu e cel bun. ăsta e personal și nu are legătură la Sampierdarena. Fiți bun, acesta are legătură la Sampierdarena?
- Nu, doamnă, cel care are legătură pleacă la șaisprezece și patruzeci.
- Degeaba întrebi dacă ăsta are legătură la Sampierdarena, când noi trebuie să mergem cu celălalt.
- Nu vorbi prostii. Acuma trebuie să alergăm până la celălalt peron. Ia valiza, nu, nu pe asta, pe aia mai grea.
- Cum să fac dacă am copilul în brațe? Celestina, ia copilul și dă-mi coșul tău. Tu ai valiza mică, grăbiți-vă.
- Pe aici, pe acolo nu se poate trece. Ține-te de noi, nu vezi câtă lume e? Valizele sunt toate, două sunt la tine, una e la mine. Coșul și valiza mică unde sunt?
- Sunt la tăticu’.

— Unde s-a dus? Carlo! Carlo!

— S-a dus să-și ia ziare.

— Acum și-a găsit să se gândească la ziare. Hai să mergem, altfel nu mai găsim loc. Uite trenul. Uită-te ce plin e! Hai, mișcă...

— Și tăticu'? Eu îl aștept aici, a rămas în urmă.

— Nu, s-a dus înainte, l-am văzut eu.

— Dacă era în urmă adineauri?

— Dar după aceea a trecut înainte. Uite-l acolo, se urcă în vagonul acela. Carlo!

— Nu e el, ăla are mustăți, tăticu' n-are mustăți.

— Doamne sfinte, unde s-o fi dus? E mai rău ca un copil.

— Uite-l.

— Mi-ai luat *Novella* și cuvinte încrucișate?

— Nu, nu m-am gândit. Am luat *Corriere*.

— Sigur, el nu se gândește niciodată la mine. Puteai să-mi iei cuvinte încrucișate, nu?

— Ce știam eu? Tu nu mi-ai spus nimic. Hai să mergem. Dă-mi valiza grea. Ține copilul și coșul.

— Coșul pune-l jos și dacă plânge dă-i o palmă.

— De ce să plângă coșul?

— Voiam să zic copilul, nu coșul. Nu înțelegi nimic. Dă fuga, să mergem înainte, la vagoanele din față.

— Vagoanele din față sunt întotdeauna cele mai aglomerate.

— Să mergem să vedem, poate că mai găsim locuri. De obicei lumea se urcă în vagonul în care se nimereste. Astea sunt vagoanele din față.

— Nu, sunt și mai înainte. Celestina, nu rămâne în urmă, altfel te pierzi.

— Nu pot să fug cu valizele astea așa grele.

— Hai, dă-mi-le mie, tu ia-le pe astea.

— E loc acolo în față?

— Nu, aici e vagonul de bagaje, apoi vine locomotiva, vagoanele din față sunt mai în urmă.

— Sunt pline, nu-i loc nici măcar pentru o sardea.

— Atunci trebuie să vedem în vagoanele de la coadă. Să ne întoarcem înapoi.

— Am spus eu că mergem degeaba până la cap, acum trebuie să facem tot drumul înapoi pentru ca să ajungem la vagoanele din coadă. Nu vrei niciodată să mă asculți și de fiecare dată faci după capul tău.

— Fiți bun, se mai atașează vreun vagon suplimentar?

— Nu știu.

— Dacă atașează vagoane suplimentare n-are rost să ne întoarcem înapoi și apoi să alergăm iar înainte pentru ca să găsim vagonul suplimentar plin. Încearcă să afli de la ăla de colo. E o mulțime de lume care așteaptă, înseamnă că tot pun un vagon.

— Fiți bun, atașează un vagon suplimentar?
— Da, așa a spus șeful de tren chiar acum. Uitați, tocmai sosește. Au și detașat locomotiva și vagonul de bagaje.

— Slavă domnului. Așa o să putem găsi loc. Stai aici, Celestina. Ține copilul și fii atentă la valize, nu poți fi sigur niciodată cu toată lumea asta. Iată că sosește vagonul.

— E plin. Ia te uită! Sunt și călători suplimentari. Și pe urmă toată lumea sare în el fără să mai aștepte să se oprească.

— Îi lași pe toți să-ți sufle locurile de sub nas, asta e. Nu ești bun de nimic Acuma ce facem? Vagonul ăsta suplimentar e mai plin decât toate celelalte. Ți-am spus că așteptăm degeaba.

— N-ai spus nimic. Tu ai dreptate întotdeauna. Acuma să ne întoarcem. Hai, nu mai pierdeți vremea, ia valiza mică, dă-mi-o mie pe aia mare și coșul, tu ia copilul. Celestina, nu fugi.

— Să mergem până la vagoanele de la urmă, repede.

— Eu cred că în vagonul ăsta mai e puțin loc.

— Stau toți în picioare, hai să vedem dacă e vreun vagon ceva mai puțin aglomerat. Mi-am rupt mâinile, nu mai pot.

— Hai, dă-mi mie valiza aia și ia-o pe asta. Ia uite aici. Ți-am spus că în vagoanele astea nu poți nici măcar să te urci. Acuma trebuie să ne ducem iară înapoi. Cu deosebirea că și vagonul care înainte era mai puțin aglomerat acum a fi înțesat.

— Dar ăsta?

— Nu, cred că e ăla de adineauri. Hai mai înainte.

— Plin și ăsta, hai înapoi.

— Dacă nu ne hotărâm să ne urcăm, pleacă trenul și rămânem pe peron. Hai să ne urcăm și o să vedem după aceea.

— Fie cum zici tu. Sus. Îmi dați voie, îmi dați voie. Vai, scuzați.

— Dar dumneata unde vrei să te duci? Nu vedeți că nu mai e loc pentru nimeni?

— Fiți bun vă rog, nu putem să pierdem trenul. Dacă dumneavoastră vă duceți mai încolo, avem loc toți.

— Sunt vagoane goale înainte.

— De ce nu vă duceți dumneavoastră acolo?

— Fiindcă eu eram aici. De o jumătate de oră am ocupat locul ăsta în picioare. Și pe urmă cu toate valizele alea?

— Doar n-o să plecăm fără valize de dragul duminică. Te-ai urcat? Închide ușa.

— S-a făcut.

— Oh, în sfârșit Cât mai e până la plecare?

— Trebuia să fi plecat.

— Obişnuitele întârzieri! Valizele sunt toate?

— Sunt chiar prea multe. Am una pe picior. N-ați putea s-o trageți într-o parte?

— Unde vreți s-o pun? Pe cap? Și-așa stau într-un picior.

— Pofțiți în vagoane, feriți mâinile, ziare și reviste, înghețată, scrie-mi imediat, fructe proaspete, feriți mâinile, sandvișuri, înghețată, ziare și reviste, feriți mâinile. Pa, salutări lui tanti, distrează-te, scrie-mi, nu uita să-mi aduci jerseul, ia pilulele acelea, nu sta pe-afară până târziu, feriți mâinile, înghețată, fructe proaspete, ziare și reviste.

Trenul se pune în mișcare încet și își ia viteză, dispare dincolo de peron. Jos la intrare, altă lume care vine și pleacă, ia copilul, unde sunt biletele, de la ce linie pleacă trenul de Veneția, cel de Genova, cel de Bolzano, cel de Trento, cel de Roma.

Așa arată gara la sfârșitul lui iulie și începutul lui august.

În sfârșit, singur!

Giorgio îmi iese înaintea plin de veselie și fericit.

— Bună, zice, ce mai faci?

Eu zic că fac bine și mă mir fiindcă mi se pare că el face extraordinar de bine, spre deosebire de felul lui obișnuit, pentru că de obicei Giorgio are o față întunecată ca noaptea și pare să fi avut de furcă cu dracul. În schimb, de data asta, fericirea îi țâșnește din ochi și din urechi. Are un zâmbet ce pare reclama unei celebre paste de dinți și o poftă de vorbă de necrezut, de-abia deschide gura că-i și țâșnește un potop de cuvinte de nici măcar nu înțelegi ce vrea să spună.

Și când te gândești că Giorgio era vestit pentru mușenia lui, până-ntr-atât că noi îi ziceam „pește îmbufnat”.

Nici măcar n-apuc să-i spun că mă simt destul de bine, că el mă și îneacă într-un fluviu de vorbe. Spune că a fost în străinătate și că s-a înapoiat chiar atunci. Când s-a întors din străinătate însă nu s-a dus acasă, ci s-a dus să-și vadă familia care, în timp ce el era în străinătate, a plecat la munte.

— Sunt bine cu toții, sănătoși, veseli, superbi. Ce aer! zice. Un aer cum nici măcar nu-ți poți închipui. O să le facă bine cu siguranță tuturor, aveau nevoie de asta cum ai nevoie de pâine. Eu am sosit acum și abia aștept să mă duc acasă.

— Nu mi s-a întâmplat niciodată să te văd așa de fericit că te duci acasă, zic. De obicei tu te simți mai bine în oraș.

— Când e familia acasă, zice el, dar acum când familia e plecată e cu totul altceva. Nu mă crezi? Când familia e acasă nu poți să stai liniștit. Trebuie să fii în locul meu ca să mă-nțelegi. O fată studiază pianul, alta la latină, nevasta studiază albiturile ce trebuiesc călcate și canasta, femeia de serviciu studiază podelele, și eu n-am un colț unde să mă refugiez. Și cine e stăpânul casei?

— Tu, zic.

— Pare, dar în schimb eu sunt ultimul care contează. Cine crezi că a cumpărat aragazul?

— Tu l-ai cumpărat, zic.

— Sigur că eu l-am cumpărat, zice Giorgio, dar e vai și amar dacă vărs o picătură de lapte pe aragaz, și e vai și amar dacă sparg o

farfurie. Și farfuriile cine le-a cumpărat? Eu. Și crezi că eu pot să calc pe covoarele din casa mea?

— Nu poți?

— Nu, covoarele se strică dacă mergi pe ele și atunci le ocolesc cât pot. Și cine a cumpărat covoarele? Eu le-am cumpărat, și le-am cumpărat pentru că îmi place să calc pe covoare, zice Giorgio. Și pe urmă, Giorgio stinge lumina că se consumă degeaba, și cine plătește lumina? Eu o plătesc. Și pe urmă nu rezema capul de fotolii că se strică spătarul. Și fotoliile cine le-a cumpărat? Eu le-am cumpărat, ca să stau comod și nu cu capul depărtat de spătar pentru ca atunci când te ridici să te trezești cu gâtul țeapăn. Și pe urmă când vreau să intru în baie nu pot fiindcă e ocupată, când vreau să ascult programul doi, ceilalți vor să asculte programul unu. Și cine a cumpărat aparatul de radio și cine plătește abonamentul? Eu. Și dacă vreau să ascult discuri nu pot, nu pot pentru că fiica mea studiază la latină și dacă vreau să dorm nu pot pentru că cealaltă studiază la pian. Iată de ce nu stau cu prea mare plăcere acasă. Dar acum e cu totul altceva. Am un apartament întreg la dispoziția mea. Ei sunt la munte, să respire aer curat, iar eu pot să mă tolănesc în fotoliile mele cum vreau, și în pat, chiar dacă e întinsă cuvertura de mătase. Pot să fumez țigări de foi care duhnesc îngrozitor, să ascult ce muzică-mi place, să-mi beau băuturile mele și să calc pe covoarele mele. Pot să mă bucur, în sfârșit, de casa mea, care de data asta e chiar a mea.

Giorgio răsuflă satisfăcut. E chiar un om fericit și vrea ca și eu să iau parte la fericirea lui.

— Vino să bei un coniac, zice, și o cafea. Cafeaua o facem cu intenția deliberată de a o lăsa să fiarbă până ce o să dea în foc și o să murdărească aragazul. E o mică satisfacție pe care vreau să mi-o ofer. Apoi vom călca puținel pe covoare și vom aprinde toate luminile din casă.

Eu trebuie să zic da, mai ales că Giorgio m-a și luat de braț și nu mă mai lasă.

Ajungem înaintea ușii casei lui și bagă cheia în broască.

— Mi se pare un rai, zice Giorgio, e o liniște cu adevărat ispititoare.

Deschide ușa și intră. E o după-amiază plină de soare și totuși înăuntru e întuneric beznă și Giorgio întinde brațele în căutarea întrerupătorului.

Aud zgomotul făcut de întrerupător, care se repetă o dată, de două ori. Dar întunericul rămâne la fel de intens.

— Nu se aprinde lumina, zice Giorgio, poate că s-o fi ars becul.

Giorgio dispăre în întuneric și eu merg în urma lui.

Aud că-și târșește picioarele.

— Încerc să aprind lumina din salon, zice. Dar unde-o fi întrerupătorul? Fir-ar să fie! strigă puțin după aceea.

— Ce e? întreb.

— Aprinde repede un chibrit, zice Giorgio, care devine agitat și neliniștit.

Găsesc cutia de chibrituri și aprind. Îl văd strângând în brațe un maldăr de lucruri acoperite cu un cearceaf alb.

Ne uităm sub cearceaf și vedem două saltele făcute sul și legate una peste alta.

— Mi se părea că am strâns în brațe un om gras, zice Giorgio scoțând un suspin de ușurare, credeam că e mort, fiindcă nu mișcă.

La lumina chibritului găsim celălalt întrerupător. Dar nici lumina din salon nu se aprinde.

— Să se fi ars siguranțele? întreb, și ne ducem să ne uităm. Și siguranțele au dispărut.

— Cum așa? întreabă Giorgio.

— Și nevastă-mea când pleacă în vilegiatură scoate siguranțele de la lumină pentru ca să evite scurt-circuite și alte accidente electrice, zic. De obicei le pune pe contoar.

Dar pe contoar siguranțele nu sunt, și nu sunt nici în altă parte.

Găsim o lumânare și pentru moment ne mulțumim cu ea. Dar Giorgio se uită împrejur uimit. Salonul e schimbat complet. Covoarele nu mai sunt acolo. Sunt făcute sul și rezemate într-un ungher. Fotoliile toate, unul lângă altul, sunt acoperite cu o pânză albă. Mobilele trase de lângă pereți, ferestrele închise ermetic sunt fără perdele.

Giorgio e mai puțin vorbăreț decât înainte iar veselia i s-a atenuat simțitor.

— Salonul e de nefolosit, zice Giorgio, putem să ne așezăm în sufragerie.

Ne ducem în sufragerie, dar Giorgio se oprește în prag și privește la lumina lumânării. Masa a fost dusă lângă fereastra bine închisă, iar pe masă se află scaunele cu picioarele în sus. De tavan atârână lustra de cristal înfășurată în hârtie de jurnal.

Îl bat prieteneste pe umăr. Înțeleg bine starea lui sufletească. Spera să aibă în sfârșit o casă întreagă numai a lui și găsește un apartament de nelocuit.

— Nu-ți rămâne decât dormitorul, zic.

Giorgio suspină și se îndreaptă spre dormitor dar, trecând pe lângă saltele, se uita la ele și pornește în grabă.

Îl urmez în dormitor dar patul nu mai e acolo. Somierele de metal sunt ridicate în picioare, rezemate de fereastra închisă ermetic, iar tăbliile patului, una peste alta, sprijinite de somierele de metal. Podeaua e acoperită toată cu ziare vechi.

Giorgio nu zice nimic. Acuma și-a reluat vechea înfățișare de „pește îmbufnat” și o ia de-a lungul coridorului.

În odaia fetelor, un pat e demontat și somiera de metal, în picioare,

e rezemată de fereastra închisă. Celălalt, în schimb, e gata pentru a fi folosit.

— E cam scurt, zic, dar vara poți să scoți picioarele afară. E cald.

— Poate că ar fi mai bine să ne ducem să bem coniacul la bar, zice Giorgio. De cafea putem să ne și lipsim. Ceștile sunt încuiate în bufet împreună cu băuturile.

Pe perna din pat se află un bilet scris cu creionul.

E de la nevasta lui Giorgio.

— „Amintește-ți să uzi florile.”

— Florile, zice Giorgio privind cu amărăciune în jurul său, sunt pe balconul din dormitor.

Ne ducem în dormitor și dăm la o parte somierele din metal și tăbliile patului și, în sfârșit, reușim să deschidem fereastra.

Aducem înăuntru toate ghivecele de flori și închidem fereastra la loc.

— Acuma am eu grijă, zice Giorgio și are un zâmbet straniu pe buze.

Pune un ghiveci în chiuveta din bucătărie, altul în lavaboul din baie, două în cadă. Apoi deschide toate robinetele. După ce le-a deschis bine, își ia pălăria și se îndreaptă spre ușă.

Dar apoi vede un alt vas de flori într-un ungher.

— Un moment, zice.

Pune vasul în closet cu florile în jos. și apoi trage lanțul și, pentru ca apa să continue să curgă, îl fixează de un cui în perete.

— Acuma să mergem, zice, să mergem să ne bem coniacul.

— Și lași deschise toate robinetele.

Giorgio ridică din umeri.

— În felul ăsta florile se udă, zice, eu mă duc să dorm la un hotel și nu mă întorc acasă decât după ce se sfârșește vacanța.

Pe terasă, sub pergolă

— Ei, ce facem astă-seară?

— Ceva o să facem noi, fii sigur. Doar nu ne așteaptă nimeni acasă. Putem să ne ducem unde vrem, să stăm cât vrem și chiar, dacă e cazul, să nu ne întoarcem acasă deloc. Până una, alta, important e să ne ducem să mâncăm. Apoi, vom trăi și vom vedea.

— Așa e, mergem să luăm masa undeva, zice Sandro. Dar fiindcă tot suntem singuri, hai să mâncăm într-un local frumos.

— Unde? zice Giovanni.

— Nu știi, zic eu. Sunt atâtea restaurante în Milano. Să alegem unul dintre ele.

— Care? zice Sandro.

Stăm și ne gândim puțin și unul dintre noi pomeneste numele unui restaurant, dar acela nu e potrivit pentru că e mereu prea aglomerat, altul nu e bun fiindcă se mănâncă așa și așa.

— E cald, ar trebui să găsim un locșor la o grădină. Nu în Milano, ceva în afara orașului.

Ne gândim la localitățile aflate prin împrejurimi.

— De-ar fi și un lac sau un râu, ar fi mai bine.

Lacuri, prin apropiere, la periferie, nu sunt. Sunt niște grote și niște lăculețe artificiale dar noi, pe banii noștri munciți cinstit, am vrea ceva mai bun.

Râurile sunt cam departe.

— Ar fi Naviglio sau Olona, zice Sandro.

— Nu sunt râuri adevărate, zic eu, mai ales Naviglio. Olona e cam mic pentru un râu și nu e ceea ce căutăm noi.

— Tot apă e, zice Giovanni. Are un firicel de apă, de ajuns ca să dea puțină răcoare, câtă vrem noi. N-ai dreptate. Un restaurant pe malul Olonei este exact ceea ce ne trebuie.

Ne ducem să căutăm un restaurant pe malul Olonei și nu găsim. Între timp privim cursul apei și îl găsim cam modest și cam liniștit pentru gustul nostru.

— E un șanț, zice Giovanni, și pe urmă apa aproape că nici nu se vede. Și dacă nu se vede apa, n-am făcut nimic. Mai bine te duci într-un restaurant oarecare.

Ne ducem să vedem Naviglio.

Găsim un birt în drum, e o terasă acoperită cu o pergolă și cu lampioane atârinate de copaci.

Intrăm pe terasă și toate mesele sunt ocupate de lume care mănâncă.

— Cum ți se pare? întreb.

— Nu se vede nimic, zice Sandro.

Ne uităm printre frunze și vedem clipirea unui lampion care se reflectă în apă.

Asta e toată panorama pe care ne-o poate oferi localitatea.

— Nu e o panoramă prea grozavă, zice Giovanni, dar merge, în lipsă de ceva mai bun. Noi căutam un restaurant cu o terasă deasupra apei Naviglio.

Nu sunt restaurante cu terasă deasupra râului Naviglio. Trebuie să ne mulțumim să zărim licăririle lampionului în apă, printre frunzele terasei.

Găsim o masă liberă și ne așezăm. Licărirea lampionului nu se mai vede.

— Să spunem să mute masa; zice Sandro, clipirea asta a lampionului face toți banii, n-are rost să te așezi într-un loc unde nu se mai vede.

Chemăm chelnerul și-l întrebăm dacă se poate muta masa.

— Unde trebuie s-o pun? întreabă.

Ne ducem să căutăm un loc de unde să se poată vedea printre frunzele terasei lampionul oglindindu-se în apă, și chelnerul ne urmează cu masa.

Locurile cele mai bune sunt ocupate toate. O masă a unor norocoși, care cu siguranță că au venit devreme, e așezată într-un loc de unde se poate vedea chiar o barcă ancorată într-o mică adâncitură a malului lui Naviglio. E și o femeie care își spală rufe și ne încearcă bănuiala că o face anume pentru a îmbogăți priveliștea.

Sigur că cei de la masă i-au dat un bacșiș gras pentru ca să spele albiturile tocmai la ceasul acela de seară.

Norocoșii ne privesc cu un aer compătimitor. Admiră panorama și sunt singurii de pe terasă care o pot admira.

— Au venit devreme, zice chelnerul arătând cu un semn al capului micul grup al norocoșilor, dacă dumneavoastră telefonați cu câteva ore mai înainte, noi am fi putut să v-o reținem. Dar aici, cei care vin primii, ocupă locul cel mai bun.

N-avem ce face. Trebuie să renunțăm la spectacolul bărcii și al spălătoresei și căutăm imaginea lampionului oglindit în apă. Trebuie să ne mulțumim cu un loc de unde, întinzând gâtul la dreapta și la stânga, se poate zări din când în când licărul lampionului.

Chelnerul așază masa și se duce să ia fața de masă. Ieșim de sub pergolă, până se aranjează masa, și admirăm Naviglio cu toată

panorama înconjurătoare. Barca se leagănă pe apă iar spălătoreasă își spală rufe cu mișcări încete și bine calculate.

— O fi angajată până la zece, zice Giovanni. Spală încet și metodic. Desigur, în felul ăsta peisajul dobândește mai multă valoare.

Naviglio curge tăcut. Aruncăm o piatră în apă și auzim zgomotul făcut de piatră și o ușoară clipocire a apei ce lovește malul.

Aruncăm una mai mare și zgomotul apei ne aduce o oarecare ușurare.

Respirăm adânc, mulțumiți, și avem senzația că și lumea de pe terasă e la fel de mulțumită.

Cineva s-a ridicat și a ieșit afară ca să privească, cu șervetul în mână, ce se întâmplă.

— Ar trebui ca cineva să continue să arunce pietre în apă, zice Giovanni. Zgomotul pe care îl face piatra în apă și stropii pe care îi ridică dau senzația de prospețime. Ar constitui o atracție mai mare pentru local dacă cineva ar sta aici ca să arunce pietre în Naviglio toată seara.

— Să-i propunem asta proprietarului, zice Sandro.

Intrăm din nou pe terasă și ne așezăm la masă.

Frunzele pergolei ce acoperă terasa sunt nemișcate, și becurile atârinate printre frunze sunt punctul de întâlnire al unor cohorte de țânțari.

— Ciorbă de zarzavat rece? întreabă chelnerul.

— Sau? zice Giovanni.

— Ciorbă de zarzavat rece, repetă chelnerul.

— Bine, zice Giovanni. Fie și ciorbă de zarzavat rece.

Chelnerul pleacă.

Vreo zece țânțari se desprind din grosul formației care se rotește în jurul becurilor atârinate printre frunze, vin deasupra mesei noastre executând o suită de acrobații complicate și grele, coboară în picaj pe brațele noastre, pe glezne, pe gât, decolează din nou, coboară iar asupra noastră și pleacă înapoi. Apoi lasă locul unor formații noi care n-au găsit la ceilalți clienți primirea aceea afectuoasă și ospitalieră la care se așteptau.

— E curios, zice chelnerul, aducând ciorba rece, nu sunt niciodată țânțari prin locurile astea. E poate din cauză că se schimbă vremea.

Încă de câteva minute începuse să fulgere. Acuma fulgerele deveniseră mai dese și tunetul se auzea mai puternic.

— Frumos ar fi să înceapă să plouă, zice Sandro, iar frunzele pergolei ce acoperă terasa începură să se miște.

— Nu cred ca o să plouă, zice chelnerul, și ieri seară a fost așa, dar ne-am speriat degeaba. Câteva fulgere, câteva tunete și apoi s-a sfârșit totul. Chiar am avea nevoie de puțină ploaie.

— Să mâncăm repede, înainte de a începe ploaia, zic.

Începem să mâncăm ciorba, chelnerul iese de pe terasă și haina lui albă se profilează în întunericul nopții, înrămată de frunzele iluminate ale pergolei. Privește afară și se întoarce spre noi. Face semn să nu ne grăbim. Încă nu plouă.

Încetăm ritmul tacămurilor și vedem haina albă a chelnerului fluturând deodată cu furie.

O rafală de vânt îi ciufulește părul. Aruncăm o privire spre lumina lampionului reflectată în apă și vedem reflexul mișcându-se în apa ușor încrețită. Vântul scutură frunzele pergolei.

Sporim viteza lingurii în timp ce o cantitate apreciabilă de frunzulițe, de crenguțe, de insecte, zboară prin aer.

Cineva se ridică dar semnul chelnerului din pragul terasei ne liniștește. Niciun pericol.

Cel care s-a ridicat se așază la loc. Încetăm din nou ritmul lingurii.

Spălătoreasa trebuie să fi plecat, dar barca o mai fi la locul ei; norocoșii mai pot încă admira panorama.

Fulgeră mai tare. Vântul zguduie pergola.

— Începe să plouă, zic.

Acuma lingurile se mișcă cu toată viteza. Și ceilalți clienți accelerează ritmul furculițelor și al cuțitelor.

Din pergola terasei plouă cu tot soiul de lucruri. O picătură enormă de apă îmi cade drept pe frunte.

Chelnerul intră în goană și înhață prima masă care se nimerește, o duce înăuntru, în fugă, în timp ce domnul și doamna se ridică, ea cu o farfurie, el cu un pahar în mână.

O altă picătură enormă, apoi o a treia, apoi toată apa cerului la un loc. Înhațăm farfuriile de ciorbă rece și ne ducem în goană să ne adăpostim.

Toți dau fuga înăuntru, și toți își țin farfuria și paharul în mână.

Chelnerii dau fuga pentru a pune mâna pe mese și pe scaune, dar e prea târziu. E imposibil să reziști sub apa care cade cu găleata.

Trebuie să renunți.

În sala restaurantului suntem vreo treizeci de persoane. E o singură masă liberă, prima pe care chelnerul a reușit s-o salveze de ruperea norilor.

Mâncăm în picioare resturile de ciorbă rece, în timp ce afară grindina răpăie pe acoperișul de frunze al terasei, descărcările electrice se succed fără întrerupere, tunetul bubuie cu toată artileria lui grea.

— În sfârșit, plouă, zice cineva.

— S-a sfârșit cu zăpușeala, zice altul. Nu se mai putea rezista pe o așa căldură.

Punem farfuriile goale pe masa liberă.

— Domnii ce servesc felul doi? întrebă chelnerul.

— După aceea, zic. Să așteptăm să treacă furtuna.

Lumina se stinge și rămânem pe întuneric.

Rafalele de vânt au răsturnat scaunele, au luat pe sus fețele de masă, au strâns tot ce era pe mese.

Din când în când, câte un chelner aleargă afară ca să aducă poșeta vreunei doamne, haina vreunui domn, o sticlă, un vas, o supieră și se întoarce ud ca un șoarece.

Apoi încet-încet uraganul se liniștește, ploaia se oprește, vântul nu mai bate.

Se simte un miros plăcut de pământ ud, frunzele pergolei strălucesc și picuri de apă alunecă de pe ele.

Lampionul continuă să-și reflecte lumina în Naviglio și barca se leagănă din nou lângă mal.

Toți se întorc afară, dar mesele și scaunele sunt ude.

— Ce păcat, zise Sandro. Era așa bine aici.

— Altădată, zice chelnerul, dacă telefonați, vă rețin masa cea mai bună.

O sa mai venim aici. N-o să uităm niciodată că de aici se vede barca care se leagănă pe apă și spălătoreasă care-și spală albiturile. Poate că se va găsi cineva care să arunce pietre în Naviglio.

Fotografia

— Stai, zise.

Eram pe punctul de a scoate o țigară din pachet și de a o duce la gură și m-am oprit cu pachetul într-o mână și cu țigara în cealaltă.

— Așa e superbă. Trebuie să iasă foarte naturală; e de ajuns să nu te miști.

— Eu nu mă mișc, am zis, dar grăbește-te.

Alberto se uita la aparatul de fotografiat și tot meșterea cu o mână la nu știu ce angrenaj.

— Câți metri să fie? întrebă.

— Patru metri, am zis.

— N-am impresia că sunt patru. Or fi cel mult trei, spuse Alberto cu ochii întredeschiși.

— Eu zic că nu sunt mai puțin de patru, am zis.

— Patru metri are sufrageria mea, zise Alberto, și e loc pentru un bufet, o masă mare și un fotoliu. În spațiul dintre mine și tine nu încap un bufet, o masă mare și un fotoliu.

— Nu poți să știi, am zis, aici suntem în aer liber și nu se poate face comparație. Eu zic că așa, după ochi, încap.

— Nu te mișca, zise Alberto.

— Eu nu mă mișc, dar dacă tu ai să continui să faci teorii, va trebui totuși să-mi schimb poziția.

Alberto lăsă aparatul de fotografiat jos și făcând trei pași foarte mari veni până sub nasul meu.

— Ai văzut? zise. Trei pași, trei metri.

— Ai făcut pași de un metru și jumătate, am zis, pașii trebuie făcuți normali. Uite. Stai în locul meu.

— Cinci metri, am zis.

— Ai făcut pași de cincizeci de centimetri, zise Alberto, ăștia nu pot să fie cinci metri. Dacă ar fi cinci metri, ar încăpea mult mai mult decât un bufet, o masă și un fotoliu.

O pereche care tocmai sfârșise să mănânce la umbra unui boschet, veni să privească.

— De ce or fi vrând să pună acolo pe pajiște un bufet, o masă și un fotoliu? se miră fata.

- Eu știu? zise tinerelul. Or fi vrând să facă un film.
- Ce film e? îl întrebă apoi pe Alberto.
- Nu e un film, zise Alberto, facem doar o fotografie. Dar eu zic că un bufet, o masă și un fotoliu, pe o distanță așa mică nu încap.
- Depinde de mărimea mobilei, zise tinerelul. Dacă masa nu e prea mare, poate că încap.
- Masa e foarte mare, zise Alberto.
- Dar dacă nu vreți să faceți un film, de ce vreți să puneți mobila aceea pe pajiște? întrebă fata.
- Nu vrem Ea punem mobila pe pajiște, zise Alberto, discutăm despre distanță. Eu zic că de aici până acolo sunt trei metri, iar el zice că sunt mai mult de patru.
- Și eu zic că-s mai mult de patru, își dădu cu părerea tinerelul, și din patru pași s-a oprit sub nasul meu.
- Patru și douăzeci, zise tinerelul, pașii mei sunt de un metru și cinci centimetri fiecare, știu bine.
- Bine, răsuflă Alberto, dacă voi ziceți că sunt patru metri, să facem patru metri. Și dacă fotografia n-o să reușească, nu e vina mea.
- Luă de jos aparatul de fotografiat și îl duse la ochi.
- Te-ai mișcat, zise, acuma nu mai ești în poziția de mai înainte.
- Nu puteam să stau nemișcat tot timpul discuției, am zis.
- Erai pe punctul de a scoate o țigară din pachet, zise Alberto.
- Am aruncat țigara pe care o aprinsesem și am scos alta din pachet.
- Stai, nu mișca, zise Alberto. Nu te mișca.
- Pot să trec? întrebă un domn în spatele meu.
- Un moment, zise Alberto, iertați-mă, vă rog. Numai un moment.
- Vă rog, vă rog, nu vă deranjați, zise domnul dându-se un pas înapoi.

Alberto privi în aparat cu un singur ochi, ținându-și răsuflarea, și odată cu el își ținură răsuflarea și domnul și perechea de tineri care se oprise să privească.

Apoi Alberto se mișcă.

— S-a făcut? am întrebat.

— Da de unde, zise Alberto, nu declanșează.

Se uită la aparat deasupra, dedesubt, trase de vreo două dispozitive, apăsă pe un buton, și atunci am aprins țigara și m-am dus să mă uit și eu.

Privit așa, aparatul părea normal dar Alberto zise că butonul nu mai declanșa. Am luat aparatul, m-am uitat pe toate părțile, și am apăsat de butonul cel mic. Auzirăm „clicul” declanșării.

— Acuma a declanșat, am zis.

— A declanșat, dar în gol, zise Alberto. Am stricat o fotografie. De ce ai apăsat pe buton?

— Mi-ai spus că nu declanșează, am zis, și-atunci am apăsat.

— Nu-i nimic, o să facem cu o fotografie mai puțin. Acuma du-te la locul tău.

M-am întors la locul de mai înainte, am aruncat țigara și am scos alta din pachet.

— Așa, stai! strigă Alberto privind în aparat cu un singur ochi.

— Pot să trec? întrebă domnul oare s-a întors pe locul de mai înainte, în spatele meu.

— Numai o clipă, zise Alberto, iertați-mă, vă rog. Numai o clipă.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, nu vă deranjați, zise domnul dându-se cu încă un pas înapoi.

Am stat nemișcat o bună bucată de timp.

— Ei, ce e? am întrebat.

— Fir-ar al dracului! zise Alberto privind aparatul pe toate părțile. Nu mai declanșează.

— Poate că n-ai răsucit filmul, am zis, aparatul nu declanșează dacă nu răsucești filmul.

— Sunt sigur că l-am răsucit, zise Alberto, înainte era la șase, acum e la șapte.

— Poate că greșești, am zis.

— Nu greșesc. Eu nu greșesc niciodată, se rățoi Alberto, și agită aparatul lângă ureche. Apoi începu să apese pe butoane și să tragă de dispozitive.

— Nu declanșează, zise. Apăsă pe butonul obiectivului și se auzi „clic”-ul pe care îl auzisem adineauri.

— A declanșat, strigă Alberto ieșindu-și din fire, și obiectivul era îndreptat spre cer.

— Ce să-i faci, altă fotografie stricată, am zis, acum a răsuște filmul și eu mă întorc la locul meu.

Alberto răsuci filmul și începu să privească în aparat, cu un singur ochi.

— Declanșează? întrebai.

— Nu puteai să taci din gură? strigă Alberto, în timp ce declanșam te-ai mișcat! Am stricat altă fotografie din vina ta.

— Ce știi eu din toate astea? am zis. Stai de o jumătate de oră cu aparatul în mână.

Mi-am reluat locul de mai înainte și am zis că sunt gata.

Alberto se uita în aparat, apăsă pe butonaș și se auzi clar declanșarea, în timp ce domnul, care se săturase să tot aștepte, traversa pajiștea trecând chiar prin fața obiectivului aparatului bodogănind.

— O oră pentru ca să faci o fotografie, și lumea ar trebui să stea în loc așteptând după ei!

— Ala se fotografiază de o jumătate de ceas, zise o altă pereche de tineri punându-și în mișcare scuterul.

— N-am reușit să facem nici o singură fotografie și am consumat un film întreg, zise Alberto.

— E vina aparatului tău de fotografiat. Țsta nu-i aparat, e o solniță, am zis.

— Nu e o solniță, zise Alberto profund jignit. Luă din portvizit un pachet de fotografii și începu să mi le arate una câte una.

— Îmi dați voie? zise tinerelul care se opri să privească împreună cu fata, întinzând o mână.

li întinsei fotografiile una câte una și el le dădu fetei care era lângă el.

— Admirabile, zise. Și eu am făcut fotografii grozave. Uitați.

Scoase din portvizit un pachet de fotografii și începu să le arate una câte una.

Ne-am așezat pe pajiște ca să ne uităm la ele și Alberto se informă despre deschiderea obiectivului, despre lumină și despre timpul de expunere, apoi vorbi despre diferitele tipuri de aparate.

Tinerelul băgă aparatul lui Alberto sub haină pentru a scoate filmul.

— Era montat rău. Filmul s-a mototolit de tot.

Arătă filmul mototolit și-l aruncă cât colo. Închise aparatul și i-l dădu lui Alberto, apoi salută și plecă cu fata. Alberto și cu mine ne-am reluat plimbarea. Din când în când se oprea pentru a se uita prin vizorul aparatului.

— Admirabil! zicea. Ce cadru frumos!

Apăsă pe butonaș și se auzea „clic-ul” declanșării.

— Dacă în aparat ar fi film, acestea ar fi cele mai frumoase fotografii din viața mea, zise.

Vaza de ceramică

— La jumătatea lui septembrie, Luciana se mărită, zise nevastă-mea, trebuie să facem ceva pentru ea.

— Dacă s-a hotărât, nu mai putem face nimic, am zis, când tinerii se hotărăsc să se căsătorească, nu există argument oricât de valabil care să-i facă să renunțe la hotărârea lor. S-o lăsăm să se mărite și gata.

— Nu zic să facem ceva în sensul acesta, zise nevastă-mea, zic să-i facem un cadou. Un cadou de nimic, se înțelege, pentru că nu e vorba de rude și nici de prieteni intimi. Cunoștințe și gata. Ceva, acolo, o amintire. Gestul contează.

Ne-am dus la o prăvălie de ceramică. Plină de ceramică de tot felul.

Vaze, obiecte de artă, servicii de ceai și cafea, farfurii, suporturi pentru umbrele.

— N-ai decât să alegi, am zis privind în jur, și nevastă-mea se așează pe un mic fotoliu și începu să se gândească.

— La să vedem. Ce ne trebuie? întrebă.

— Un cadou de nuntă, am zis, care să nu coste mult.

— Asta știi, zise nevastă-mea, dar nouă ce ne lipsește? Vreau să spun, ce ne trebuie pentru casă?

— Ce amestec avem noi? întrebai mirat. Dacă darul e pentru Luciana, trebuie să ne gândim la ce-i trebuie Lucianei.

Nevastă-mea mă privi compătimitoare.

— Tu nu-ți aduci aminte de anul trecut, zise.

— Anul trecut? întrebai perplex.

— Da, zise nevastă-mea, anul trecut, cadoul pentru Tereza.

Atunci mi-am adus aminte deodată.

Și anul trecut trebuia să facem un cadou, ca în aproape toți anii. Aproape mereu în septembrie se găsește un prieten, o rudă, o cunoștință care se căsătorește și aproape în fiecare an avem aceeași problemă de rezolvat la înapoierea din vilegiatură. Problema alegerii unui cadou în prăvălia de ceramică a lui Albissola.

Prietenul nostru Tullio, proprietarul prăvăliei, ne face prețuri speciale, și noi profităm de generozitatea lui pentru a cumpăra darurile de care avem nevoie.

Anul trecut pe vremea asta eram tot în această prăvălie, ca acum,

și tot la fel de nehotărâți în ce privește alegerea. Văzusem prea multe lucruri, lucruri frumoase, lucruri așa și așa, lucruri de bun-gust și de prost-gust. Erau pentru toată lumea și aveai de unde alege.

— Serviciu de ceai, nici vorbă, spusese nevastă-mea. Cine știe câte servicii de ceai o să primească Tereza ca dar de nuntă. Ar trebui ceva ca o vază, dar nu chiar o vază, ceva, cum să spun, care să fie ca un obiect decorativ, evident, dar nu chiar un obiect decorativ.

N-avea o idee precisă.

Am căutat și am găsit o vază mare de pus pe masă. Am găsit-o în depozit, împreună cu niște lucruri vechi, cu obiecte rămase de cine știe când și băgată într-un colț fiindcă nimeni nu s-a gândit vreodată s-o cumpere.

Lucruri demodate, care nu mai sunt bune nici măcar pentru cadouri de nuntă. Era un soi de fructieră lungă și îngustă, în formă de cochilie, cu pești, flori, stele de mare, modelate și pictate și fluturi cu aripi colorate.

— E un lucru oribil, am zis. Eu m-aș simți jignit dacă aș primi un asemenea cadou.

Nevastă-mea zâmbi.

— Tu nu cunoști gusturile Terezei, zise, ei îi plac lucrurile astea. O cunosc mai bine decât tine. De atâtea ori mi-a arătat în vitrine lucrurile pe care i-ar plăcea să le aibă și sunt sigură că această piesă o va face fericită. Va fi pentru ea cel mai frumos dar de nuntă; o va pune la vedere pe mobila din salonul ei, o va pune în mijlocul mesei, plină de flori, în timpul prânzului. Ne va fi foarte recunoscătoare fiindcă i-am dăruit-o.

M-am gândit la cadourile rudelor bătrâne. La acele cadouri care de obicei sunt ascunse undeva sau sunt puse pe o mobilă, departe de vedere, și care sunt scoase, în mare grabă, numai când se anunță vizita persoanei care a făcut darul.

Noi avem o mulțime de asemenea obiecte.

Aveam un pește de metal cu pedestal din lemn, un mic tablou reprezentând flori pictate în acuarele, un grup de porțelan compus dintr-un câine și o pisica care se certau, o barcă de porțelan care plutea pe valuri de porțelan și doi dansatori de „charleston” din ceramică. Erau darurile unchiului Battista, ale verișoarei Clementina, ale cumnatei Adela, ale vărului Armando.

Încercasem, la început, să le găsim un loc potrivit în casa noastră, le mutasem de pe o mobilă pe alta, dintr-o cameră într-alta, dar nu reușisem să ne obișnuim cu ele. Atunci le-am găsit loc în ungherele cele mai întunecoase, unde aveam ocazie cel mai rar să ne lovim de ele, și le scoatem din ascunzătoare numai la sosirea unchiului Battista sau a verișoarei Clementina, sau a cumnatei Adela, sau a vărului Armando.

O scurtă apariție... și apoi afară cu ele, din nou în cufărul cu lucruri vechi sau în fundul dulapului.

Și la fiecare zi de naștere, la fiecare onomastică, la fiecare aniversare, noi obiecte veneau să ne invadeze casa și eram mereu în căutare de noi locuri ascunse, întunecoase, neștiute de nimeni, pe unde umbli din an în paște.

Am spus atunci că și vaza aceea de pus pe masă o să sfârșească la fel.

Nimic rău, în fond, dacă noi ne purtam cu alții la fel cum se purtau alții cu noi. Eu nu m-aș fi supărat desigur să știu că obiectul acela de ceramică va sfârși într-un ungher întunecos. Cu siguranță că ar fi ținut de urât altor cadouri de talia lui, că desigur nu numai noi am avut o idee de un asemenea prost-gust, dar nevastă-mea m-a asigurat că toți suntem la fel și că dacă noi am fi primit cadou acel obiect minunat, l-am fi ascuns ca și ceilalți, dar Tereza nu, cu niciun preț.

Tereza ar fi fost fericită.

Noi, în schimb, trebuia să evităm să-i dăruim un lucru ca vasul acela de cristal pe care îl aveam în antreu, pus la vedere. Un vas ca acela, Tereza l-ar fi ascuns de-a dreptul în beci. Iată ce însemna deosebirea de gusturi!

— O fi, am zis, și am cumpărat vaza de ceramică și am dus-o cu toate precauțiile cerute până în oraș.

Acasă am scos-o din pachet și ne-am uitat din nou la ea. Era și mai urâtă decât la prăvălia unde o văzusem prima oară.

Am pus-o într-un dulap în așteptarea nunții, gata să fie trimis, alături de un buchet de flori, fericitei mirese.

Apoi a venit jumătatea lui septembrie și aflară că Tereza nu se mai mărită. Am rămas sincer îndurerați.

Nevastă-mea s-a străduit pe cât i-a fost posibil să o convingă pe Tereza să revină asupra hotărârii. Tereza se certase cu logodnicul poate dintr-un lucru de nimic. Sunt simple prostii de îndrăgostiți și nu era cazul să strice o logodnă care dura de atâta timp, mai ales tocmai acum când cumpărasem o vază de pus pe masă, de ceramică.

Ne și simțeam mulțumiți cu toții, rude, prieteni, cunoscuți, ne gândeam la noua familie care era pe punctul să se închege, la noul cămin, la viața fericită a doi îndrăgostiți care își realizaseră în sfârșit visul, în căsuța aflată în întregime la dispoziția lor, cu acea vază de flori de ceramică pe masă, pusă la vedere.

Dar niciun argument nu a reușit s-o convingă pe Tereza. Nevastă-mea s-a întors acasă supărată și s-a prăbușit într-un fotoliu.

— Nimic, zise, fetele astea când își bagă ceva în cap, nu poate nici Dumnezeu să le facă să-și schimbe ideile.

— O fi îndrăgostită de altul? am întrebat cu oarecare speranță în glas.

— Da de unde, zise nevastă-mea. Nu mai vrea să audă de măritiş.

A vorbit din nou cu Tereza despre treaba asta câteva zile mai târziu, dar a găsit-o tot de neclintit.

Am sperat că vor reuşi alţii s-o convingă: maică-sa, mătuşă-sa, prietenii ei cei mai dragi, şi între timp vaza de ceramică colinda din dulapul din dormitor în ungherul cu lucruri vechi şi de. acolo înapoi în dulap.

Aproape că ne-a dat prin gând să i-o arătăm, cu speranţa că vaza va reuşi să-i clinească hotărârea, dar am renunţat.

Am pierdut orice speranţă în ziua în care am aflat că fostul logodnic plecase într-o ţară îndepărtată. Visul nostru luase sfârşit.

Vaza de ceramică a fost pusă într-un cufăr vechi împreună cu peştele de metal cu pedestal de lemn, cu câinele şi pisica de porţelan care se certau. Apoi din cufăr a trecut în ungherul cu lucruri vechi şi din ungher a sfârşit în dulap.

Devenise un obiect de care ne temeam, pe care nu voiam să-l vedem, ca toate celelalte obiecte primite în dar.

Şi-l alesesem noi...

Cu timpul a devenit cadoul Terezei cu ocazia căsătoriei ei nereuşite.

— Asta e cadoul unchiului Battista, asta e cel al verişoarei Clementina, asta e cadoul Terezei, ziceam noi.

Clătinam capul gândindu-ne la gusturile curioase ale oamenilor, la cadourile oribile pe care şi le fac.

Şi Tereza ne-a făcut unul, ni l-a făcut cu ocazia căsătoriei sale nereuşite.

Vaza aceea de ceramică pe care noi ne omoram s-o ascundem în ungherul cel mai întunecos din casă.

Într-o zi Tereza a venit la noi. Am pus pe masă vaza, cu acelaşi sentiment cu care am fi pus pe măsuţă peştele de metal al unchiului Battista.

O găsi minunată şi spuse că n-am fi putut avea mai mult bun gust în alegere.

— De-ar fi trebuit să vă dăruiesc ceva, asta v-aş fi dăruit-o, zise.

Şi de atunci a fost ca şi când ne-ar fi dăruit-o chiar ea.

Lucrurile astea mi le-am amintit în prăvălia de ceramică, în ziua aceea.

Ne-am gândit la ceva care ne-ar fi plăcut, care ne-ar fi plăcut nouă.

— Asta ar merge bine pentru un cadou, zise Tullio arătându-ne o vază înfăşurată toată în frunze verzi, galbene, roşii.

— L-ar plăcea Lucianeii, zise nevastă-mea.

— Vreau o garanţie în scris că nu va rupe logodna, am zis.

Şi atunci am cumpărat un serviciu de cafea. Chiar acela care ne plăcea nouă şi pe care doream să-l avem de atâta timp.

Acuma serviciul de cafea e acasă şi am băut cafea de atâtea ori din

ceștile acelea.

Luciana se va mărita peste câteva zile și vom fi nevoiți să-i căutăm alt cadou, un cadou pe care cu siguranță îl va vâri în ungherul cel mai întunecos al casei.

Cravate de un ceas

A trecut și sfântul Carlo, ca toate sărbătorile, ca toate duminicile, ca toate onomasticele, ca toate celelalte zile ale sfântului Carlo.

Sfântul Carlo e onomastica mea, dar dacă nu văd cadourile de rigoare, nu-mi aduc aminte, nu înțeleg importanța evenimentului. Mă scol dimineața ca în toate celelalte zile dar abia mă trezesc că îmi și dau seama că e altă atmosferă în casă.

E multă veselie și împreună cu veselia vin, inevitabil, trasul de urechi și cadourile.

Eu știu dinainte de ce cadouri e vorba.

Cravate.

Vara eu nu port niciodată cravată, iar iarna port pentru că n-am încotro. Am două pentru iarnă, și, când îmi scot o cravată, mi-o pun pe cealaltă. De-aș avea trei, aș fi pus în încurcătură și n-aș ști pe care s-o aleg.

Dar se pare că totuși am o pasiune secretă pentru cravate căci în ziua de sfântul Carlo toți îmi dăruiesc câte o cravată.

Trei cravate le primesc de la nevastă-mea și de la cele două fiice ale mele, câte una de fiecare, apoi cravata de la sora mea și vreo două de la alte rude. În plus, alte câteva cravate de la ceilalți cunoscuți.

În ziua de sfântul Carlo mă văd plin de cravate și le înșir pe toate pe pat și mă uit la ele.

Toate sunt frumoase, natural, dar cele mai frumoase sunt cele de la ființele cele mai dragi și care sunt prezentate în dimineața aceea.

Cele trei cravate de la nevastă-mea și de la fete. Între acestea trei chiar că n-aș ști pe care s-o aleg.

Rău e că nu se pot pune trei cravate deodată, vrei nu vrei trebuie să alegi una singură și e greu să faci astfel încât toată lumea să fie mulțumită.

Și atunci facem așa, o luăm în ordinea vârstei: îmi pun întâi cravata de la mamă, nu pentru că ar fi cea mai frumoasă din toate, desigur, am spus doar că sunt toate la fel de frumoase, și o țin la gât trei ore, după trei ore îmi pun cravata de la fata cea mare și după alte trei ore cea de la fata cea mică.

— Să scurtăm timpul la două ore, zice fata cea mică, altfel trebuie

să aștept până diseară.

— Și pe urmă mai sunt și cravatele de la ceilalți, zic. Și astfel ieșim bine cu câte două ore de fiecare.

Apoi plecăm, ne ducem să facem câteva vizite.

— Dacă te duci la sora ta și vede că n-ai cravata de la ea se supără, zice nevastă-mea.

E adevărat. Îmi pun în buzunar cravatele de la fete, cea de la soră-mea și celelalte cravate.

Am buzunarele pline de cravate în ziua de sfântul Carlo și pe scări îmi schimb cravata pentru ca după vizită să mi-o schimb din nou.

În ziua de sfântul Carlo nu fac altceva decât să-mi schimb cravata și mi-s buzunarele pline de cravate, până seara.

Dar a doua zi fac pauză. Stau fără cravată ca să mă odihnesc puțin.

Apoi, mai târziu, cravatele îşi pierd importanța și pot să-mi pun prima cravată care îmi cade în mână fără ca nimeni să se supere din această cauză.

O dimineață cenușie de toamnă

Era o dimineață de octombrie, o dimineață cenușie și tristă, fără ceață, dar cenușiiul cerului coborâse în case și pe străzi.

Sosisem în orașelul ei. De douăzeci de ani nu mai venisem în orașelul acela, poate chiar de douăzeci și cinci. Atâtea lucruri trebuie să se fi schimbat în acei ani și mă gândeam că n-o să-l mai recunosc.

— Va fi o problemă să găsim casa, am zis.

— Adresa cred că e tot cea de altădată, zise ea, cred că-mi amintesc.

Am sosit în piață. Amănuntele care se amestecaseră în cenușiiul amintirilor noastre se iviră din cenușiiul dimineții, deveni că mai vii și parcă mai reale.

— Iată fântâna, zise ea, mi-o amintesc altfel. Mi-o închipuiam mai mare și mai deschisă la culoare.

— E tot aceea, am zis, nu poate să se fi schimbat. O fi îmbătrânit-o timpul, dar fântâna e aceeași. Noi suntem cei care ne-am schimbat.

— Aici e totul la fel, zise ea, acum îmi aduc aminte că trebuie s-o iei pe strada aceea și apoi o iei la dreapta. După aceea am să știu să mă orientez.

Am luat-o pe strada aceea și am mers la dreapta. Ne-am trezit într-un cartier de case noi și am căutat în acel cartier vechea stradă.

— Aici e schimbat tot, zise ea, acum cine mai poate să se orienteze?

Am urmat sfaturile date de un trecător dar ne-am rătăcit din nou într-un labirint de străzi necunoscute.

Ea a recunoscut casa dintr-odată. Dar era într-adevăr aceea? Era o casă veche cu două etaje și casele vechi cu două etaje se asemănau toate între ele. Dar în fața casei aceleia se afla un grup de oameni și oamenii aceia erau îmbrăcați cu toții în negru.

— Am ajuns, zise ea și ne-am apropiat de grup.

— Ar trebui să recunoaștem pe câte cineva, am zis.

— A trecut atâta timp, zise ea, și amintirile mele sunt așa de vagi!

Am privit acele chipuri. Erau serioase și cenușii ca și dimineața de toamnă.

Și noi eram îmbrăcați în haine de culoare închisă și fețele noastre trebuia să fie și ele serioase și cenușii ca dimineața de toamnă.

O doamnă bătrână veni spre noi și încercă un zâmbet mai palid ca tristețea ei. Întinse o mână.

— Dora! zise. Câți ani au trecut? Nu mă recunoști? Sunt mătușa Cristina!

— Tanti Cristina! zise ea. Ce bucuroasă sunt că te revăd!

Se îmbrățișară și se sărutară.

— Nu sunt Dora, zise ea după îmbrățișare. Sunt Claudia.

— Claudia?! se miră. Se poate? Așa de schimbată, nu te mai recunosc.

— Au trecut atâția ani, zise ea.

— E adevărat, zise doamna bătrână. Ești nepoata lui Tommaso, atunci?

— Nu, zise ea. Sunt fata lui Ernesto.

— A, da, da... O, biata mea memorie! zise bătrână doamnă. Sunteți atâția de care nu-mi mai aminteam. Te cunoșteam când erai mică, mi-e greu să cred că ai crescut așa de mult.

— Fratele tău, Arturo? spuse, arătându-mă.

— Nu, răspunse ea. Soțul meu.

Ne strânserăm mâna și bătrână doamnă părea stingherită și mirată.

— Dar când te-ai măritat?

— O, au trecut atâția ani. Avem doi copii.

— Doi copii! zise bătrână doamnă, apoi un tânăr îmbrăcat în negru, sosit în clipa aceea, se apropie și o îmbrățișă.

— Ești sigură că n-am greșit înmormântarea? am zis.

— Imposibil, zise ea. Acuma mi se pare că-mi aduc aminte de o bătrâna Cristina.

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre ea.

— Era o rudă îndepărtată. Îmi amintesc acuma. Dar era foarte bătrâna și atunci și, când o văd acuma, îmi pare că e chiar ea.

— Toate bătrânele se aseamănă, am zis, și mi se pare că tanti Cristina are memoria cam confuză.

— La vârsta ei... zise.

Tânărul se prezintă ceremonios și bătrâna mătușă Cristina ne vorbi despre el.

— E vărul Eleonorei, zise. Voi nu l-ați cunoscut niciodată iar eu l-am văzut când avea doi ani. Apoi a plecat în Calabria și nu l-am mai văzut.

— Nu în Calabria, zise tânărul. Am fost la Roma până acum câțva timp și pe urmă sunt fratele, nu vărul Eleonorei.

— Așa e, ai dreptate, zise bătrâna doamnă. Dar Eleonora unde e acuma?

— S-a măritat și ea, zise tânărul. Locuiește la Vicenza.

Crupul începu să se miște.

Veniseră și alte persoane, alte îmbrățișări și sărutări, apoi noii-veniți

ne îmbrățișară și ne sărutară.

— Acesta e unchiul Frederico, ți-l amintești?

— Au trecut atâția ani! Mi se părea că îl cheamă Filippo.

— Ce vrei? Așa e timpul. Schimbă mutrele, schimbă tot.

— Dar tu ai crescut și bărbatul tău.

— De unde știi, dacă nu l-ai văzut niciodată?

— N-are importanță; timpul a trecut și peste el. L-am văzut pe bărbatul Giulianei și s-a schimbat mult. Nici nu-mi venea să cred că e el.

— Și Amelia ce mai face? E sănătoasă?

— Nu știu, nu am văzut-o de atâția ani... S-a măritat cu băiatul Fantasiei.

— Domenico? Dar el nu s-a însurat cu Giuliana?

— Nu. Armando s-a însurat cu Giuliana. Iată-l, sosește în clipa asta.

Bună, Armando.

— Nu sunt Armando, sunt Duilio. Ce mai faci tanti Elena?

— Nu sunt tanti Elena, sunt tanti Assunta.

— Adevărat! Timpul trece și memoria ne trădează.

— Acesta e Duilio, fiul lui Diomede.

— Cine era Diomede? am întrebat.

— Nu știu, zise ea. N-am auzit niciodată pomenindu-se numele dar, cum știi, rudele la rândul lor au alte rude care nu ne sunt rude, sau sunt rudele noastre îndepărtate.

— Foarte îndepărtate, am zis. Dar cred că am greșit înmormântarea.

— Nu, zise ea. Nu se poate, doar recunosc casa. Acum îmi aduc aminte, aici alături era măcelarul, colo băcanul, apoi au dărâmat și au construit casele noi, dar asta e tot veche. Pe urmă îl recunosc pe Ettore care mi-e văr de-al treilea. L-am revăzut de curând și e chiar el. Și el m-a recunoscut.

Ettore se învârtea în grupul doamnelor bătrâne și privea în jur serios și mirat, cu aceeași expresie ca a celorlalți, cu același zâmbet forțat.

Ne salută cu un semn al mâinii și îmbrățișă un domn bătrân îmbrăcat în negru.

Apoi sosi altă lume și ne-am îmbrățișat și ne-am sărutat din nou.

Lume ivită din cenușiul dimineții de octombrie. Unchi, nepoți, veri, rude îndepărtate, foarte îndepărtate dacă se pierduseră în amintirea noastră.

Dar se pierduseră într-adevăr în amintirea noastră?

— După mine, am greșit înmormântarea, am zis.

Ea ridică din umeri.

— Unchiul care a murit se numește chiar Vanzini, zise.

— Cine știe câți Vanzini sunt în satul ăsta, am zis. Tu l-ai cunoscut?

— Nu, zise, nu cred, oricum, nu-mi aduc aminte. A trecut atâta

timp!

Se strânsese, în cenușiul dimineții de octombrie, o mică mulțime îmbrăcată în negru și toți aveau aceeași expresie pe chip. Toți își spuneau în șoaptă numele, gradul de rudenie, ultimele zvonuri, ce făcuseră în toți acei ani de înstrăinare, de unde veneau, cum o duceau.

Unchi noi, veri noi care se iveau din cenușiul dimineții de octombrie și noi scormoneam în amintire fără să recunoaștem însă vreo fizionomie, amintindu-ne vag un nume pe care-l uitasem. Dar era într-adevăr numele unei rude sau doar un nume oarecare pe care îl auzisem așa cum auzisem atâtea altele?

Și toate chipurile acelea nu erau toate la fel, cu aceeași înfățișare cenușie și acea încercare de zâmbet palid ca cerul toamnei?

— Ce importanță are dacă am greșit înmormântarea? am zis. A trecut atâta timp încât toate lucrurile s-au amestecat în amintirea noastră și cenușiul acestei dimineți este cenușiul amintirilor noastre. E greu să regăsești ceva.

Și fântâna din piață îmbătrânise, dar era tot aceeași; n-am fi recunoscut-o într-o altă piață. Și pe urmă casele acelea vechi lângă casele noi.

— Până și cele vechi păreau schimbate, parcă erau altfel, case dintr-un alt sat.

— Ce mai face Ciuliano?

— Bine, acum e complet restabilit după boală.

N-am cunoscut niciodată un Ciuliano, dar ce importanță are? N-are nicio importanță. A trecut atâta timp!

Apoi, după terminarea înmormântării, chipurile oamenilor se luminară și deveniră mai puțin cenușii, zâmbetele erau mai deschise, mai puțin forțate.

Am găsit o altă mică mulțime de oameni de la o altă înmormântare și alte rude ne recunoscuseră și noi recunoscuserăm alte rude.

Cele două grupuri se uniră într-unul singur și oamenii se îmbrățișau, se salutau, întrebau de ce mai era nou.

— Băiatul Clotildei, verișoara lui Edoardo.

— Edmondo n-a vrut să se însoare.

— Bice s-a întors din America.

— Ce mare s-a făcut.

— Și tu cu părul cărunț, ei, cum așa?

Apoi am plecat cu toții și fiecare dispăru în cenușiul dimineții de octombrie.

— După mine, am greșit înmormântarea, am zis.

— Nu, zise ea, n-am greșit nimic, era înmormântarea timpului trecut.

DOMNUL BRAMBILLA ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

CARLO MANZONI
Il signor Brambilla e ditorni
Rizzoli Editore – Milano
1958

Preastimate cititor

Înainte de a citi aceste povestiri, îngăduiți-mi să vă pun zece întrebări:

1. Vi s-a întâmplat vreodată să îmbrăcați o haină căreia îi lipsea un nasture?

2. Vi s-a întâmplat vreodată să uitați data zilei de naștere a soției dumneavoastră sau aceea a aniversării căsătoriei?

3. Vi s-a întâmplat vreodată să nu băgați de seamă că soția dumneavoastră poartă o rochie sau o pălărie nouă?

4. Vi s-a întâmplat vreodată să fiți nevoit să vă însoțiți soția la cinematograful deși nu aveți nici cel mai mic chef?

5. Vi s-a întâmplat vreodată să vă întindeți pe pat stârnind protestele soției pentru că ați șifonat cuvertura și dunga pantalonilor abia călcați?

6. Vi s-a întâmplat vreodată să alunecați pe dalele vestibulului prea lustruite?

7. Vi s-a întâmplat vreodată să uitați să udați florile, atrăgându-vă reproșurile soției la întoarcerea din vilegiatură?

8. Vi s-a întâmplat vreodată să fiți silit să îmbrăcați, cu forța, o jachetă groasă de lână?

9. Vi s-a întâmplat vreodată să vă pătați reverul hainei cu sos sau cafea?

10. Vi s-a întâmplat vreodată să trageți dintr-o țigară pe ascuns, ca să nu afle soția?

Dacă veți răspunde afirmativ la cel puțin trei din aceste întrebări, citiți aceste povestiri deoarece protagonistul lor sunteți chiar dumneavoastră înșivă.

Aventuri în familie

Un fotoliu-pat

Când cineva are nevoie de un fotoliu se duce la un magazin, își alege un fotoliu, meditează puțin și pe urmă își cumpără un fotoliu.

Noi avem nevoie de un fotoliu mic, un fleac de fotoliu, un fotoliu aproape simbolic, pe care să-l așezăm într-un colțișor.

— Mai inteligent ar fi să nu ne ducem la un magazin de mobilă, zice nevastă-mea. Inteligent ar fi să ne ducem chiar la un specialist de fotolii. Specialiștii le fac incomparabil mai bine, de aceea sunt specialiști. Patronii magazinelor de mobilă sunt mai neglijenți, tapiseria are întotdeauna defecte.

Așa se face că am nimerit într-un magazin de fotolii.

— Aici se lucrează numai fotolii, zice nevastă-mea foarte fericită, și observăm, spre marea noastră bucurie, că în vitrină sunt expuse fotolii și numai fotolii, dar toate prea mari pentru noi.

— Or fi făcând și mai mici, zice nevastă-mea, sigur că nu pot pune toate fotoliile în vitrină. Poate că au și-o magazie. E imposibil să n-aibă și-o magazie. Părerea mea ar fi să intrăm.

Dacă e părerea ei, intrăm.

Patroana ne întâmpină cu un zâmbet foarte larg. Îi spunem de îndată că avem nevoie numai de un fotoliu mic, mic de tot. Are așa ceva?

— Sigur că avem, zice patroana surâzând în continuare, noi facem fotolii și atât. Altceva nu facem. Fotoliile noastre sunt cu totul și cu totul speciale, foarte solide. Le tapisăm cum doriți dumneavoastră. Avem toate calitățile de stofă.

— Bine, zic, să vedem niște fotolii.

— Cele din vitrină le-ați văzut?

— Le-am văzut, dar sunt prea mari pentru ce vrem noi.

Ne arată un fotoliu la fel de mare ca și cele din vitrină, dar, ce e drept, îmbrăcat în roșu.

— Priviți, zice, ce lucrătură. E o capodoperă, încercați să vă așezați. Când se așază cineva în el, acolo rămâne. Încercați.

— E mare, zic.

— N-are importanță, zice, încercați totuși.

Nevastă-mea încearcă să se așeze.

— E comod sau nu?
— De comod, e comod, zice nevastă-mea, dar pentru noi e prea mare.

— Încercați și dumneavoastră, zice patroana.
Mă așez în fotoliu și spun că e într-adevăr un fotoliu comod. Niciodată n-am văzut un fotoliu atât de comod.

Patroana magazinului e satisfăcută și zâmbește și mai larg decât înainte.

— Dar pentru noi e prea mare, zic, n-aveți cumva unul mai mic?
— Asta, zice patroana, este un fotoliu-pat.
Meșterește ceva la fotoliu și-l deschide.
— Cine ar fi crezut, zice patroana magazinului. Pare un fotoliu ca oricare altul și când colo e chiar un fotoliu-pat. E specialitatea și mândria noastră. Brevetul și gloria noastră. Dacă aveți un musafir, în două minute patul e făcut și când e desfăcut pare chiar un pat, și niciun om, chiar rău intenționat, n-ar zice că e fotoliu.

— Noi n-avem niciun musafir, zic.
— Nu se știe niciodată. S-ar putea să aveți într-o bună zi. O rudă, un prieten care rămâne să doarmă. Amiciția se naște când nici nu te aștepți.

— Nimeni nu rămâne să doarmă la noi acasă, zic eu.
— N-are importanță, zice patroana, nu e musai ca cineva să rămână să doarmă. Fotoliul poate rămâne foarte bine fotoliu.

Închide fotoliul și-l privește. Îl privește și-l admiră.
— Nu e splendid? Nu e o operă de artă?
— E operă de artă, dar e prea mare, zic eu.
— Pentru că e un fotoliu-pat, zice patroana; știți cum se petrec lucrurile în viață... un pat nu poate fi prea mic. Oricum, un pat e un pat – tot cere anumite dimensiuni. Un spațiu cât de cât tot trebuie.

— Noi, zice nevastă-mea, n-avem de gând deloc să cumpărăm un fotoliu-pat.

— Se poate scoate somiera, zice patroana, și să se fixeze partea pe care te așezi. Iată, nu mai e un fotoliu-pat. A dispărut fotoliul-pat.

— E prea mare, zic eu.
— Atunci uitați-vă la ăsta, zice, și, solemn și puțin iritată, se întoarce spre peretele lângă care se află un șir de fotolii. Ne arată unul îmbrăcat cu o țesătură galbenă cu dungi roșii, dar la fel de mare ca cel pe care îl văzusem mai înainte.

— Asta, zice, e de fapt mult mai mic. Și dungi îl fac să pară mai mic.

— Dar e la fel de mare, zic eu.
— Poate, dar dungi astea îl fac mai mic, nu vi se pare? întreabă.
— Pare, zice nevastă-mea, dar nu e.
— Eventual, putem să-l îmbrăcăm cu o stofă în dungi și mai înguste.

Se micșorează și mai mult.

— Și pe urmă, de ce să ne ascundem după degete, și asta e un fotoliu-pat, zic; noi n-am vrea un fotoliu-pat.

— Asta, zice proprietăreasa magazinului, se poate rezolva ușor. La nevoie, se poate fixa partea pe care te așezi. Dar nu merită sacrificiul. Dacă așa e făcut, e păcat de la Dumnezeu să renunți la pat. Viața – după cum spun și filosofii – e plină de neprevăzut. Nu poți ști niciodată ce se poate întâmpla.

— Dumneata n-ai fotolii mici? întreb.

— Sigur că am, zice patroana, dacă doriți cu adevărat fotolii mici, veniți în depozit.

Depozitul se află imediat în spatele magazinului. E o încăpere imensă, plină de fotolii îngrămădite unul peste altul.

Sunt toate la fel de mari, niciunul nu e mai mic decât cele pe care le-am văzut în vitrină și în magazin.

Patroana se uită în jur, ne duce de-a lungul și de-a latul depozitului, dă la o parte câteva fotolii. Zâmbește.

— Cred că... zic.

— Nu, nu, zice patroana, trebuie să aveți puțină răbdare. Iată, le văd. Așteptați o clipă.

Scoate din grămadă un fotoliu, și apoi încă unul.

— Iată, zice, uitați-vă la asta.

— E mare, zice nevastă-mea, ca toate celelalte.

— Și e un fotoliu-pat, zic.

— Încercați-l, zice.

Încerc fotoliul și e comod, apoi îl încearcă nevastă-mea și zice și ea că e comod.

— Dar tot mare, zic.

— Fotoliile sunt specialitatea și mândria noastră, zice zâmbind doamna, și acesta e un brevet pentru care mulți ne invidiază. Noi ținem pasul cu toate progresele științei. De-ați ști câte vindem! Și toți clienții sunt mulțumiți de fotoliile noastre! Pur și simplu fericiți!

— Fotolii-pat, zic.

— Acuma nimeni nu mai cumpără fotolii care să nu fie și pat. Toți oamenii, fără nicio excepție, se orientează spre fotoliile-pat, pentru că oricând se poate întâmpla să ai nevoie de un pat în plus, în casă. Cei care cumpăraseră fotolii au trebuit să le schimbe după aceea cu fotolii-pat. Au regretat, dar prea târziu!

— Și deci dumneata n-ai fotolii mici?

— Avem, cum să nu? Noi avem de toate. Și chiar foarte frumoase, zice proprietăreasa magazinului. Numai că aici în depozit pentru moment nu sunt. Știți cum se întâmplă, sunt așa de căutate fotoliile-pat, încât pe celelalte nu mai știm unde să le punem. Atunci, ce să facem? Le ținem la fabrică. Asta e singura soluție. Dacă îmi dați

adresa dumneavoastră, vă trimit acasă un fotoliu mic, fără ca asta să vă angajeze cu ceva.

Astfel am lăsat adresa și în ziua următoare ciocănește la ușă și intră în casă un zdrahon de bărbat cu un fotoliu pe cap.

Pune fotoliul în salon și cere să semnăm o bucată de hârtie.

— E un fotoliu-pat, zice nevastă-mea.

— La fel de mare ca cele pe care le-am văzut ieri, zic eu. De fotoliul ăsta n-avem nevoie. Duceți-l înapoi.

— A spus patroana că o să vă aranjați dumneavoastră. Eu trebuie să-l las aici, zice omul și pleacă. Asta mi s-a spus, asta fac.

Apoi telefonează patroana și întreabă dacă suntem mulțumiți. Îi spun că nu suntem mulțumiți deloc și ea se miră, se miră chiar foarte mult, spune că pentru prima oară aude că niște clienți spun că nu sunt mulțumiți de fotoliile ei. Așa ceva nu i s-a mai întâmplat. Și n-a vândut un fotoliu sau două fotolii. Dar l-am încercat măcar? Nu? Nici măcar nu l-am încercat? Trebuie să-l încercăm. După aceea ne vom schimba părerea. Și alții gândesc la fel înainte de a-l proba, între altele, va trebui să încercăm și să dormim pe el. Se doarme mai bine pe fotoliu-pat decât într-un pat dublu. Sunt persoane, chiar persoane de cea mai bună condiție, care după ce și-au cumpărat un fotoliu și-au dus patul în pod. Și pe urmă – de ce să negăm evidența? – patul nu se poate transforma în fotoliu. Patul e pat, în timp ce fotoliul acela poate fi foarte bine și pat, și fotoliu, acesta e marele avantaj pe care-l apreciază toți oamenii civilizați. Noi trebuie să încercăm să dormim pe fotoliu-pat pentru a nu regreta mai târziu. Ea e foarte sigură că după ce vom fi probat fotoliul îi vom telefona pentru a-i mulțumi. Dar nu e nicio grabă. E timp berechet, nu arde pământul. Așteaptă până când vom fi pe deplin mulțumiți. Și convinsă de asta închide telefonul.

— Era mult mai bine dacă ne-am fi dus să cumpărăm o măsuță, îi spun nevaste-mii.

Periile

Mă închid în binecuvântata mea odăiță, și cât stau ferecat aici nu mă deranjează nimeni. E ca și cum n-aș exista pentru ceilalți. Dar, de ales dinăuntru, aud tot ceea ce se întâmplă în camera de zi, și dimineața, acasă la mine, se întâmplă cam tot ce se întâmplă și în alte case.

Hârșăitul mobilelor mișcate din loc, bătutul covoarelor, bâzâitul aspiratorului de praf sunt principalele zgomote care ajung până la mine. Apoi glasuri din cale afară de iritate și uneori chiar și cele mai noi șlagăre ale muzicii ușoare.

Dar se obișnuiește omul cu de toate. Când lucrezi în draci, toate acele zgomote nu se aud și e ca și când casa ar fi pustie și liniștită. Nobila activitate înalță un zid gros între interior și exterior și prin zidul acela zgomotele nu mai trec.

Dar în dimineața asta zgomotele nu mă lasă în pace. Eu sunt de vină. Nu m-am închis bine în odăița mea și mintea nu-mi este absorbită așa cum ar trebui să fie. Aud o fereastră care se deschide, pași, apoi altă fereastră care se deschide, apoi o ușă care se trântește. Aud ascensorul care urcă, apoi apa curgând, un zgomot de vase, un îngrozitor zgomot de vase.

Apoi sună clopoțelul și puțin după aceea un glas de bărbat care spune nu știu ce și glasul neveste-mii care răspunde ceva demn și confuz. Apoi bărbatul parlamentează mai departe. A intrat în casă și-i aud glasul ceva mai limpede, dar nu înțeleg totuși ce spune.

Mă gândesc că e portarul, dar nu-i recunosc glasul. Ipoteza se dovedește falsă. Nu, nu e portarul și nici nu pot să pricep a cui poate fi vocea asta enervantă. E o voce cu totul nouă pentru mine. Dacă nevastă-mea nu mă cheamă, înseamnă că nu e necesară prezența mea și atunci n-am de ce să ies din odăița mea. Logică de fier și curiozitate stupidă. Rămân aici și ascult, încercând să înțeleg câte ceva din conversația care începe să se înjghebe.

Perii. Bărbatul a zis „perii” la un moment dat, apoi a repetat „perie” și iar „perii”. E singurul cuvânt pe care am reușit să-l rețin.

Și nevastă-mea a zis „perii”, și pe urmă a repetat același cuvânt de vreo doua ori. Evident, trebuie să fie vorba de perii. Poate e un tip

care are perii de vânzare, altfel nu înțeleg de ce ar trebui să vorbească atât de mult și atât de febril.

Subiectul trebuie să fie deosebit de interesant, fiindcă omul continuă să vorbească și să emită fraze lungi, întortocheate, cu răsuciri savante, în timp ce nevastă-mea răspunde prin comentarii foarte scurte. Niciodată n-am auzit-o exprimându-se atât de laconic. S-ar putea să fie un Vânzător de perii cu amănuntul sau chiar reprezentantul unei firme de perii. Totul e posibil.

Reușesc să prind din zbor cuvintele magice „convenabil” și pe urmă „practic”. Totul e posibil. Mă liniștesc. Cu siguranță, e vorba de un vânzător de perii și în acest caz o las pe nevastă-mea să se descurce. Femeile – printre alte multe daruri – îl au și pe acela de a scăpa de o marfă care nu le convine. Au o înzestrare înăscută în această privință. N-am de ce să ies din odăiță; ieșirea mea din odăiță ar echivala cu o catastrofă economică; sunt sigur că intervenția mea s-ar încheia prin cumpărarea tuturor perilor vânzătorului sau cel puțin a unei mari părți din ele.

Încerc să mă gândesc la treburile mele, dar conversația continuă și o bruscă izbucnire de râs mă pune pe gânduri. De ce râd?

Se vede că vânzătorul a povestit vreo anecdotă. Foarte posibil. Mulți vânzători au simțul umorului. Povestesc anecdote hazlii pentru a câștiga simpatia, clienții râd în hohote, și pe urmă reușesc să vândă tot ceea ce vor. Dar de data asta râsul a fost cel al vânzătorului. Poate că anecdota i-a povestit-o nevastă-mea tocmai pentru a-i câștiga simpatia și a-l convinge să plece cu mâna goală. Și nevastă-mea are simțul umorului. Aud un anumit zgomot, ca și când cineva ar scormoni într-o valiză apoi zgomotul caracteristic pe care îl face peria pe catifea.

Bărbatul continuă să palavragească dezinvolt și competent și, între timp, peria își vede de menirea ei.

Acum ascult cu mai mult interes. Îmi dau seama că nevastă-mea urmărește cu atenție demonstrația vânzătorului și pare încântată de rezultatele acesteia. S-ar putea ca de data asta să se lase convinsă, dar brusc vânzătorul încetează să mai perie fotoliul.

Poate că pleacă. Nu. Nu pleacă. Începe din nou să vorbească nevastă-mea, și vânzătorul dă explicații amănunțite. A trecut, Diavolul, la subtilități. Înțeleg din ceea ce se discută că stofa de catifea cere un anumit tip de perie, și țesătura celorlalte fotolii cere un alt tip de perie. Aici voia să ajungă. Nu se poate peria catifeaua cu aceeași perie folosită pentru periatul altor țesături.

Evident, vânzătorul își cunoaște meseria și-i demonstrează nevestemii pagubele imense, incalculabile, care se pot produce din necunoașterea perfectă a tuturor categoriilor de perii.

Acum aud totul ceva mai deslușit, fiindcă vânzătorul s-a apropiat mult de ușa odăiței mele.

El spune că, de fapt, un fotoliu, dacă privim lucid situația și nu ne îmbătăm cu iluzii, nu e niciodată periat cum trebuie. Cu o perie obișnuită nu poți înlătura complet praful de pe acest fel de fotolii. Da, desigur. Se poate înlătura la suprafață, dar în anumite locuri unde nu poți ajunge cu o perie obișnuită, praful se cuibărește și rămâne acolo oricâtă bunăvoință ai avea, oricât ai iubi curățenia. Asta e adevărul. De ce să ne prefacem? Pentru astfel de fotolii trebuie o perie specială și nevastă-mea recunoaște cinstit că n-a văzut niciodată o astfel de perie; nici măcar n-ar ști s-o folosească.

— Nimic mai simplu, zice vânzătorul, și o dovedește imediat. Perie și parlamentează, perie și argumentează. Ce v-am spus? Priviți cât praf s-a cuibărit aici.

Iar nevastă-mea zice:

— Extraordinar! Cine ar fi crezut?

— Nu-i nimic extraordinar. Cu periile obișnuite nu poți ajunge în unele locuri, zice vânzătorul.

— Poate, zice nevastă-mea, din cauză că fotoliul e lângă fereastră. Și pe fereastra aia intră o grămadă de praf.

— Eu vă demonstrez că și celelalte fotolii, care nu sunt lângă fereastră, au la fel de mult praf, zice vânzătorul, și chiar îl aud periind iarăși o bună bucată de vreme și mi se pare ca e foarte încântat că poate dovedi că are dreptate.

Nevastă-mea spune că nu și-ar fi închipuit niciodată un asemenea lucru. Până una, alta, fotoliile și-au schimbat înfățișarea, sunt altele, noi-nouțe, mi se pare că spune vânzătorul, nu mai au niciun firicel de praf.

E imposibil să nu apreciezi acel tip de perie. Dar acela nu este singurul tip de perie pe care o femeie trebuie să-l prețuiască. Mai sunt și alte tipuri de perie demne de aceeași înaltă stimă.

O perie pentru a înlătura praful de la picioarele mobilelor, de exemplu. O femeie știe mai bine decât oricine greutățile de care se lovește când face curățenie și picioarele mobilelor ascund atâta praf, încât un ignorant nici nu poate măcar să-și închipuie.

Vânzătorul scoate din valiza lui de mostre un alt tip de perie și demonstrează că praful se așază în locurile cele mai nebănuite. Într-un loc misterios, unde nicio perie nu poate să-l ajungă. Tehnica s-a gândit însă și la această situație. Trebuie o perie care să cuprindă tot piciorul rotund al mobilei. Și dovedește imediat cât praf se află acolo unde nimeni nu-și închipuie.

— Extraordinar! Cine-ar fi crezut? spune nevastă-mea, și vânzătorul zice:

— Încercați și dumneavoastră.

— Nu e nevoie, zice nevastă-mea, văd foarte bine.

Și vânzătorul continuă să îndepărteze praful de la picioarele

mobilelor. În cuvinte elogioase, nevastă-mea laudă și acest tip de perie, îi recunoaște avantajele.

Dar cu asta problema prafului de pe mobilă e încă departe de a fi epuizată. Vânzătorul reprezintă o firmă serioasă care se gândește la toate posibilitățile. Nu se mărginește să fabrice unul sau două tipuri de perii. Firma lui se preocupă să fabrice tot ce poate fi util unei femei de casă. În materie de perii, bineînțeles. Firma se întreabă ce e de periat într-o casă și studiază modul de a peria bine și fără trudă orice lucru care trebuie periat.

Covoarele, de exemplu.

— Dumneavoastră cum periați covoarele?

— Cum se perie covoarele. Cu o perie, zice nevastă-mea.

— Nu trebuiesc periate cu o perie... Cu orice fel de perie. Covoarele se perie cu peria. Peria de covoare, natural, zice vânzătorul. Asta, spune, asta e o perie, dar nu o perie obișnuită. Doamnă, vă spun adevărul. Dumneavoastră, cu peria pe care o aveți, distrugeți covoarele, ăsta-i adevărul, distrugeți covoarele, smulgeți firele, le tociți fără să reușiți să înlăturați praful. Pentru covoare e necesară o perie care să poată pătrunde unde pătrunde și praful și în același timp să nu distrugă covorul. Aceasta nu numai că nu-l strică ci chiar îl păstrează, îl reîmprospătează, îl întinerește. Priviți.

Vânzătorul continuă să vorbească și să perie, întredeschid puțin ușa și privesc din odăița mea.

Vânzătorul stă în genunchi în mijlocul camerei într-un nor de praf și perie covorul. Nevastă-mea îl privește, sprijinită de mobilă, plină de praf dar zâmbind fericită.

— Priviți cum își schimbă înfățișarea, zice vânzătorul continuând să perie; putem spune că acest covor se reînnoiește, câștigă o cu totul altă strălucire și nu se smulge nici măcar un fir. Dumneavoastră vă închipuiati că în covorul dumneavoastră era atâta praf? Stăteați înecată în praf și nu bănuiați nimica.

— Nu mi-aș fi închipuit niciodată. Extraordinar! zice nevastă-mea, și îl bat aproape în fiecare dimineață.

Vânzătorul a terminat de periat covorul și e lac de sudoare. Se ridică și privește în jur. Lângă ușă se află valiza de mostre și din valiza deschisă apar perii peste perii, de toate formele și dimensiunile.

Vânzătorul se uită în sus. Descoperă lustra. În valiza lui trebuie să fie o perie pentru lustre. Sigur că e. Nevastă-mea bombăne mereu când șterge de praf lustrele. E așa de complicat și de delicat.

Vânzătorul cere un scaun și cu o perie în formă foarte curioasă îndepărtează și praful de pe lustră.

Mă închid din nou în odăița mea. Dacă nevastă-mea cumpără toate periile alea, n-are decât, eu nu vreau să mă amestec.

Aud sporovăindu-se iarăși îndelung, apoi ușa se închide și, liniște.

Nevastă-mea intră în odăița mea și aprinde o țigară.

— Câte ai cumpărat? întreb.

— Nici măcar una, zice nevastă-mea; i-am spus că plecăm mâine în vilegiatură și că o să cumpărăm la înapoiere. Nu-i adevărat că plecăm dar nu știam cum să-l fac să plece după ce a terminat curățenia. Păcat. Ar putea veni în fiecare zi. A curățat tot de ți-e mai mare dragul.

Privim în jur și nu găsim un firicel de praf.

— Am o grămadă de rufe de spălat, zice nevastă-mea. O, Doamne, de-ar veni reprezentantul vreunei fabrici de mașini de spălat!

Bucătărie în culori

Ce gătesc astăzi?

Aceasta este prima întrebare pe care și-o pune o gospodină, indiferent de nivel cultural, educație și apartenență religioasă. Dimineata, abia trezită din somn, încă moleșită de dulceața viselor, gospodina se gândește ce trebuie să facă de mâncare. Trece în revistă în gând toate posibilitățile.

Asta nu-mi place, asta am făcut-o ieri, asta nu e de sezon, astălaltă e mereu aceeași mâncare. Zdrobită, descurajată, impacientată, îi cere bărbatului o sugestie.

— De unde vrei să știu eu? zice bărbatul. Fă ceea ce crezi tu; mie mi-e perfect egal, mâncare să fie.

— Sigur, ție nu-ți pasă de nimic, nu vrei să-mi dai nici măcar o părere, mă lași pe mine să-mi sparg singură capul, și pe urmă, când vii acasă la dejun și găsești o mâncare la care nu te gândeai, strâmbi din nas, bombăni, tot pe mine mă scoți vinovată.

— Langustă, zice bărbatul.

— Îți arde mereu de glumă, zice nevasta. Ce e aia langustă? Dă-mi cel puțin un punct de plecare, nu sunt absurdă cum sunt alte femei, să-ți cer să-mi spui ce trebuie să-ți gătesc, îmi e de ajuns o idee cât de mică. Ce naiba, ești un bărbat cu experiență, ai mâncat în tot felul de restaurante. Spune primul lucru care-ți trece prin minte, de exemplu: cartof, ficat, ceva de genul ăsta și de rest mă ocup eu.

Bărbatul închide ochii și spune primul lucru care-i trece prin minte.

— Spanac.

— Nu e sezonul, zice nevasta, altceva.

— Piper, zice bărbatul.

— O mâncare făcută exclusiv din piper mi se pare puțin exagerat, zice nevasta.

— Numai ca punct de plecare. Pe urmă vezi tu ce să arunci pe lângă el.

— Mersi. Asta seamănă cu povestea cu ăla care având un nasture se întreba ce palton i se potrivește. N-ai o altă idee?

— Burtă, zice bărbatul.

— Ei, da. Asta aduce a o idee. Există o mică dificultate. Mie nu-mi

place, nici de frică.

— Nici mie, zice bărbatul.

Nevasta suspină, bărbatul își pune pălăria și pleacă, iar valoroasă și îngândurata gospodină rămâne să-și bată capul singură.

Apoi bărbatul se întoarce acasă și descoperă uimit în farfurie tradiționalul și neschimbatul rasol de vacă.

Apoi, într-o bună zi, a început istoria rețetelor culinare.

A cumpărat o carte de bucate groasă, pe care o consultă în fiecare dimineață.

— Azi o să mănânci pagina treizeci și șase, zice soția. Îți place?

— O fi bună pagina treizeci și șase, zice bărbatul care n-are deloc idei despre ce anume e vorba. Cum o gătești? Fiartă sau friptă?

— Nici fiartă nici friptă, zice nevasta, e vorba de o specialitate. Ceva cu totul special.

— O fi la cuptor, își dă cu părerea bărbatul și pleacă gândindu-se la pagina treizeci și șase la cuptor, care trebuie să aibă cam același gust ca pagina douăsprezece sau cu pagina cincizeci și patru sau ca toate paginile voluminoasei cărți de bucate.

Eroica soție se apucă de treabă. Cumpără trei sute de grame din asta, un chil din aia, o picătură din cealaltă, o jumătate de cutie din astalaltă, apoi aprinde aragazul și le lasă să fiarbă la foc mic, având grijă să mai adauge două sute cincizeci de grame de ceva, o lingură de altceva, apoi le ia de pe foc și le lasă să se răcească, după ce se răcesc le amestecă, după ce le amestecă le pune din nou pe foc, de data asta la o flacăra mai puternică, adaugă, scoate, stinge și aprinde din nou. După ce s-a răcit toată drăcia o taie felii, le pune pe o farfurie și începe din nou să bată, să amestece, adăugând întâi o lingură, apoi încă un pic, apoi o ceașcă, apoi șapte sute cincizeci de grame, totul timp de o jumătate de oră exact, nu mai mult, până când se îngroașă, apoi le scoate și le deșartă. Patru feliuțe din asta și două boabe din aia; le presară și bagă tot edificiul în cuptor. Trebuie lăsat la cuptor exact o jumătate de oră, nici mai mult, nici mai puțin.

Îndârjita gospodină se duce să-i comunice vecinei că gătește pagina treizeci și șase și împreună citesc rețeta.

Evident, e vorba de o mâncare foarte gustoasă, o surpriză plăcută pentru soțul care se întoarce trudit și lihnit de foame.

— E și pentru voi, zice nevasta, o împărțim pe din două și așa cu un fel de mâncare, atât de special, facem fericiți doi bărbați dintr-o lovitură.

— Eu am pus de rasol, zice vecina.

— Rasolul îl poți servi mâine, zice nevasta, dar nu ca rasol, faci din rasolul vechi o mâncare și mai gustoasă. La pagina douăzeci și opt e o rețetă cu privire la rasolul rămas din ziua precedentă. E o mâncare grozavă, s-o mănânci cu ochii.

Se uită la pagina douăzeci și opt și văd că se taie jumătate și se toacă, apoi se adaugă trei sute de grame de cutare, două linguri de cutare și neapărat un pahar de cutare. Se amestecă cu patru sute de grame de cutare, două gălbenușuri și o lingură de cu totul altceva. Se pune la fiert zece minute apoi se ia și se pune pe o farfurie. Asta cu o jumătate de rasol. Cealaltă jumătate are un cu totul alt destin.

Cealaltă parte a cărnii de vacă se taie felii subțiri, se așază feliuțele pe o altă farfurie și se toarnă peste ele o sută douăzeci și cinci de grame de nu știu ce, câțiva căței de usturoi și încă un pic de nu știu ce ca să-i dea gust.

Cu rasolul vecinei s-a rezolvat problema mâncării pentru a doua zi și astfel totul e în perfectă regulă: cu două feluri de mâncare prinzi patru iepuri.

Răsfoiesc cartea de bucate ca să vadă dacă mai e ceva gustos de făcut și pentru o altă zi.

Pline de entuziasm, schițează, proiectează, într-un cuvânt pun bazele unui grandios tort destinat onomasticii unei ființe foarte apropiate și până atunci hotărâsc să-și încerce forțele într-un tort mai modest, numai așa, ca să se antreneze, să capete experiență.

Apoi bărbatul se întoarce acasă la amiază și găsește eternul rasol.

E vorba de rasolul vecinei, pentru că în cuptor trebuie să se fi întâmplat ceva îngrozitor, din care pricină felul special de la pagina treizeci și șase a sfârșit-o rău de tot.

— Asta ar trebui să fie pagina treizeci și șase? întrebă bărbatul arătând rasolul pe care-l mai văzuse adeseori în farfurie.

Nevasta n-are chef de glumă. E obosită, a lucrat toată dimineața, amestecând și bătând, răcind și încălzind la foc mic.

Dacă n-ar fi studiat cu atenție rețetele, pentru a căuta feluri noi de mâncare, dacă n-ar fi pierdut atâta timp discutând despre proporția feliuțelor, pagina treizeci și șase nu s-ar fi ars în cuptor și bărbatul ar fi gustat o mâncare delicioasă și ar fi prețuit devotamentul gastronomic al nevastei.

Dar bărbatii, cu toate calitățile lor în alte domenii, nu sunt capabili să înțeleagă lucrurile astea și e mai bine să nu mai vorbești despre ele. E mult mai decent și mai ușor să mănânci rasolul vecinei în liniște.

Dar să nu dezarmăm! Vor încerca din nou mâine și atunci o să vadă bărbatul ce mâncare strașnică au făcut! Ei vor mânca cu poftă și ele vor fi fericite. Există oare pentru o femeie satisfacție mai mare?

Vor face cel puțin pagina douăzeci care e mai puțin complicată și vor fi sigure ca nu se va arde în cuptor, pentru simplul motiv că e un fel de mâncare care nu se pune la cuptor.

Apoi într-o zi nevasta a descoperit o carte de bucate frumos și amănunțit ilustrată. Mâncăruri grozave: fotografiate în culori! O frumusețe?

— Nu-ți lasă gura apă numai când le vezi?

Bărbatul se uită și chiar că simte că i se trezește pofta la vederea tuturor acelor mâncăruri atât de colorat și apetisant ilustrate.

— Azi îți pregătesc asta, zice nevasta arătând un fel de mâncare grozav care pare o pictură de Sciltian. Îți place?

— E formidabil, zice bărbatul, poți să-l pui în ramă și să-l atârni pe perete în sufragerie.

E vorba de o cu totul altă tehnică a preparării bucatelor: gustul mâncării nu contează prea mult, culorile și formele au cea mai mare importanță.

Pentru a găti după noua carte de bucate trebuie să ai un simț artistic foarte dezvoltat, simțul culorii și al compoziției. E și salată, dar e și peisaj de toamnă, e ciorbă, dar e și o gingașă operă de artă, o miniatură japoneză.

Nevasta caută acel jambon care să aibă aceeași culoare cu cel din fotografie; dacă e numai puțin mai deschis, nu se potrivește cu verdele fasolei. Dacă nu găsește acel verde, trebuie să caute o fasole cu o altă nuanță de verde, care se poate combina cu culoarea mai deschisă a jambonului.

Nevasta se consultă cu vecina și împreună pleacă în căutarea culorilor.

Pun cartea de bucate pe masă, rezemată de perete ca pe un trepied, și privesc felul de mâncare cu ochii puțin întredeschiși, cum se privește o pictură.

— Feliuțele de carne sunt destul de fierte?

— Ar trebui să mai stea câteva minute, mi se par puțin cam prea deschise la culoare. Au o garnitură de roșii coapte foarte bine.

— Roșiile pe care le avem nu sunt destul de coapte. Sunt prea palide. Mi-e teamă că nu merg cu portocaliul morcovilor.

— Putem înlocui roșiile cu altceva.

— De culoare roșie n-avem decât cireșele.

— Să punem cireșe feliuțe. Mi se pare că feliile mici-mici de cireșe dau mai multă mișcare compoziției, îi dau un fel de simetrie.

Se potrivesc cu cele câteva fire de fasole verde așezate în forma de rază.

— Ar trebui ceva lung și îngust care să poată lega în mod simetric aceste două grupuri.

— De ce culoare?

— Galbenă.

— Putem să luăm o coajă de lămâie.

— E o idee.

— Acuma trebuie niște sos de culoare foarte închisă care să le permită ridichilor să se detașeze pe acest fond.

— E greu să găsești sos foarte închis la culoare. Ar trebui să-l facem,

dar s-ar putea să nu ne reușească așa de închis cum o cere compoziția.

— Culoarea cafelei ar merge bine.

— Foarte bine. Perfect. Punem două ceșcuțe de cafea și totul e în ordine. Mâncarea capătă echilibru cromatic.

Privesc mâncarea pe care, cu atâta talent au pregătit-o, cu o mare satisfacție lăuntrică, întredeschid ochii moarte de fericire. E o adevărată capodoperă.

Așază cu delicateță capodopera în mijlocul mesei.

Bărbatul, când se întoarce acasă, la amiază, privește felul de mâncare cu ochiul unui expert.

— E o operă de artă, zice.

Apoi se așază la locul lui, își toarnă o jumătate de pahar de vin și întreabă dacă se găsește cumva prin bucătărie vreo bucățică de rasol sau puțină brânză cu pâine.

Plasturele

Iată cum stau lucrurile. Un oarecine, care aş putea fi chiar eu, care ar putea foarte bine fi şi oricare altul, să zicem ăla care locuieşte în apartamentul de deasupra apartamentului meu, sau cel care locuieşte dedesubtul apartamentului meu, sau chiar unul care locuieşte în celălalt capăt al oraşului, se trezeşte într-o dimineaţă cu o greutate de cel puţin trei kilograme pe stomac.

Pentru a simplifica lucrurile şi a nu jigni atâtea susceptibilităţi, să presupunem că acel cineva aş fi eu.

Deci mă uit la aşternuturi şi văd că nimeni n-a pus o greutate de trei kilograme peste mine în timp ce dormeam. Deci, trebuie să fie ceva înăuntru.

Dar înăuntru ce-ar putea fi, la urma urmei? Lucrurile obişnuite: plămânii, bronhiile, coastele.

Încerc să tuşesc. Extraordinar. Simt ca şi când între greutate şi stomac ar fi un blestemat şmirghel.

— De ce te strâmbi aşa? zice nevastă-mea.

Explic care e situaţia şi mai tuşesc puţin.

— Ai stat în curent aseară, zice nevastă-mea. Ți-am spus să pui ceva gros pe tine, dar tu ești încăpățânat, niciodată nu mă asculți. Ți place să fii independent.

— Aseară era cald, zic.

— Ți se părea ție că e cald, zice nevastă-mea, dar era vânt.

— Asta e din cauza fumatului, zic, auzi cum tuşesc.

Mai tuşesc o dată şi-mi țin mâna pe piept pentru că şmirghelul îşi face treaba şi greutatea de asemenea îşi face treaba.

— Bronşită tabacică, zic, auzi?

— Ți spun mereu să nu mai fumezi, zice nevastă-mea, sau să fumezi ceva mai puţin. Oamenii inteligenți nu fumează. Dar tu nu m-ascuți niciodată, ți place să ai ideile tale.

— Atunci e vorba de curentul de-aseară sau de fumat? întreb.

— Bronşita tabacică o ai din clipa când te-am cunoscut, zice ea, dar durerea de piept e din cauza curentului.

Iată că acum ne certăm. Ea pentru curent, eu pentru fumat. Am putea să ajungem măcar la o soluție de compromis; în timp ce stăteam

în curent, fumam. Dar nimeni nu vrea să cedeze, rămânem fiecare neclintiti pe pozițiile noastre.

În mod logic ar trebui să cedez, să abandonez teza fumatului și să îmbrățișez teza curentului; dar chiar și așa, tot soția ar avea dreptate, fiindcă mi-a spus mereu să nu mai fumez și aseară mi-a spus să nu stau în curent. Dar e o chestiune de principiu.

Aprind o țigară dar după primul fum o arunc. Imposibil să fumez; parcă îmi intră nisip în plămâni.

Când cineva se află în poziție orizontală și simte o greutate pe stomac, dacă se ridică, greutatea se duce în jos. Eu însă mă ridic și greutatea rămâne tot la locul ei.

— Știu eu ce-i de făcut, zice nevastă-mea. E foarte liniștită și sigură de ea și are proiecte care mă privesc direct. Spune de asemeni că eu nu mai am vârsta pe care o aveam cândva. Am avut-o, dar n-o mai am.

E adevărat, n-am negat niciodată evidența, dar e chiar nevoie să mi-o amintească de fiecare dată? De ani de zile știu că am o anumită vârstă.

„O vârstă anumită” e o vârstă care merge de la treizeci la șaizeci de ani. Când cineva începe să aibă treizeci de ani are o „anumită vârstă”.

Vârsta la care ies la iveală păcatele tinereții, zice ea.

Și atunci iată că trebuie să fumezi mai puțin și să nu stai în curent.

Cândva am stat ud leorcă la un picior trei zile și n-am pățit nici pe dracu. Povestesc întâmplarea asta de câte ori am ocazia, și toți sunt de părere că numai o matahală cu o sănătate de fier putea să stea cu un picior ud trei zile fără să se îmbolnăvească.

Acum însă e cu totul altceva. Sunt alte timpuri. Nevastă-mea zice că n-aș putea sta ud la un picior nici măcar o jumătate de zi. Acum nu mai sunt un om sănătos, acum am deja o „anumită vârstă”.

E adevărat că timpul zboară, dar e neplăcut să ți se amintească asta ori de câte ori tușești sau te doare un genunchi.

Mă gândesc mereu la toate aceste reproșuri în timp ce mă învârt prin casă, deschid un robinet, îl închid, privesc pe fereastră, beau o ceașcă de lapte, citesc o scurtă știre într-un ziar de acum câteva zile.

Am dat de dracu, nevastă-mea zice că știe ea ce are de făcut.

Îmi aduce un plic:

— O scrisoare? zic.

— Nu. Cine să-ți scrie ție? zice nevastă-mea și deschide plicul, e vorba de un plasure.

— Care plasure?

— Asta, zice, ți-l pui pe piept și gata, durerea s-a dus. Mie mi-a făcut întotdeauna bine la reumatism. E cel mai bun medicament.

— Reumatismul tău e o problemă nouă, zic, nu mi-ai vorbit niciodată despre el.

— Face bine la toate, zice. Medicina a inventat leacuri bune pentru toate durerile. Te simți mai bine?

— Tot rău, zic, și tușesc, ca să dovedesc că tratamentul ei nu-i bun de nimica.

— Ai să vezi că mâine ai să te simți mai bine, zice; ridică-ți maioul.

Îmi ridic maioul și are loc aplicarea tratamentului salvator.

Scoate plasturele din plic, dezlipește tifonul de pe el și-l întinde cu delicateță.

— Aici? zice.

— Mai la dreapta, nu, în mijloc.

— Aici?

— Mai sus. Așa, acolo.

— Stai liniștit, și apoi așază plasturele pe piele și îl lipește bine de tot.

— Trebuie să stau în pat? zic.

— Nu, zice, poți foarte bine să te scoli și să faci tot ce-ți trece prin cap. Mâine n-o să mai ai nimic. Mâine o să fim sănătoși.

Mâine n-o să mai am nimic? Asta nu-i atât de important. Important e că n-am hotărât încă dacă m-am îmbolnăvit din pricina fumatului sau a curentului. Eu susțin teza fumatului, ea susține teza curentului.

Pe trotuar, nevastă-mea stă de vorbă cu portăreasa.

Aud pe portăreasă întrebând cum mă mai simt și dacă plasturele s-a lipit bine, fiindcă dacă plasturele nu-i bine lipit, degeaba, nu ajută la nimic. Sigur că e lipit bine, zice nevastă-mea care știe ce e aia un plasture, dar și doamna care locuiește alături se pricepe la plasturi. Amândouă sunt competente și iubitoare. Și bărbatul portăresei are o „anumită vârstă”; nu e chiar de vârsta mea dar are acea blestemată, vastă și misterioasă „anumită vârstă” care merge de la treizeci până la șaiszeci de ani.

Tot blocul știe că am un plasture pe piept.

Domnul de la etajul trei mă salută pe scară. De când am un plasture, mă salută cu mai mult respect.

— Cum vă simțiți? zice zâmbind.

— Bine, zic. Ceva mai bine, o să mă fac bine cu siguranță. Drăcia dracului s-a cam lipit și mă cam mănâncă.

— Te supără dar văd că îl poți suporta. Pe urmă te obișnuiești. Simțiți căldura?

— Puțin, zic, eu credeam că o să fie mai cald.

— Asta depinde de plasture. Ce plasture e?

— Nu știi ce marcă e. E mare cât o hârtie de o mie și are o grămadă de găurele.

— Îl știu. Îl știu foarte bine. Îl folosesc și eu. Uneori pe spate, uneori pe piept. O să vedeți că o să vă facă bine.

— Da. Sigur că o să-mi fie bine. Până una, alta, greutatea e tot acolo

și șmirghelul a devenit un șmirghel cald, lipit parcă pe un regiment de purici.

Și băcanul îmi cere vești despre plasture și i le dau cu plăcere.

Toți știu că sunt bolnav, că mi-am pus un plasture, dar în ziar nu s-a scris nimic. Găsesc toate știrile din lume. Ce face America și ce face Anglia, furtul de la gară. Pe urmă anunțurile, reclamele.

E și o reclamă cu plasturele. Un domn mustăcios, pe jumătate gol și cu plasturele pe piept.

Și el s-a sculat în dimineața aceea cu greutatea pe piept, dar acum în locul greutății are binecuvântatul plasture și e fericit. Suntem prieteni. Avem aceeași soartă. Mi se pare că l-am cunoscut undeva. Poate că l-oi fi întâlnit aseară în timp ce ieșisem la plimbare să iau aer – lua și el aer.

Aș vrea să-l întreb dacă fumează și dacă e de acord cu nevastă-sa că e vina curentului, nu a fumatului. Dar cum să fac?

Mâine cred că am să fiu și eu ca el: fericit că plasturele a făcut să-mi treacă durerea.

Toți știu că mi-am pus un plasture pe piept. Parcă se vede plasturele prin haină și prin cămașă. Dar nu se vede. Se vede numai că am o „anumită vârstă”, și e de ajuns ca cineva să aibă o „anumită vârstă” pentru ca să înțeleagă că are plasturele pe piept.

Cum te îmbolnăvești puțin, cum se găsește un „binevoitor” care denunță secretul, care răspândește zvonul. Unul care a intrat pe ascuns în casă și a șterpelit plicul în care a fost plasturele cu instrucțiunile în vigoare și lista bolilor pe care le vindecă. Apoi te-a fotografiat. A expediat o copie în Belgia. O altă copie în Elveția. O altă copie la Paris.

Blestemata mâncărime n-are de gând să mă părăsească și mai simt și o oarecare fierbințeală. Greutatea mă apasă și tușea e la fel de sâcăitoare.

Până la urmă, tușea m-a lăsat, greutatea nu mă mai apasă. Trebuie să-mi scot plasturele, am apucat și ziua asta. Dar cum? Să-l scot pur și simplu? Scoaterea plasturelui trebuie să fie un eveniment, o ceremonie la care e bine să inviți toți prietenii, toți cunoscuții și să le dai să bea șampanie.

Mi-am scos plasturele. Toți îmi fac complimente, mă îmbrățișează și mă felicită.

În fond, ce atâtea mofturi pentru un pârlit de plasture! E adevărat că îmi pun pentru prima dată un plasture, dar acum, când am o „anumită vârstă”, cine știe câte altele va trebui să mai pun. Poate pe spate, pe picioare, pretutindeni. Într-o zi o și veniți și mi vedeți și o să am o față zâmbitoare, la fel de zâmbitoare ca cea din reclamă, dacă nu și mai zâmbitoare.

Întotdeauna pățesc așa când fac un lucru pentru prima oară. Îi dau o

importanță enormă. Asta, numai la început. Dar pe urmă mă obișnuiesc.

Nasturele

Știți povestea și dilema metroului. Se discută dacă e necesar sau nu, dacă e chiar absolută nevoie să se facă așa ceva sau dacă nu ne putem lipsi de un asemenea progres. Dar un oraș care se vrea modern trebuie să aibă neapărat un metrou, altfel nu e la înălțimea acestor timpuri mărețe, sau dacă n-are metrou un oraș se mai poate numi un oraș modern?

În fond, părinții noștri au trăit fără metrou și n-au pățit nimic din cauza asta.

Se discută, se emit idei pentru și contra, și cine e pentru metrou și cine e împotriva. Apoi, în sfârșit, după ce toți s-au întrunit și au spus tot ce era de spus, se hotărăște să se construiască. Și iată că trebuie să faci rost de pițule, se caută pițule și se găsesc până la urmă pițule, apoi trebuiesc începute lucrările și lucrările nu încep niciodată, se tot amână fiindcă așa și pe dincolo, și sunt controverse, și trebuie să treacă ba pe aici, ba pe dincolo. Pe urmă cineva se duce să vadă în alt oraș cum este făcut metroul, nu pleacă singur, invită și o companie plăcută.

În sfârșit, e o treabă care se tot lungește și toți așteaptă acest faimos metrou care nu mai vine.

Nu numai cu metroul se întâmplă așa, ci și cu noile autostrăzi, și cu noile poduri, și cu noile tunele. Și chiar cu nasturele de la palton.

Se recunoaște în principiu că nasturele e absolut necesar. Dar problema nu e niciodată pe deplin clarificată, totdeauna mai e ceva de discutat.

Domnul Clauco Pardon, de cum dă frigul, se duce să-și ia paltonul de anul trecut din șifonier, îl scutură bine pentru a îndepărta naftalina; scos la aer, mirosul naftalinei dispare. Ar trebui pus pe balcon ca să stea mai mult timp la aer, dar frigul a venit pe neașteptate și domnul Clauco, friguros ca toți oamenii serioși, nu poate să mai aștepte. Îmbracă paltonul așa, cu miros de naftalină, și când să iasă din casă vrea să-l încheie.

Atunci își dă seama că lipsește un nasture, și chiar cel de la mijloc.

Comunică asta soției și soția, ca orice soție, zice că e imposibil; când a pus bine paltonul în șifonier, la sfârșitul iernii trecute, nasturele era

la locul lui. S-a rupt singur, în șifonier? Asta e nebunie curată.

Poate că nasturele nu s-a rupt singur, dar asta nu se va ști niciodată, ceea ce se știe sigur e că nasturele de la mijloc a dispărut. Soțul și soția inspectează șifonierul, nasturele nu mai e. Nu e nici măcar în buzunarele paltonului, cum ar fi fost firesc. Soțul face observația de bun-simț că nasturii de obicei nu se găsesc în buzunarele paltonului, ci cusuți la locul lor.

Soția atrage respectuos atenția domnului Glauco Pardon că posesorul paltonului ar trebui să aibă mai multă grijă de lucrurile sale, și când nasturele se rupe să-l ia și să-l păstreze pentru ca să poată fi cusut la loc.

Logica discuție are loc în timp ce domnul Glauco Pardon e îmbrăcat cu paltonul. Soțul afirmă că el nu era în palton când paltonul era în șifonier.

Argumentul domnului îi pare doamnei din cale afară de șubred.

— Gnd pierzi un nasture ar trebui să pierzi și butoniera, zice domnul Glauco Pardon. În acest fel, lipsa nasturelui ar putea trece neobservată. Dar butoniera din păcate n-o pierzi niciodată și rămâne la locul ei, netulburată și intactă, făcând și mai evidentă, prin prezența ei, lipsa nasturelui.

— Nu se poate să pierzi o butonieră, zice soția, dar tu ești atât de dezordonat și atât de lipsit de simț practic, încât ai fi capabil chiar s-o pierzi.

Soțul susține că s-ar putea începe lucrările de coasere, dar soția menționează că mai întâi ar trebui procurat un nasture la fel cu ceilalți dacă, bineînțeles, domnul Glauco nu vrea să-i coasă un nasture de altă culoare.

— E bun și un nasture de altă culoare, zice domnul Glauco. Ținta mea supremă e să-mi închei paltonul.

Și domnul Glauco iese cu paltonul fără nasture. Domnul Glauco nu se mal gândește la această problemă, se ia cu alte griji și uită de nasture.

Așa se întâmplă și cu celelalte lucruri. În lipsa metroului, te mulțumești și cu tramvaiul, și la metrou nu te mai gândești. Nici nu-i nevoie. Are cine să se gândească la toate aceste probleme în timp ce noi suntem ocupați cu treburile noastre.

Așa i se întâmplă și domnului Glauco Pardon. El pleacă și se întoarce zilnic cu paltonul lui, și de fiecare dată când îl îmbracă și dă să-l încheie, observă că lipsește nasturele, în timp ce butoniera e mereu la locul ei. Trec zilele și săptămânile. Nasturele lipsește și e natural să lipsească fiindcă nimeni nu ia hotărârea să-l coasă.

Cu timpul, domnul Glauco Pardon se ridică la abstracții.

Protestează în mod public, afirmând că cei însărcinați cu lucrările de reparare și întreținere a îmbrăcăminții ar trebui să se preocupe mai

îndeaproape de a păstra în deplină stare de funcțiune piesele ce le-au fost încredințate. Teoria necesității nasturilor nu e o teorie modernă. Putem chiar să ne lipsim de un metrou, suportând ironia orașelor care au așa ceva, dar nasturii au existat dintotdeauna, și acolo unde e o butonieră trebuie să fie și un nasture.

Soția domnului Glauco contestă acest punct de vedere. Îl contestă nu din capriciu, ci fiindcă îl găsește neîntemeiat. Nu e adevărat că acolo unde e o butonieră trebuie să existe și un nasture.

Ea își susține teoria aducând drept exemplu reverele hainei și reverele paltonului. Pe reverul din stânga există o butonieră dar pe reverul din dreapta nu există un nasture, Iată demonstrat negru pe alb faptul că butoniera nu implică obligativitatea nasturelui. Tot așa un nasture nu cere neapărat o butonieră, cum o dovedesc mânecile unor haine care au doi sau trei nasturi la manșete, fără butoniere. Și unii nasturi la unele haine și la unele paltoane.

Polemica ia forme violente. Domnul Glauco observă că exemplul doamnei e cam forțat. E vorba aici de un nasture care trebuie încheiat în față. Butoniera o dovedește indiscutabil. Butoniera există. Sunt două soluții: sau se coase nasturele, sau se coase butoniera. Dar nu e ușor să coși o butonieră. Treaba asta comportă o cheltuială care nu poate fi indiferentă, pentru o cârpeală; se poate stopa, dar o să se vadă locul.

Asta, fără să mai pui la socoteală faptul că stopatul unei butoniere e o treabă infinit mai complexă decât cea a cusutului unui nasture. Dar în vremurile de astăzi se observă și alte asemenea neconcordanțe. Se întâmplă adeseori că pentru a repara o stradă veche se cheltuiește mai mult decât pentru a face una nouă.

Soția îi explică că, din punctul ei de vedere, n-are deloc intenția să coasă butoniera.

Va fi cusut nasturele, natural, pentru că, la urma urmei, într-un fel e chiar normal să fie cusut nasturele.

Domnul Glauco Pardon răsuflă mulțumit. E mulțumit că dorința lui a fost, în sfârșit, înțeleasă.

E întocmai ca afacerea cu metroul pe care până la urmă, după atâtea discuții, cu toții l-au considerat într-adevăr necesar și au admis că trebuie făcut fără doar și poate, fiindcă un oraș fără metrou nu se mai cheamă oraș, tot așa după cum un palton fără nasture nu se mai cheamă palton.

După trei zile încep lucrările. Soția domnului Glauco a cumpărat materia primă și a pregătit tot materialul necesar – și clipă solemnă – face prima împunsătură de ac.

Dar, curând, nasturele cel nou-nouț se dovedește întrucâtva deosebit de ceilalți doi, întrucâtva deosebit și chiar ceva mai mic. Cât despre culoare, poate că ea ar merge, adică ai putea să mai treci cu vederea o

imperceptibilă deosebire de nuanță, dar cu mărirea nasturelui treaba e mai complicată. Nasturele fiind ceva mai mic, butoniera se dovedește prea mare, compromițând în mod total funcționarea mecanismului.

Domnul Glauco susține că s-ar putea strâmta butoniera numai să aibă odată nasturele cusut. Nimeni n-ar putea să-și dea seama că paltonul are un nasture și o butonieră ceva mai mici decât restul.

Dar partea adversă refuză să dea curs acestei idei. Își strânge catrafusele și suspendă pe moment lucrările. Dacă facem o treabă, s-o facem la modul serios. Trebuie găsit un nasture la fel cu ceilalți doi nasturi. Oricare altă soluție miroase a compromis.

Pentru mai multă siguranță taie dintr-o lovitură de foarfece un alt nasture al paltonului, cel de jos. Va servi ca mostră pentru cumpărarea materialului necesar.

Prin această operație, paltonul domnului Glauco are un singur nasture și trei butoniere. Paltonul poate sta încheiat la un singur nasture până când soția va găsi soluția ideală.

Acel singur nasture rămas, se gândește domnul Glauco, ar trebui să fie întărit fiindcă atârna în mod înspăimântător, agățat de câteva fire care se tot lungesc și se subțiază. Acel singur nasture e supus unui efort prea mare față de posibilitățile lui modeste, lipsindu-i ajutorul celorlalți doi nasturi.

Mai trec câteva zile și într-o dimineață iată că pe neașteptate lucrările reîncep. Soția domnului Glauco ia paltonul și arată doi nasturi: cel pe care îl tăiasse ca mostră și cel nou, abia cumpărat.

— E o minune că am găsit unul la fel, zice, nu prea se mai găsesc nasturi din ăștia.

E pe punctul de a începe lucrările dar își dă seama că cel de-al treilea nasture, ultimul care rămăsese, lipsește.

Se întreabă, la modul cel mai simplu, ce a putut să se întâmple cu el, dar domnul Glauco nu știe. Poate că l-a pierdut când și-a scos paltonul ultima dată, sau poate mult mai înainte. De câteva zile nu se mai încheia la palton de frică să nu piardă acel ultim nasture care atârna în mod înspăimântător.

Discuția ia forme tot mai abstracte dar e inutil să tot discuți. Nasturii sunt tot doi; lipsește al treilea.

Se hotărăște să-l coasă pe cei doi provizoriu, în locul în care erau înainte, lăsând în continuare liberă vechea butonieră.

Lucrările progresează simțitor. Pentru moment, domnul Glauco va ieși așa, între timp soția va cumpăra o serie completă de nasturi la fel, apoi îi va tăia pe cei doi și îi va înlocui.

Cam acestea sunt – în linii mari – proiectele de viitor.

Timpul zboară, nasturele lipsește în continuare. Domnul Glauco Pardon se întreabă dacă cercetările continuă și n-are niciun motiv să

se îndoiască; lucrările progresează. Dar va veni primăvara și atunci va trebui să lase paltonul în șifonier.

Semăna într-un fel cu ceea ce se întâmplă și cu metroul, în fond.

Zile de zăpăceală

Ai scris? Am scris. Au răspuns? Atunci trebuie să ne amintim să telegrafiem înainte de a pleca pentru a comunica ora exactă a plecării. Mai bine să telegrafiem ora exactă a sosirii, altfel trebuie să facă tot felul de calcule pentru a ști la ce oră anume sosește trenul. Deci trebuie să ne amintim să telegrafiem în ziua dinaintea plecării ora exactă a sosirii; până atunci trebuie să demontăm perdelele, să facem sul covoarele, să acoperim fotoliile, să punem bine cuverturile. Tu vii acasă puțin mai devreme de la birou. E atâta treabă de făcut încât singură n-am s-o scot la capăt.

Mai e o săptămână, e timp. Dar săptămânile trec repede, apoi ne trezim în ultimul moment și mai avem o mulțime de lucruri de făcut și nu mai e timp. Până una alta trebuie mers în pivniță după cufăr.

În el sunt lemne. Ce să faci? Faci ceea ce face orice soț iubitor. Scoți lemnele și aduci sus cufărul. Dar valizele unde sunt? Sunt la locul lor. Scoate valizele dar cine știe dacă sunt de ajuns, e atâta bagaj! Ajung, da. Eu zic că e de ajuns cufărul. Expediem cufărul și plecăm fără valize, cu mâinile goale. E mai frumos așa, să călătorești cu mâinile goale, e un mare avantaj.

Până una, alta, împachetezi lucrurile pe care nu le folosești, și apoi trebuie să cumpărăm niște lucruri care ne lipsesc și de care avem neapărată nevoie. Costumele de baie, de exemplu. Eu mă duc să cumpăr costumele de baie și tu te duci la frizer să-i tundă pe ăia mici. Totuși, poate costumele de baie de anul trecut mai sunt încă bune.

Imposibil. Nu sunt bune. Copiii au crescut. Copiii cresc repede. Cel mai mic a crescut enorm într-un an. Ia uite, nu-i mai sunt buni nici pantalonii pe care i-am făcut acum două luni.

Iată costumele. E ușor să-ți dai seama. Uită-te aici. Costumul ăsta trebuie aruncat, ăsta, al celui mai mare, merge pentru cel mai mic. Tu, ia încearcă-l.

Cel mic începe să țipe că el nu vrea să încerce costumul și nu-i chip să-i scoți pantalonii.

I-l încercăm peste pantaloni, și așa îi e bun. Dar e găurit peste tot.

Moliile, moliile astea blestamate au distrus costumul. Hai, scoate-ți costumul și mergem să-ți cumpărăm altul.

Copilul nu mai vrea să-și scoată costumul și începe să urle. Îi place să stea cu chiloții de baie peste pantalonăși, i se pare că e travestit în nu știu ce și începe să alerge fericit prin casă.

Trebuie să mergem cu el să-i cumpărăm costumul și să se tundă. Pentru a cumpăra costumul poți să mergi și fără copil, dar pentru a-l tunde e nevoie de copil. Nu poți să duci la frizer alt copil pentru a-l tunde pe celălalt. Nu se poate.

Atunci tu rămâi acasă și eu mă duc să cumpăr costumul. De ce culoare zice să-l iau?

Ia-l albastru, albastru nu-mi place, îmi place galben, galben îi place fetiței celei mari, ei îi place roșu, celuilalt verde, unul zice că-l vrea alb, altul zice că-l vrea negru.

Dar câți copii sunt?

Patru, zice mama, ce descoperire! câți trebuie să fie? Au fost patru și tot patru sunt. Atunci galben pentru cea mare, albastru pentru al doilea, alb pentru al treilea și negru pentru al patrulea.

Toți protestează în afară de cel mic care aleargă prin casă cu rigla înfiptă în pantaloni ca o sabie.

Pleacă cu toții în afară de al doilea și al treilea care trebuie să se tundă.

În sfârșit, reușesc să-i scot chiloții de baie îi spun că trebuie să ne ducem să cumpărăm bomboane.

Ne ducem să cumpărăm bomboane și pe urmă intrăm la frizer.

E o mulțime de lume și trebuie să așteptăm. Cel mai mic începe să alerge printre picioarele frizerilor. Vrea pensula.

Ce pensulă? Ai atâtea acasă. Nu, pensula cu săpun, aia de colo.

Un frizer i-o dă și copilul săpunește tot capul calului de lemn aflat pe scaunul pentru copii. Apoi săpunește fața fratelui său care începe să plângă, și pantalonii unui client care începe să urle.

Trebuie tuns repede înainte de a pune la cale vreo altă trăsnaie. Îl așezăm pe scaun, călare pe calul de lemn. Începe să urle de îndată ce vede foarfecele și pieptănul.

Bărbierul întreabă dacă trebuie să-i dea el o palmă sau dacă e mai bine să i-o de taică-său. I-o dau eu, și pe urmă îi dă una și bărbierul. Vine un frizer și întreabă dacă trebuie să-i dea și el una.

Copilul începe să urle și mai tare și clienții protestează. Unul are o tăietură pe un obraz.

Bărbierul cu o mână ține nemișcat capul copilului, cu cealaltă dă să-i taie părul cu mașina.

Copilul îl apucă de mână și-l mușcă.

Îl iau de subsuori și-l dau jos de pe scaun, îi dau o palmă și-i cer scuze bărbierului. Fiecare meserie își are avantajele și dezavantajele ei.

Nu-i nimic, zice bărbierul, sunt obișnuit cu copiii. Să încercăm cu

celălalt. E mai liniștit și dacă cel mic vede că celălalt se lasă tuns fără să protesteze, o să stea și el.

Îl punem pe celălalt în fotoliu călare pe calul de lemn.

Asta e chiar un adevărat omuleț, ia uite cât e de cuminte. Vrei o bomboană? Da, mulțumesc.

Ia uită-te cum stă la tuns! Nu-i așa că nu simți nimic?!

Copilul sare în sus și scoate un urlet de era gata să-și înfigă foarfecele în ureche. Se aude un „șșș, șșș” și se vede un nor de ceață. Cel mic a pus mâna pe un pulverizator de colonie și-i stropește picioarele celui mare.

Încerc să pun mâna pe el dar fuge din prăvălie, alerg după el un timp dar nu reușesc să-l prind. Mă întorc înapoi.

Plătesc și plec cu cel mai mare. Zic că o să vin altă dată, când cel mic o să se facă mai mare o să reușim să-l tundem. Am să aduc mai târziu pulverizatorul, când o să reușesc să i-l smulg din mâini.

Ne ducem spre casă și cel mic țâșnește dintr-o poartă și stropește în față lumea cu colonie. Lumea protestează. Mă urmează până acasă dar abia dau să-i iau pulverizatorul că și începe să urle.

În sfârșit, te-ai întors. Dar cum l-au tuns pe ăsta? I-au nenorocit capul! Trebuia să-l ia mai sus, cărarea mai încoace. Ia te uită ce urât e. Dar tu nu erai acolo! Și pe ăsta? De ce nu l-au tuns?

Încearcă tu. Eu o să mă mai duc cu el când o să aibă douăzeci de ani, și e o adevărată minune că frizerul nu mi-a spart capul.

Câte necazuri! Eu am cumpărat costumele și n-a protestat niciunul. Cu copiii trebuie să știi să te porți, să ai răbdare, și voi bărbații n-aveți răbdare. Mititelul de el. O să-l duc eu la frizer, la mare. Acuma nu mai e timp, e prea târziu.

Dar dacă mai sunt trei zile până la plecare? Păi sigur, nu te gândești câte mai sunt de făcut?!

Unde e cufărul? Ajunge cufărul. Anul ăsta nicio valiză, să nu mai aud de valize și geamantane, expediem cufărul și plecăm cu mâna goală.

Începem să așezăm în cufăr cearceafurile, apoi pătura, apoi aia, apoi cealaltă. Tu dă-mi lucrurile și eu le pun în ordine. Trebuie să încapă cât mai multe lucruri cu puțință, fiindcă trebuie să plecăm fără valize.

Nu, asta nu, nu e nevoie de ea, asta s-o lăsăm afară, asta s-o punem deasupra, altfel se mototolește toată. Apropo, fierul de călcat electric, pijamaua ta, ciorapii. Ai văzut costumele? Sunt în pachetul ăla. Nu, e inutil să le desfaci, le punem așa că ocupă loc mai puțin. Și pe ăsta unde-l punem? Nu mai e loc.

Ar trebui o valiză, dar una mică. Cât mai mică cu puțință, și o valiză mică e ca și cum ai fi cu mâinile goale. Suntem atâția și o ducem pe rând fiecare.

În asta nu mai încap lucruri, e plină, la valiza mai mare. E totuna,

mică sau mare, e de ajuns să fie o singură valiză. Și pe urmă nici nu e chiar așa mare.

Scoate lucrurile din valiza mică și le pune în valiza ceva mai mare.

Dar costumele unde le-ai pus? Sunt încă afară. Acuma nu mai încap și pe urmă a rămas pe dinafară și lenjeria celei mari, și pantofii mei. Toate nu încap. Să luăm valiza aia și mai mare, haidem, fiindcă tot luăm una singură chiar dacă e ceva mai mare, nu contează. Și pe urmă nici măcar nu e enormă. Pare cam mare, dar când o închizi îți dai seama că e o valiză obișnuită, nici prea mare, nici prea mică.

Uite, așa. Scoate toate lucrurile din valiză și le pune în cea mare dar apoi tot băgând și iar băgând în ea, la un moment dat și valiza mai mare devine neîncăpătoare pentru a înghiți tot ceea ce trebuie să înghită.

Știi ceva? Dacă o să luăm și o valijoară mică asta nu înseamnă cine știe ce prăpăd. Sunt doar atâția oameni care pleacă cu două valize!

Se înțelege că încet-încet valizele sporeau. Nu ca mărime, ca număr.

Câte valize sunt în casă? Patru. Toate sunt burdușite și dacă ne uităm bine a mai rămas ceva pe dinafară.

Să nu disperăm. Să căutăm o soluție rezonabilă. S-ar putea face cel puțin un pachet. Nu tocmai pachetul o să ne dea cea mai mare bătaie de cap. Acuma când sunt atâtea valize, un pârlit de pachet în plus sau în minus nu mai contează.

Și-acuma gata, nu mai e nimic de luat?

Dar poate că e mai bine să grăbim plecarea cu cel puțin o zi. Cu cât trece timpul, cu atât mai mult îți dai seama că mai e ceva care îți trebuie neapărat și pe care nu-l poți lăsa acasă.

Un om de treabă care să ne împrumute vreo două valize se găsește oricând.

Nu putem pleca mai devreme, am anunțat dinainte când sosim. Tu vino acasă repede de la birou că avem o mulțime de treburi. Trebuie să dăm jos perdelele, să facem sul covoarele, să facem bagajele.

Mai sunt două zile, valizele s-au făcut șase, mai e o zi, valizele s-au făcut opt.

Bun, plecăm cu zece valize, în sfârșit. Cu zece – dar plecăm! Din fericire e frig și plouă.

Și o să vezi că odată ajunși acolo, cu vremea asta păcătoasă, o să avem nevoie de haine groase! Și iarăși nu ne-am luat ce ne trebuie.

Pensiune de familie

Cineva spuse: anul ăsta – la pensiune(1)! Un moment, nu e vorba de a ieși la pensie în sensul că încetezi să mai lucrezi și ieși la pensie, ci e vorba de a te duce la o pensiune la mare, să te odihnești și să te întrezezi într-o pensiune de familie.

Cineva spune: anul ăsta s-a terminat, nu mai vreau să fac ca în alți ani, să-mi duc familia la mare într-o casă cu chirie și pe urmă nevasta să trebuiască să robească ca și la oraș, să facă de mâncare, curățenie, să spele etcetera, astfel încât nu-i rămâne nicio clipă să se odihnească. Când te hotărăști să pleci în concediu, pleci în concediu, și faci în așa fel încât să nu ai nimic de făcut și să te poți bucura de binefacerile naturii ziua întreagă, de dimineața până seara.

Și atunci, natural, cauți o pensiune de familie, unde la treburi se gândesc alții, pe când tu trebuie să te gândești doar să te duci la plajă să te bronzezi, sau să stai la umbră sub umbrelă – cum dorim, la urma urmei.

Proprietăreasa pensiunii stabilește o sumă pentru tot: dormit, mâncat, și în felul acesta plătești o anumită sumă pe zi, care e desigur ceva mai mare fiindcă se adaugă și suplimentele.

Dar treaba cu suplimentele e cu totul altceva, în cazul ăsta e necesar să vezi cam cum se petrec lucrurile într-o pensiune.

Sunt tipuri de pensiuni care sunt chiar de familie, în sensul că te duci într-o casă care este de fapt casa unei familii care închiriază camere în timpul sezonului, în tovărășie cu un birt care pregătește masa.

Familia are un apartament care nici măcar nu e prea mare: patru încăperi, să zicem, plus un coridor și o baie.

În timpuri normale, adică în lunile în care nu e sezon, familia trăiește în cele patru încăperi, ca o familie obișnuită; cele patru încăperi de-abia le ajung, pentru că familia e compusă dintr-un tată, dintr-o mamă, un fiu și un nepot. Apartamentul în acele luni are două dormitoare, o sufragerie și o bucătărie, în afara băii și a coridorului.

Totul e așa cum scrie la carte.

Dar abia începe sezonul, și printr-o minune administrativ-gospodărească, apartamentul se transformă.

Și e greu să înțelegi cum naiba s-a săvârșit miracolul: apartamentul are tot aceleași dimensiuni, și totuși se preschimbă în cinci dormitoare bune de închiriat la cinci familii. Stăpânii casei însă trebuie să doarmă și ei pe undeva, dar nu poți să-ți dai seama unde dorm.

Au fost făcute cercetări îndelungi pentru a se încerca să se rezolve această problemă. Unii susțin teoria că proprietarii casei ar dormi într-un dulap din coridor, dar după măsurători atente și obiective s-a ajuns la concluzia că dimensiunile dulapului sunt insuficiente pentru a adăposti măcar o parte a familiei.

Alții afirmă că absența paturilor din bucătărie exclude categoric posibilitatea ca membrii familiei proprietarului să doarmă în bucătărie, dar alții, la fel de competenți și de obiectivi, susțin pe de altă parte că membrii familiei pot foarte bine să doarmă așezați pe scaune și cu capul pe masă, sau că pot improviza paturi confortabile care sunt însă ascunse cu grijă în timpul zilei.

Dacă intrăm dimineața devreme în orice pensiune, întâlnim pe coridor un bărbat cu săpunul și prosopul în mână.

E vorba de un locatar al pensiunii care locuiește într-una dintre cele cinci camere închiriate, și care, îmbrăcat într-o pereche de pantaloni, un maiou și cu o pereche de papuci, așteaptă cu prosopul pe spate și săpunul în mână să intre în baie.

Bărbatul se plimbă înainte și înapoi, mormăind și bolborosind.

Se aude clar apa de la chiuvetă.

Apoi se deschide ușa uneia din cele cinci camere și o femeie scoate capul, se retrage și constată: „E tot acolo”.

Putem intra în oricare din cele cinci camere. Să încercăm să intrăm în prima din ele.

Aici e o doamnă cu doi copii.

Doamna e așezată pe marginea patului, îmbrăcată într-un capot, are un prosop pe umăr și o bucată de săpun în mână.

Cei doi copii stau pe scaune, au pantaloni scurți, un maiou, și țin pe umăr un prosop.

Toți privesc spre ușa cu geam și prin geam se vede umbra celui care se plimbă furios înapoi și înapoi pe coridor.

În camera de dincolo, peisajul e aproape asemănător.

Aici e un soț și o soție. Soția e îmbrăcată în capot, șade pe marginea patului, are un prosop pe umăr și o bucată de săpun în mină.

Soțul stă rezemat de comodă, are un prosop pe umăr și pensula de bărbierit, briciul și periuța de dinți în mână.

— Iată, zice soțul, azi-dimineață am pus ceasul să sune ca să ajung primul la baie, dar n-am reușit, baia era deja ocupată.

— Eu cred, zice soția, că cei din camera de vizavi au închis baia aseară și și-au luat cheia în cameră ca să fie siguri că găsesc baia liberă.

— Trebuie să-i spun proprietăresei, zice soțul.
— Degeaba-i spui, zice soția, aici trebuie să te adaptezi situației și să te duci la baie când e liberă. Vezi ce mai e pe afară.
Soțul își aruncă privirea afară.
— E tot ăla care se plimbă de colo, colo, zice.
— Ar fi mai bine să mergem și noi pe coridor, zice soția, altfel pierdem rândul.

Se aude o ușă care se trânteste și instantaneu cele cinci uși de pe coridor se deschid toate deodată și cinci persoane cu prosopul pe umăr ies în grabă, se reped spre ușa camerei de baie, dar deodată se opresc. Nu ușa băii se deschisese, ci ușa de la intrare.

Toate cele cinci persoane intră din nou în cele cinci camere, iar domnul de pe coridor își reia plimbarea mormăind și bolborosind.

În celelalte camere, aceeași situație. Lumea discută și subiectul e același. Baia. Baia, veșnic ocupată.

- Ce dracu or fi făcând acolo în tot timpul ăsta.
 - Nu mai iese o dată.
 - Trebuie să stai toată dimineața și să aștepti.
 - Măine dimineață mă scol devreme, ca și scap de o grijă.
 - Nu e frumos să se bărbierească în baie.
- Și așa mai departe.

Lupta pentru cucerirea băii de către locatarii pensiunii dezlănțuie în fiecare dimineață aceeași scenă. Uneori se iscă o ceartă înaintea ușii între doi chiriași ajunși la locul sacru în aceeași clipă. Atunci baia rămâne goală până când se rezolvă problema gingașă a priorității, spre marea enervare a celorlalți.

Pe coridor e întotdeauna un du-te-vino continuu.

Unul se scoală, își ia prosopul și săpunul, străbate coridorul, încearcă să deschidă ușa camerei de baie; e închisă, se întoarce în cameră bolborosind. Altul aude trecând pe cineva pe coridor, crede că baia e liberă, și, fericit, plin de un tulburător optimism, își ia prosopul și săpunul și se duce să încerce ușa de la baie; e închisă, și se întoarce în cameră jignit, obosit, descurajat.

Cel dinainte aude pași pe coridor, oftează ușurat gândindu-se că, în sfârșit, baia e liberă, iese și găsește iarăși ușa închisă. Intră iar în cameră înjurând și blestemând și abia ce închide ușa camerei, că un altul dă buzna spre baie cu același rezultat tragic.

Și așa mai departe, o bună bucată de timp. Pe coridor e un continuu du-te-vino de oameni cu prosopul pe umăr și cu săpunul în mână, și pare că pensiunea e foarte aglomerată. Baia e mereu ocupată și nu e niciodată chip s-o găsești liberă.

Toată dimineața trece așa, și se găsește întotdeauna cineva care până la urmă renunță și se duce pe plajă gândindu-se că anul viitor în loc de o pensiune de familie își va petrece concediul într-un mic

apartament fie chiar și cu două încăperi, fie chiar și apartamentul lui de acasă, dar cu baia în întregime la dispoziția sa.

De Sfânta Mana, în căutarea unui pat

A sosit la Giampaolo foarte bucuros. A venit cu şuvoiul de lume care se revarsă de câteva zile de-a lungul Viei Aurelia şi nu se ştie unde o să se oprească. Peste tot vezi lume care umblă, care aleargă, care se agită, cu toate mijloacele posibile ce se pot imagina.

Zice că a făcut o călătorie obositoare, urmând un traseu îngrozitor. Toţi se depăşesc, se înghesuie, îşi taie drumul pentru a ajunge mai înainte. Unde, nu se ştie; principal e să ajungă mai devreme.

Acuma, în sfârşit, a sosit, e obosit, tracasat, iritat şi speră să găsească puţină linişte. În fond, are şi el, ca şi amicul lui, dreptul la puţină linişte.

Puţină linişte, unde? Ne uităm în jur şi nu vedem niciun loc liniştit. Peste tot e lume care umblă, care aleargă, care se agită. Motociclete, scutere, biciclete, autobuze, autocare, furgonete. Se aude un vuiet cumplit de motoare, de claxoane, de trompete. Unde există puţină linişte? Ar trebui să te duci departe, în fundul viilor, dar pe urmă şi acolo va fi lume. Unde e o ţără de pajişte, acolo se înjgheabă imediat un camping, o lume dornică de puţină linişte, care pune să cânte patefonul, radio, dansează, face plajă.

Dar acuma a sosit, cei două sute de kilometri i-a făcut, a ajuns unde voia să ajungă, şi până una, alta, ar vrea să tragă un pui de somn. Şi prietenul lui ar vrea să tragă, până una, alta, un pui de somn.

— Îţi găsim imediat o cameră, zice nevastă-mea, aici găseşti întotdeauna, e de-ajuns să întrebi. De atâtea ori ne opresc şi ne întreabă dacă nu dorim cumva vreo cameră, dar noi, mulţumesc lui Dumnezeu, noi n-avem nevoie. Ne-am aranjat.

— Caut eu, zice Giampaolo, nu-i nevoie să vă deranjaţi.

Dar nevastă-mea întreabă la pensiunea în care stăm noi dacă n-au cumva o cameră liberă şi proprietarul începe să râdă.

Câtă naivitate?! Camere în ajunul Sfintei Maria? Nu are. El doarme în bucătărie pe saltea. Hotelurile? Gem de lume. Degeaba încercaţi, n-aveţi nicio şansă.

Întrebăm totuşi. Proprietarii hotelurilor râd de noi.

Noi întrebăm şi ei râd. De ieri o întreagă avalanşă de oameni caută camere. Nici vorbă de camere până după Sfânta Maria. Dacă doriţi

camere după Sfânta Maria, cu cea mai mare plăcere, vor avea cu duiumul.

Dar Giampaolo nu poate să aștepte până după Sfânta Maria ca să tragă un pui de somn. El vrea să doarmă acum – nu după Sfânta Maria.

Pe de altă parte hotelierii nu pot nici ei să dea afară lumea pe care o găzduiește ca să primească clienți noi.

— Nu suntem clienți mofturoși, înțelegem situația, ne mulțumim cu orice cămăruță, zice prietenul lui Giampaolo, sau măcar două paturi improvizate pe undeva.

Degeaba sunt ei atât de modești. Nu-i nimic de făcut. Nu e liberă nici măcar o baie, nici măcar o debara. Sunt vilegiaturiști veniți mai de mult și care dorm în încăperile de sub scară, în mansarde, pe verande.

Și torentul de lume continuă să se scurgă de-a lungul Viei Aurelia, în orice sat lumea se oprește, dar fluviul de automobile nu se mai sfârșește.

— Să mergem la Savona, zice Giampaolo, acolo o să găsim sigur. E oraș, și în oraș găsești orice mai ușor.

Se urcă în automobil și pornesc. Se amestecă în mijlocul torentului pe Via Aurelia și cât ai bate din palme sunt înghițiți de fluviul de mașini.

Ne luăm gândul de la ei. Vor găsi cu siguranță un loc unde să doarmă. Noi rămânem să privim mulțimea care crește neconținut. Sunt veseli cu toții și mulțumiți fiindcă e Sfânta Maria și au venit să se distreze, să fugă de viața haotică a orașului. Nu poți sta tot anul în oraș. E nevoie, cel puțin o dată pe an, de puțină odihnă și de puțină liniște, de farmecul naturii. Sunt de ajuns două zile de odihnă, să privești marea, să te bucuri de toată acea magnifică întindere de apă și de cer.

Dar unde naiba găsești un colțișor liniștit prin locurile astea? Peste tot e lume care aleargă, care țopăie, care urlă. Lume care își descarcă nervii. Și apoi diseară, obosiți și bronzăți, se vor duce cu toții să se culce.

Unde?

E noapte, e târziu, și de obicei lumea se liniștește la ora asta iar pe stradă nu mai trece decât vreun automobil, dar în noaptea de Sfânta Maria se găsește întotdeauna lume care cântă, grupuri care se plimbă pe faleză. Alții se plimbă pe plajă.

La șapte dimineața sună soneria de la intrare. Deschid cu greu ochii. Mă duc la ușă.

E Giampaolo în mijlocul palierului; se sprijină cu o mână de perete. Sforăie.

Îl trezesc, el se uită la mine și zice: „Bună”, apoi adoarme din nou. Îl

trezesc iarăși și îl întreb ce face.

Zice că nu face prea bine. N-ar putea spune, s-a distrat prea bine azi-noapte. A ajuns până la Alassio și tot n-a găsit un loc unde să-și odihnească oasele.

Îi spun să intre în antreu și abia intrat adoarme și nu înțelege cum poate să doarmă așa în picioare.

Îl trezesc și-l întreb ce-i cu prietenul lui. Zice că a adormit pe palierul de la etajul inferior. Nu minte. Chiar îl găsesc pe prieten dormind rezemat de balustradă, reușesc cu chiu, cu vai, să-l fac să urce scările până la noi și-l aduc în antreu.

Dorm amândoi rezemați de perete, lângă cuier.

— Cel puțin dă-le un scaun, zice nevastă-mea care între timp s-a sculat, dacă n-au găsit unde să doarmă pot dormi în patul nostru, și așa noi trebuie să ne sculăm.

Ne îmbrăcăm și nevastă-mea pregătește patul pentru Giampaolo și pentru prietenul lui. Abia vede patul, că Giampaolo holbează ochii și-l scutură pe prietenul lui care se trezește brusc.

— Un pat, murmură fermecat Giampaolo, arătând spre pat prin ușa deschisă.

Și prietenul holbează ochii și se uită. Nu-i vine să creadă că vede un pat așa de mare, un pat cu cearceafuri, un pat cu perne, un pat adevărat.

Deodată le trece somnul la amândoi și Giampaolo începe să povestească cum și-au petrecut noaptea. Spune că s-au oprit peste tot, au întrebat pe toți de un loc de dormit, dar toți nu făceau decât să râdă.

Pe tot drumul nu vedeai decât lume care căuta un loc unde să așezească puțin. Au lăsat o casă în oraș, cu atâtea minunății de paturi goale, largi, răcoroase, pentru ca să vină să caute aici un pat oricare ar fi el, cel puțin o canapea, sau o saltea sub o scară sau chiar într-o debara. Nici debara n-au găsit.

Toată noaptea n-au făcut decât să rătăcească, să scotocească peste tot. Lumea se întindea să doarmă pe câte o stâncă, pe vreo plajă, într-o pajiște. Automobilistii erau cei mai avantajați, opreau mașinile în drum și adormeau la volan.

Astfel, din sat în sat, străbătuseră tot litoralul și s-au întors la noi. Acuma erau aici, o, Doamne, ce bine, cu un pat de toată frumusețea înaintea lor.

Le urăm somn ușor și plecăm. Îi lăsam să doarmă toată dimineața, sunt frânți de oboseală! Dar după o jumătate de oră îl vedem pe Giampaolo la fereastră, fumând.

— Nu dormi? îi strig.

— Acuma că avem un pat nu ne mai e somn, zice, așa se întâmplă întotdeauna când ești prea obosit.

Mă întreabă dacă am niște romane polițiste și îi spun că am, să caute într-un anumit joc – nimeni doar nu pleacă în mijlocul naturii fără un roman polițist sub braț. Dispare și închide fereastra.

E amiază când îl vedem pe Federico traversând strada adormit. Îl trezim și îl salutăm, îl întrebăm cum de se află acolo.

El răspunde că nu trebuia să fie acolo. Trebuia să fie la o sută de kilometri mai sus, dar s-a învățit toată noaptea pentru a găsi un loc de dormit. La un moment dat nevastă-sa și-a amintit că noi eram acolo și atunci a dat fuga sperând că noi am putea găsi un pat, oricum ar fi el, ca să se odihnească puțin.

— Puteți dormi în patul nostru, zic, acuma după ce Giampaolo și prietenul lui vor coborî. Unde e nevastă-ta?

— Doarme pe una dintre băncile de pe bulevard, zice. Ne ducem să o trezim și o conducem la noi acasă. Ciocănim la ușa camerei noastre și Giampaolo vine să ne deschidă. Camera e plină de fum.

— N-am reușit să închidem un ochi, zice, e mai bine să ne sculăm.

Se scoală și coboară.

Federico și nevastă-sa abia văd patul, fac un salt și se aruncă în el cu intenția de a adormi imediat.

Coborâm și abia ajunși în stradă Giampaolo începe iarăși să sforăie.

Îl trezesc.

— Vezi? zice, când ești în pat nu ți-e somn, dar abia te scoli și te apucă somnul.

Ne uităm în sus și la fereastră îl vedem pe Federico fumând.

— Nu dormi? întreb.

— Nici vorbă! zice, am încercat dar nu reușim să închidem un ochi. Ai niște romane polițiste?

Îi spun unde sunt și Federico dispare.

— Nu ni se întâmplă numai nouă, zice prietenul lui Giampaolo, nici ăla nu reușește să adoarmă acuma, când are un pat.

Veniseră să se distreze, dar cum poți să o faci dnd nu reușești să ții ochii deschiși i Giampaolo se plimbă pe faleză și din când în când se oprește ca să sforăie. E o mulțime de lume care umblă dormind sau aproape dormind. Mulți așteaptă să se libereze un pat ca să doarmă și ei un ceas cel puțin, alții se aranjează cum pot. Se așază pe bănci, pe plajă, pe trepte.

La mesele cafenelelor.

— Domnul ce dorește?

— O pernă.

E aproape seară când Federico și nevastă-sa coboară. N-au adormit, și-atunci s-au sculat, dar acuma, după ce s-au sculat, somnul le-a revenit. Giampaolo și prietenul se întorc sus, în patul rămas gol.

— Nu pot să înțeleg cum dormiți voi cu hurea asta de pe Via Aurelia care trece chiar pe sub fereastra voastră, zice nevasta lui

Federico. Noi n-am reușit să dormim.

Dar acuma, pe stradă, ar dormi în picioare chiar dacă huruitul ar fi de o sută de ori mai mare.

E noapte, târziu, când ne hotărâm să ne ducem să dormim. Giampaolo și prietenul lui abia au adormit și îi trezim cu părere de rău.

Își vor aștepta rândul, dar când ne trezim noi îi vine rândul lui Federico și neveste-sii care și ei pică de somn.

Până atunci se pot duce toți patru să se plimbe pe litoral. N-au venit să petreacă Sfânta Maria, bucurându-se de întinderea plăcută a mării și a cerului?

De dormit, ai tot timpul să dormi în oraș. Acolo sunt atâtea paturi grozave, comode și răcoroase.

Epistolar

Scumpa mea nevastă,

Aici, slavă Domnului, totul e în ordine. Recomandările pe care mi le-ai făcut înainte de plecare le respect cu sfințenie. Știu că și atunci când faci baie în mare gândul tău e tot aici și grijile nu te părăsesc nicio clipă. Știu, chiar și bronzată te gândești la mine. Eu te liniștesc: nu trebuie să fii îngrijorată de nimic, absolut deloc. Sting de fiecare dată lumina, iar gazul nici nu-l folosesc. Robinetele de apă sunt întotdeauna închise și ferestrele de asemeni. Nu mă ating de nimic, numai de ceea ce îmi e strict necesar și atât Deci te asigur că la întoarcerea ta totul va fi în ordine. Acuma aș vrea sa-ți cer eu o mică informație. Unde naiba e peria de ghete? Dacă ai putea să-mi dai o relație în viitoarea ta scrisoare ți-aș fi recunoscător: de opt zile nu mi-am curățat pantofii. Te îmbrățișez.

Soțul tău care te iubește și
care te așteaptă.

Scumpul și neglijentul meu bărbat,

Am primit scrisoarea ta. Eram îngrijorată pentru că-ți cunosc foarte bine felul de a fi și știu că atunci când cauți ceva arunci tot pe unde apuci și nu cauți niciodată lucrurile unde e locul lor. Acuma că-mi vorbești de perie, îngrijorarea mea sporește. Sunt sigură că ai căutat-o în locurile cele mai diferite și stupide, în bufet, în bucătărie sau în răcitor. Peria de ghete se află la locul ei. Nu poate fi decât acolo. Uită-te în dulăpiorul de încălțăminte și ai s-o găsești în afară doar dacă nu cumva ai folosit-o și pe urmă ai aruncat-o cine știe pe unde. Liniștește-mă curând.

A ta soție mică și credincioasă.

Scumpa mea soție,

Ți-o spun cu toată seriozitatea de care mă știu capabil, n-am folosit niciodată peria de ghetete, și în dulăpiorul în care spui tu nu e. Sunt trei perechi de pantofi de-ai tăi, o pereche a mea și două perechi de papuci. Dar de perie nici cea mai mică urmă. Am suspendat cercetările pentru a nu răsturna casa pe dos și plec cu pantofii murdari. Gândește-te unde ai putut s-o pui.

Al tău soț.

Draga mea harababură,

Îmi scrii că în dulăpior se află trei perechi de pantofi de-ai mei. Ar trebui să fie patru, nu trei. Treaba asta mă îngrijorează, afară doar dacă nu te-ai uitat bine. Sau căutând ai băgat o pereche de pantofi cine știe unde. Vreau să-ți amintesc că cele patru perechi au următoarele caracteristici: o pereche negri cu tocul jos, o pereche maro cu tocul jos, o pereche albaștri tip sanda cu tocul înalt, și o pereche albi cu tocul înalt. Uită-te bine și spune-mi care lipsește.

Soția ta care te iubește și
abia așteaptă să te vadă.

Scumpa mea nevastă,

M-am uitat, pantofii corespund descrierii tale, lipsește un pantof alb cu tocul înalt și unul negru cu tocul jos. S-or fi încurcat lucrurile când ți-ai făcut valizele. Eu n-am deschis deloc dulăpiorul cu încălțăminte decât pentru a căuta peria despre care nu-mi spui nimic. Continui să umblu cu pantofii murdari. Cred că la întoarcerea ta ai să-ți găsești ușor pantofii pe care i-ai vârât pe undeva și nu-ți amintești. Până atunci spune-mi unde e peria, altfel sunt silit să o folosesc pe cea de haine.

Al tău soț neajutorat.

Scumpul meu bărbat,

Te rog să nu faci prostii. Îmi închipui foarte bine cum arată casa tot aruncând lucrurile la nimereală. Sunt convinsă că la întoarcerea mea o să găsesc casa ca după cutremur, dacă numai la câteva zile după

plecarea mea au dispărut doi pantofi de-ai mei. Dacă ar fi dispărut o pereche de pantofi, mai înțelegeam, dar doi pantofi din două perechi diferite, înseamnă că s-au prăpădit două perechi. Și pe urmă voiam să te rog să-mi aduci, când vii, perechea albă cu toc înalt, fiindcă am nevoie aici. Ce Dumnezeu, nu mai ești un copil, ai putea să ai mai mult simț practic. Fă-mi plăcerea și caută-l, și încearcă să faci cât mai puțină dezordine. Poate că au căzut, din cauza ta, în lada cu lucruri de iarnă care se găsește chiar lângă dulăpiorul cu încălțăminte. Te rog liniștește-mă.

Soția ta.

Scumpa mea nevastă,

M-am uitat în lada cu lucruri de iarnă și am găsit pantofii pe care tu singură trebuie să-i fi pus acolo. Erau împreună cu jurnalele tale de modă și cu tiparele tale de hârtie și e limpede că de asemenea lucruri eu nu mă ating niciodată. Sunt lucruri care te interesează numai pe tine. Până una, alta, aștept să-mi spui ceva despre peria de ghete. Câtă vreme am să mai umblu cu pantofii murdari?

Al tău soț.

Scumpul meu bărbat,

Cum se face că jurnalele mele de modă se găsesc în lada cu lucruri de iarnă? Foarte curios... Aș putea să aflu ce năzbâtii ai mai făcut în lipsa mea? Acuma sunt cu adevărat îngrijorată fiindcă chiar că nu-mi dau seama ce a putut să se întâmple. În afară de cazul în care nu cumva ai căutat în loc de lada cu lucruri de iarnă, în cea cu ziare vechi și reviste, care trebuie să se găsească sub cea cu lucrurile de iarnă. Scrie-mi imediat și caută să fii mai clar. Claritatea era una dintre calitățile pe care le-am apreciat de la început la tine. Eu aici sunt neliniștită din pricina ta. Adu-mi puțină liniște.

A ta nevastă.

Scumpa mea nevastă,

Nu sunt decât un biet om; de ce-mi ceri lucruri imposibile. M-am uitat în debara. Deci, lângă dulăpiorul cu încălțăminte se găsesc două

lăzi puse una peste alta. Cea de deasupra e lada cu ziare vechi, cea de dedesubt e lada cu lucruri de iarnă. Eu m-am uitat în cea de deasupra și am găsit pantofii. E bine așa? Mi se pare totul în ordine. Pe cele două lăzi se găsește perna fotoliului din sufragerie. Acuma aș vrea să-mi scrii odată pentru totdeauna unde se găsește peria de haine, dat fiind că cea de ghetă nu mai există. Aș vrea să umblu cu pantofii curați. Am și eu dreptul după câte am făcut pentru tine să umblu cu pantofii curați.

Al tău bărbat.

Dragă bărbate,

Mă întristezi. Vacanța începe să devină un coșmar. Mai rău decât așa nu puteau să meargă lucrurile. În loc să mă liniștești, continui să mă îngrijorezi tot mai mult Lada cu ziare vechi ar trebui să fie sub cea cu lucrurile de iarnă. Cum se face că e deasupra? Asta e prea de tot. Cum de a ajuns deasupra? Și de ce deasupra celor două lăzi se află perna fotoliului din sufragerie care ar trebui să fie în dulapul din dormitor împreună cu celelalte perne pe care eu le-am pus bine înaintea plecării? Fă-mi te rog plăcere și uită-te imediat în dulap în dormitor și scrie-mi imediat ce e în el. Eu nu mai știu ce să cred.

Dragă nevastă,

Continui să te îngrijorezi de pomană. Te asigur că totul e în ordine ca la plecarea ta; n-am mișcat un capăt de ață decât pentru a căuta blestemata de perie de ghetă pe care nu o găsesc. În dulapul din dormitor sunt cuverturile bine împăturite și peste ele două perne, peste perne e pălăria ta albastră, pe pălăria albastră e cutia de bomboane de ciocolată care acum conține cele trebuincioase pentru cusut. Hotărăște-te să-mi scrii unde e peria de haine. Pentru tot ce e frumos între noi, spune-mi unde e peria de haine!

Al tău soț.

Bărbate, stop, rogu-te pune cutia bomboane sub pălăria mea, nu deasupra, stop. Îmbrățișări. Nevasta.

Scumpa mea nevastă,

S-a făcut, am pus cutia dedesubt cum mi-ai telegrafiat. Sper că acum ai să fii mulțumită. Eu umblu tot cu pantofii murdari fiindcă blestemata de perie de haine nu o găsesc. Spune-mi dacă ai luat-o tu, în acest caz folosesc peria de cap dacă ai să-mi spui pe unde dracu o fi. La locul ei obișnuit nu e. În rest totul e bine: robinetele de gaz și de apă închise, închise ferestrele, lumina stinsă și ușa închisă. Fă-ți băile liniștită și nu fi îngrijorată.

Al tău soț.

Scumpul meu bărbat,

Liniștită? Cum pot fi liniștită după toate cele ce-mi scrii? Eu sunt mereu îngrijorată, ba chiar îngrijorarea mea sporește cu fiecare zi ce trece și cu fiecare scrisoare pe care o primesc de la tine. Tu ai ideea fixă a periilor și continui să întorci casa pe dos căutându-le, când, sunt sigură de asta, le ai sub nas. Te rog, nu mai căuta nimic, fă-ți pantofii la lustragiu și sper că n-ai să-mi mai scrii întrebându-mă unde se află lustragiul și n-ai să te duci să-l cauți în bufet sau în frigider. Am și început să-mi pun mâinile în cap gândindu-mă la clipa întoarcerii în casa pe care tu trebuie s-o fi adus într-un hal fără de hal. Amintește-ți să-mi aduci pantofii albi cu toc înalt și nu uita ca de obicei.

Soția ta, care te adoră.

Scumpa mea nevastă,

Foarte bine, ți-am urmat sfatul. Am încuiat casa și acum locuiesc la un hotel unde îmi fac pantofii în fiecare dimineață. Așa că ai să-ți poți face băile liniștită fără alte griji cu privire la casă care, fiind goală, nu poate fi pusă în dezordine de nimeni.

Soțul tău.

Scumpul meu bărbat,

Nu face pe imbecilul, întoarce-te imediat acasă și nu face alte prostii că n-are rost. Ai făcut destule; ajunge! Ți-am expediat prin poștă, în pachet, cele trei perii: cea de păr, cea de haine și cea de ghete. Le puseși tu în valiză, din greșeală, cu siguranță. Sunt sigură că n-ai

făcut-o intenționat. Aici nu avem nevoie de ele. Dar puteai să-ți cumperi o perie de ghetă, nu costă o avere. Ai fi scutit și timp și oboseală. Te îmbrățișez.

Soția ta.

Fără telefon

Tocmai făceam o baie. Fluieram vesel pentru că ziua era frumoasă, eu eram singur acasă și puteam să umblu pe plăcile de faianță cu picioarele ude, puteam să-mi pun țigara aprinsă pe suportul de lemn și nu trebuia să fiu îngrijorat dacă săpunul îmi aluneca din mână și ajungea dincolo de ușa de la baie deschisă, până în coridor.

Intra soarele pe fereastră și eram mulțumit. Chiar foarte mulțumit. Apoi a sunat telefonul.

Am încetat să fluier, m-am înfășurat într-un prosop și cu apa curgând de pe mine am ajuns la telefon. Am ridicat receptorul.

— Alo! zic.

— Scuzați-mă, zice o voce de bărbat, vorbesc cu domnul Cutare?

— Da, zic, vorbiți cu domnul Cutare.

— În persoană?

— În persoană, zic.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, zice vocea. Eu aș vrea să vorbesc cu domnul Arturo Romelli.

— Îmi pare rău, eu sunt domnul Cutare nu domnul Romelli, zic, poate că ați greșit numărul.

— N-am greșit numărul, zice vocea, v-am chemat chiar pe dumneavoastră ca să vorbesc în acest scop cu domnul Romelli. Mai exact Arturo Romelli.

— Nu cunosc pe niciun Arturo Romelli, zic.

— Tocmai, zice vocea, îmi pare rău că v-am deranjat dar v-aș ruga să-l chemați pe domnul Arturo Romelli. Locuiește în același bloc cu dumneavoastră. Vedeți, domnule Cutare, domnul Romelli nu are telefon și atunci mi-am permis să abuzez de telefonul dumneavoastră. E vorba de ceva urgent, altfel nu mi-aș fi permis să vă deranjez.

— Locuiește vreun domn Romelli în casa asta? întreb. Eu nu știu, fiindcă locuiesc de puțin timp aici și nu cunosc pe nimeni cu numele asta.

— Dumneavoastră nu locuiți în strada Ripicche optsprezece? întreabă vocea.

— Ba da, zic.

— Atunci e bine. Domnul Romelli locuiește și el în strada Ripicche

optsprezece. Asta e adresa pe care mi-a dat-o un prieten de-al lui.

— Bine, zic, aşteptaţi la aparat.

Am pus receptorul pe măsută şi m-am dus la interfon dar n-am auzit niciun zgomot, şi atunci mi-am amintit că aparatul era defect de câteva zile.

M-am întors la telefon.

— Interfonul meu e defect, zic, nu pot să-l chem pe portar.

— Nici nu-i nevoie, zice vocea. Eu nu vreau să vorbesc cu portarul. Vreau să vorbesc cu domnul Romelli, Arturo Romelli.

— Bine, zic, dar eu voiam să-l pun pe portar să-l cheme. Eu tocmai făceam baie şi sunt singur acasă.

— Îmi pare rău, zice vocea. Îmi pare foarte rău că v-am deranjat.

— Nu-i nimic, zic, niciun deranj.

— Credeţi? Începe din nou vocea, e vorba de ceva foarte urgent, altfel n-aş fi îndrăznit să vă deranjez. Dacă dumneavoastră aţi putea cel puţin să scoateţi capul pe uşă şi să-l strigaţi... Cred că locuieşte chiar pe palierul dumneavoastră.

— Aşteptaţi, zic.

Am pus telefonul pe măsută, mi-am pus în grabă o pereche de pantaloni şi un halat şi apoi am ieşit pe palier.

Domnul Romelli nu locuia pe palierul meu şi atunci am coborât la etajul inferior, dar a trebuit să mai cobor un etaj ca să ajung la poartă. Am ciocănit în geam, dar n-a venit nimeni să deschidă. Portarul era plecat.

Poate că domnul Romelli locuia la etajul de deasupra mea. Am suit din nou scările şi a trebuit să ajung până la etajul cinci.

Am sunat la uşa domnului Romelli şi am aşteptat.

A trebuit să mai sun de trei ori lung şi chiar era gata să cobor când am auzit nişte paşi târşiţi şi cheia răsucindu-se în broască.

Am auzit bolboroseli îndelungi în timp ce uşa se deschidea şi mi s-a părut că prind câteva expresii ca „lume idioată”, „plicticoşi”, „la ora asta”, apoi figura unui om apăru în uşă.

Omul era în pijama şi se freca la ochii încă somnoroşi.

— Ce e? zice.

— Iertaţi-mă, zic, dumneavoastră sunteţi domnul Arturo Romelli?

— Da, eu sunt, zice domnul Romelli.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, zic, dar sunteţi chemat la telefon.

— Unde? zice domnul Romelli.

— La mine, două etaje mai jos, zic.

Domnul Romelli îşi aruncă pe spate un pardesiu, ieşi, închise uşa şi mă urmă târându-şi papucii pe scări.

Am înţeles că se trezise de-a binelea când a intrat pe coridorul apartamentului meu şi s-a îndreptat aproape în fugă spre telefon.

A înhăţat aparatul, şi-a înfăşurat firul în jurul mâinii drepte şi a

smuls cu toată puterea. Apoi a deschis fereastra și a aruncat telefonul pe pajiștea de lângă casă.

— S-a făcut, zice domnul Romelli.

— Puteam să spun că nu sunteți acasă, zic.

— E mai bine așa, zise domnul Romelli, în felul ăsta dumneata nu trebuie să dai socoteală nimănui și nu ești silit să spui tot felul de baliverne.

— Nu mă supără deloc că ați smuls telefonul, zic, tocmai făceam baie când tipul acela a telefonat. Lumea telefonează în momentele cele mai puțin potrivite. Am încercat să-l chem pe portar dar interfonul meu e stricat. Am coborât la poartă, dar nu era nimeni.

— Îmi pare rău că v-ați deranjat atâta pentru mine, zice domnul Romelli, ar fi trebuit să vă previn, dar dumneavoastră sunteți nou în casa asta. Trebuie să știți că eu detest telefonul. Aveam și eu, pe timpuri, dar am renunțat. Suna mereu și întotdeauna în momentele cele mai puțin potrivite. Când făceam baie, când dormeam, când mâncam, când lucram. Nu mai eram în casa mea, mi se părea că sunt într-o piață, și toată lumea voia să vorbească cu mine ca să-mi spună idioțenii. Viața mea devenise un infern. Dacă voiam să lucrez în pace trebuia să mă duc la un bar, dacă voiam să dorm, să mă duc la un hotel. Și-atunci am hotărât: am renunțat la telefon.

Am oftat.

— Și-atunci v-ați regăsit pacea, zic, de atunci dormiți și lucrați fără să vă deranjeze cineva?

— Ba deloc, zice domnul Romelli, dumneata ai văzut ce s-a întâmplat azi. Acuma nu mai sună telefonul, sună soneria de la ușă. Vin locatarii din bloc să mă cheme când cineva dorește să vorbească cu mine la telefon. E mai rău ca înainte, fiindcă trebuie să urc și să cobor scările în fugă. Dar cred că asta o să dureze puțin. Al duminică e al treilea aparat pe care îl smulg și-l arunc pe fereastră.

— Dar după aceea locatarii îl instalează din nou, zic, și necazul reîncepe.

— Nu reîncepe, zice domnul Romelli, nimeni nu mă mai cheamă. Dacă întreabă de mine răspund că nu sunt acasă și închid telefonul.

Domnul Romelli se îndreaptă spre ușă.

— Trebuie să mă scuzi, zice, nu e vina mea.

— Am înțeles foarte bine, zic, în fond dumneavoastră m-ați scăpat de un necaz. Telefonul începea să mă agaseze și pe mine. Acum pot să-mi fac liniștit baia.

Domnul Romelli a plecat și eu m-am dezbrăcat din nou și am intrat în baie.

Acum puteam să fluier și să stau în cadă în toată liniștea. Telefonul era pe pajiște și putea să stea acolo, din partea mea, până-n ziua de apoi.

Apoi a sunat soneria de la intrare.

Am sărit din baie, m-am șters în grabă și soneria a sunat iarăși.

— Vin imediat, urlu eu trăgându-mi o pereche de pantaloni.

Am deschis ușa.

În mijlocul palierului stătea un om cu picioarele depărtate, cu mâinile în șold.

— La telefon, zice printre dinți, apoi se întoarce și coboară scările.

L-am urmat până la etajul întâi. M-a condus până în fundul coridorului, mi-a arătat cu un semn din cap telefonul.

— Alo! zic.

— Alo! zice o voce, am încercat să chem numărul dumneavoastră dar telefonul dumneavoastră nu răspunde și atunci a trebuit să vă chem la alt telefon.

— Al meu e deranjat, zic. S-a deranjat adineauri.

— Dumneavoastră sunteți domnul Cutare?

— Da, zic, sunt domnul Cutare.

— Sunteți domnul Cutare care are o fabrica de cutiuțe de carton? întrebă vocea.

— Nu, zic, eu sunt domnul Cutare care este funcționar la bancă.

— Nu aveți o fabrică de cutiuțe de carton? întreabă vocea.

— Nu am, zic.

— Îmi pare rău... murmură vocea, atunci e vorba de un alt domn Cutare. Am greșit, vă rog să mă iertați.

Am pus receptorul în furcă.

Omul care mă chemase mai era lângă mine, cu mâinile în șold, și se uita la telefon cu ochii întredeschiși.

Apoi a înșfăcat aparatul, și-a înfășurat firul în jurul mâinii drepte și smulse cu violență.

Se îndreaptă spre fereastră, o deschise și aruncă telefonul pe pajiștea de lângă casă.

— Îmi pare rău, zic.

— Mie nu, zice omul, telefonul e al meu și fac cu el ce-mi place.

— Și ăla e al meu, zic, arătând spre pajiște telefonul meu aflat la câțiva metri de celălalt.

Omul mă privi și zâmbi.

— Atunci putem fi liniștiți de acum încolo, zice.

Ne-am strâns mâinile și m-am urcat în apartamentul meu.

Perioada examenelor

Iat-o. Stă cu capul în mâini, cu coatele sprijinite pe masă, aplecată deasupra cărții.

Nu poate fi deranjată. Umblați în vârful picioarelor, vă rog, vă rog din inimă! Și închideți încet, încet de tot, ușa. Nu trebuie să faceți nici cel mai mic zgomot.

Blestemat să fie camionul ăsta care trece pe stradă și face zgomotul ăsta asurzitor. Ar trebui să se gândească, blestemații de șoferi, că la ora asta sute de copii sunt aplecați asupra cărților de școală și învață în grabă ceea ce au uitat, sau ceea ce n-au învățat niciodată. Diavolii de șoferi ar trebui să se gândească la toate lucrurile astea. Să iubească și ei învățătura și să meargă încet, cu motorul aproape oprit. Sute de copii trebuie protejați, ajutați să-și ia examenele.

Latină, matematică, italiană, franceză, istorie, geografie, mereu se găsesc examene de dat și examene de luat, și trebuie să înveți cu disperare în aceste ultime zile. Vara a trecut și cine se putea gândi să învețe în timpul vacanței, când admirai atâta mare albastră, atâta cer, atâta nisip, atâți copii ori atâtea jocuri grozave?

Vara e bună tocmai ca să uiți cât mai repede ceea ce ai învățat în timpul iernii. E un anotimp ideal din acest punct de vedere. E drept, nici nu trebuie să faci cine știe ce efort ca să uiți; e de ajuns să nu faci niciun efort ca să-ți amintești.

Și cine se încumetă să facă un efort, fie el de cât mic, ca să-și amintească regii Romei, ce anume sunt ghețarii, care sunt lacurile Italiei, și toate celelalte lucruri care se învață la școală...

Dar zilele se duc, vacanța zboară și trebuie să te gândești să scoți de la naftalină manualele școlare. Le scuturi nițel de praf și observi cu uimire că nimic nu s-a schimbat, manualele mai păstrează aceleași cuvinte tipărite, aceleași figuri impunătoare, adunările și împărțirile dau aceleași rezultate de altădată. Curios, foarte curios.

Cărțile, Doamne, Dumnezeu! Au așteptat resemnate o vară întreagă și acuma a venit și vremea lor.

Hai, cu pumnii strânși la tâmpă, repetă frazele pe dinafară, anul nașterii, anul morții, teoremele, capitalele Europei.

Iat-o, e aici, faceți liniște! Buzele abia se mișcă, sorb știința. O

mănâncă, nu altceva. Fruntea e încruntată și ochii privesc în gol. În perioada examenelor, joacă s-a dus. Examenele sunt la ordinea zilei. Nu se vorbește decât de examene.

— Eu am numai două și sunt ușoare. Renato are patru, și e repetent. Ai să vezi că o să-l trântescă și de data asta.

— În vara asta a învățat ceva.

— Dar nu înțelege nimic. Trebuie să-i repet mereu fiecare lucru de câte zece ori, ca să-l fac să înțeleagă.

— Au și profesorii partea lor de vină... Anul trecut, Filippo a căzut la matematică în timp ce în cursul anului a luat mereu șapte. Nu mai înțelege nimic.

— Dacă un copil devine antipatic, profesorul îl trânteste la examen. S-a întâmplat și altădată. S-au văzut multe cazuri de elevi care au rămas corigenți mereu fiindcă profesorii îi găseau antipatici.

— Și al meu a fost trântit la latină. Și totuși nimeni nu poate susține că băiatul meu e idiot.

— O, știm foarte bine că e inteligent, are o inteligență ieșită din comun. Se vede asta de la o poștă. Și pe urmă a luat mereu note bune.

— Bune, zici? E puțin spus. Profesorii înșiși l-au felicitat, și nu numai pe el, ci și pe noi. Au spus că rar li se întâmplă să dea de un copil cu o inteligență atât de suplă pentru vârsta lui.

— Nu înțeleg chiar deloc rostul unei asemenea corigențe. Cadrele didactice, ele sunt de vină!

— Așa e... așa. Într-o dimineață un profesor se scoală prost dispus, se ceartă cu nevastă-sa, și te trânteste la examen. Într-un fel e normal, dar ar putea să-și descarce nervii și în alt mod. Așa, nenorocește un copil.

— În schimb, când unul le devine simpatic, ăla trece întotdeauna chiar dacă e un măgar. Profesorii îi ajută, răspund ei singuri la întrebările lor, și măgarul e promovat.

— Așa e... Așa s-a întâmplat și cu Ferruccio. N-am văzut în viața mea un copil mai cretin ca ăla. Dar cretin din naștere, un dobitoc îngrozitor. Prost ca un măgar. Are, fără nicio exagerare, chiar și urechi de măgar, două urechi enorme, păroase și ascuțite. Eu l-am văzut la țară în vara aceasta. Merge chiar pe drumul măgarilor și se oprește și se încăpățânează și nu mai vrea să meargă înainte dacă nu-i convine. Taică-său îi dă ghionturi, dar el nimic. Rage. Și dimineața când se spală, rage, îl auzi de la fereastra băii. Cei din casă îl folosesc la căratul pachetelor mai grele. E un animal de povară, de fapt. Ei bine, ăla, capul ăla de lemn a fost promovat de nenumărate ori. Pe urmă s-a înscris la școala medie. Credeți că l-au înscris într-a-ntâia? Da de unde! De-a dreptul într-a patra. L-au pus să învețe în opt zile. Aiurea, învățătură! îi dădeau buletinele de pronosport să le completeze că tot erau siguri că-l vor promova. Ei bine, l-au promovat după șapte zile. Și

nu știa nimic, absolut nimic, încercați să-l întrebați... să zicem... numele unui mare fluviu din Italia? Vă răspunde că e lacul Garda, așa, ca să zică ceva. Odată l-am întrebat cine a spus celebra frază „*Eppur, și muove!*” Știți ce-a răspuns? Gondrand. Spuneți, a spus vreodată așa ceva Gondrand? Ei bine, l-au înscris la liceu și imediat a intrat pe sub pielea profesorilor care l-au protejat în toate felurile. Voiau să-i dea nici mai mult, nici mai puțin, decât licența în arhitectură, închipuiți-vă.

— Dar știți de ce? Fiindcă părinții se ocupă de el, se agită. Dau fuga la școală, vorbesc cu toți. Eu știu, fiindcă-l cunosc bine pe Ferruccio ăsta despre care vorbiți dumneavoastră. Cunosc toate mașinațiile pe care le fac părinții lui ca să-l vadă promovat. Taică-său era mereu la școală ca să flecărească cu profesorii, cu directorii, cu portarii. Maică-sa ducea mereu cadouri tuturor: flori, bulion, bomboane de mentă copiilor profesorilor. Odată am văzut-o ducându-se la școală cu un chil de friptură de vițel și trei pachete de unt. O grămadă de mici atenții în fiecare zi. Credeți-mă, era cu adevărat scandalos. Și avansările curgeau gârlă. Unul dintre profesorii copilului ăsta cretin a obținut chiar un post de director de bancă și director al căilor ferate. Știu asta fiindcă în fiecare zi după școală se duce să controleze încasările de la trenuri. I se dă un procent la încasările pe biletele dus și întors și pe abonamente. Profesoara de italiană, am văzut-o eu, are gratis lumina electrică, are gratis și gazul. Stă mereu cu toate luminile aprinse în casă, și de ce să nu stea, dacă tot nu plătește nicio lețcaie. Cu o notă bună își câștigă lumina. Și gazul, la fel, e mereu aprins sau, dacă nu e chiar aprins, ține mereu robinetul deschis, și în casa ei se simte mereu miros de gaz, o plăcere!

— Mârșăvie, nu găsesc alt cuvânt. N-aș fi crezut niciodată că profesorii pot fi chiar așa. Și când te gândești că cel care nu se ocupă în felul ăsta de copii este mereu persecutat. Nu persecutat în sensul că se poartă urât cu tine, ci în sensul că nu-ți promovează copiii chiar dacă sunt foarte inteligenți și silitori. Dumneavoastră îl cunoașteți pe Archimede?

— Lunganul ăla care pare de treizeci și cinci de ani și în realitate are patruzeci?

— Ala, ăla. Da, ăla. Ei bine, ăla face și acuma clasa întâi elementară și când te gândești că e un băiat pregătit cum nu sunt mulți pe lume. Închipuiți-vă că taică-său e constructor de poduri; ei bine, biatul i le desenează pe toate și face și calculele și tot. El se ocupă de podurile lui taică-său, de la început până la sfârșit, așa încât tatăl s-a retras din serviciu și acuma nu mai construiește poduri. Acum sparge sâmburi de cireșe. Ei bine, băiatul face și acuma clasa întâi elementară pentru că învățătorii nu-l promovează. Îl găsesc antipatic. Și le este antipatic fiindcă știe mai mult decât ei și mai ales că le arată tot ce știe, nu-i

iartă. Nu există o jignire mai teribilă pentru un profesor decât să dovedești că un copil știe mai mult decât el. De aceea îl trântesc întruna. Închipuiți-vă că-l trântesc de mai multe ori chiar la același examen. Dacă trebuie să-i dea un trei, în loc de un singur trei îi dau de-a dreptul patru sau cinci de trei.

— De aceea zic că bieții copii n-au nicio vină. Uneori învață tot anul degeaba, dar asta nu înseamnă nimic. Se întâmplă chiar ca un copil să fie atât de inteligent încât nici să n-aibă nevoie să învețe, prinde lucrurile din zbor, asimilează ușor materia. Al meu nici măcar nu deschide cărțile. Dacă ați vedea, mai are și acuma cărți de anul trecut cu foile netăiate. El citește în grabă primele pagini și-i de ajuns. A înțeles imediat tot; chiar și ce semnificație au datele. O mie opt sute cincisprezece, de exemplu. E Napoleon? E Napoleon. Ca să nu mai vorbim de latină și celelalte limbi. De aceea îi rămâne timp berechet pentru joacă. Se joacă toată ziua, se distrează, face sport și crește sănătos și puternic ca un taur. Și chiar dacă nu-l vedem niciodată cu cartea în mână, profesorilor le răspunde pe loc, cu o siguranță cu adevărat uimitoare. Dacă îl întreabă de o anumită dată istorică, el spune chiar două-trei și toate exacte. De aceea îl trec fără nicio grijă, fiindcă se vede că știe să se facă iubit, că știe să câștige simpatia profesorilor.

Uite-o acolo, învață, și faceți liniște vă rog! Stă cu pumnii la tâmples, coatele pe masă și ochii ficși pe pagina cărții. Nu trebuie deranjată cu niciun preț. Înghite cuvintele, mănâncă teoremele, soarbe ideile, învață ceea ce are de spus la examene. Vedeți cum își mușcă buzele? Cum se concentrează?

Acum știe tot. A învățat tot. Se duce la școală liniștită, e sigură că va fi promovată.

Așteaptă cu nerăbdare întoarcerea ei și când se întoarce e mulțumită fiindcă a răspuns la toate întrebările.

— Ai răspuns bine sau rău?

— De... cred că bine... chiar bine, cu siguranță.

Iată, acolo pe lista rezultatelor e scris negru pe alb „respinsă”. Nu se putea să nu cadă la examene, era prea bine pregătită și cunoștea prea bine materia. Noi, părinții, suntem de vină. Ne dăm seama că am fost nepoliticoși cu soțul profesoarei și din această pricină a fost trântită la examen. Pentru că un motiv trebuie să existe în orice caz.

Nu trebuie niciodată să-i lași pe copii să învețe peste măsură, pe urmă știu prea mult, devin prea savanți, și profesorii se simt jigniți și îi trântesc la examene. Așa că luați-le cărțile din mână.

Un bărbat de aceeași talie

Trebuie să-l vedeți neapărat pe domnul Gommino Incartato acum, după ce au trecut sărbătorile Crăciunului și după ce a primit un cadou frumos din partea soției.

Toți ar trebui să-l oprească pe domnul Gommino Incartato și să-l roage să-și descheie paltonul și pe urmă să-și descheie haina.

Cadoul soției lui se află ascuns tocmai sub haină și e vorba de o frumoasă vestă de antilopă maro. O vestă foarte elegantă și domnul Gommino Incartato e foarte mândru de ea, fiindcă își dorea de atâta vreme o vestă de antilopă, și n-avusese niciodată timpul, ocazia, banii necesari ca să și-o cumpere.

Pe urmă a venit, în sfârșit, Crăciunul, și domnul Gommino și-a găsit vesta mult visată sub pom, alături de darurile pentru copii, și a îmbrăcat-o într-o stare de beatitudine.

Povestea vestei de antilopă nu e așa de simpli cum pare la început.

Vesta a făcut-o chiar soția domnului Gommino, cu mâinile ei, și istoria ei iese la iveală abia acum, după sărbători, încetul cu încetul. Domnul Gommino nu știa nimic, dar cu fiecare zi care trece ajunge să cunoască laborioasa poveste a miraculosului și mult visatului cadou.

De la bun început, trebuie precizat că soția a vrut să facă soțului o surpriză.

Să trecem peste cumpărarea antilopei, sau mai bine zis a pielii de antilopă necesare pentru a face o vestă de antilopă. Adică: trebuie să știi câți metri trebuie. Dacă o vrea cu mâneci sau fără. Și dacă să fie tot de antilopă și la spate sau acolo să pună velur. Și nasturii din față, veșnica și insolubila problemă a nasturilor din față, și toate amănuntele tehnice.

Nimic. Treaba cea mai importantă era măsura. Și cum poți să-i iei măsura soțului fără să-i spui nimic?

Doamna se gândește: în dulap sunt foarte puține lucruri și ceea ce e, nu-i de ajuns. Dintr-o haină nu poți deduce măsura unei veste. Se poate face un lucru aproximativ, dar nu se dă cadou de Crăciun o vestă aproximativă, trebuie o vestă perfectă ca măsură, să nu fie nevoie să te atingi de ea, să o strâmtezi sau s-o lărgști. Gândurile soției erau nobile și logice. Soțul trebuie s-o găsească sub pomul de

Crăciun, trebuie s-o îmbrace imediat și trebuie s-o poarte în ziua de Crăciun, fără cute fiindcă e prea largă sau prea strâmtă. Trebuie să zică: „Ce bine-mi vine! Parcă-i făcută pe măsură.”

Ar mai fi un pulover de lână, dar lâna se lărgește și lâna nu e antilopă, e cu totul altceva, nu te poți încrede în ea. Lâna e prea elastică și deci mincinoasă.

Să iei măsura fără ca soțul să-și dea seama e aproape imposibil. S-ar putea, desigur, născoci o poveste oarecare, dar bărbații sunt oricum teribil de bănuitori. Și pe urmă soțul ei are obiceiul de a pune mereu întrebări.

— De ce vrei să-mi iei măsura la piept?

— Mi se pare că ai slăbit de anul trecut.

— Și ce-i cu asta? De atâtea ori slăbește omul și pe urmă iar se îngrașă. Dacă crezi că e necesar pentru armonia căminului, o să încerc să mă cântăresc.

Îi vine ideea să-i ia măsura în timp ce doarme, noaptea, și de fapt într-o noapte s-a și dus la pat cu centimetrul, hotărâtă să-i ia măsura. Reușește să-i măsoare o mânecă, dar degeaba, cu asta n-a făcut nimic, vesta trebuie să fie fără mâneci. Încearcă să-i bage centimetrul sub spate, dar nu e ușor. Abia bagă puțin mâna sub un umăr și valorosul soț se mișcă, se răsucesce, și e o minune că nu s-a trezit. Pe urmă s-a întors în așa fel încât centimetrul a rămas prins pe jumătate sub el și nu-l mai poate scoate. Soția încearcă să-l tragă, dar soțul simte ceva în somn, se agită, se trezește ferecat în centimetrul care i se înfășoară în jurul corpului, al picioarelor, al brațelor.

— Ce dracu se întâmplă aici? mârâie domnul Commino, fără să bănuiască noblețea intenției. De unde naiba a apărut centimetrul ăsta?

— Cine știe? zice soția, ca și căzută din lună. Ia te uită unde a ajuns! Foarte curios. L-am căutat ieri toată ziua. Se vede că era în buzunarul pijamalei tale.

Trebuie să caute altă metodă și, mai ales, trebuie să nu se bazeze pe colaborarea, chiar inconstientă, a soțului. S-ar putea să intre la idei și ea n-ar vrea să aibă nici cea mai mică bănuială că are de gând să-i dea cadou o vestă. Un cadou ori e o surpriză, ori nu e nimic. Și cu capacitatea lui de intuiție ar înțelege de îndată că e vorba de o vestă de antilopă.

Se gândește, se tot gândește și își aduce aminte că într-o zi domnul Sequenza a plecat îmbrăcând din greșeală pardesiul soțului ei.

A stat îmbrăcat cu el timp de două ore fără să-și dea seama de nimic. Așa că în ziua aceea domnul Gommino a trebuit să îmbrace pardesiul domnului Sequenza, ca să poată ieși, și pardesiul!

I se potrivea foarte bine. Desigur, soțul ei nu are o talie obișnuită. Hainele trebuie să și le facă pe măsură, altfel nu-i vin deloc. Ei bine, pardesiul domnului Sequenza i se potrivea de minune.

Ideea i se pare excelentă. Se duce sus și o găsește acasă pe doamna Sequenza.

— Soțul dumneavoastră, zice doamna Incartato, a îmbrăcat într-o zi din greșeală pardesiul soțului meu. Vă amintiți, doamnă?

— Îmi aduc aminte, zice doamna Sequenza, dar mi se pare că vi l-a adus înapoi.

— Da, da, zice doamna Incartato, l-a adus înapoi imediat, dar mi se pare că pardesiul îi venea foarte bine. Dacă nu mă înșel, soțul meu are aceeași talie cu soțul dumneavoastră.

— Tot ce se poate, zice doamna Sequenza.

— Iată, zice doamna Incartato, eu aș vrea să-i fac o vestă de antilopă soțului meu, dar nu-i pot lua măsura fiindcă vreau să-i fac o mică surpriză. Vă supărați dacă iau măsura soțului dumneavoastră?

— Vă rog, zice doamna Sequenza, și de îndată ce sosește soțul o cheamă pe doamna Incartato, iar doamna Incartato dă fuga cu centimetrul în mână. Măsoară toracele domnului Sequenza, dar în timp ce-i ia măsura o năpădesc unele îndoieli.

— Mi se pare că soțul meu e mai mușchiulos, zice, aici simt niște coaste pe care soțul meu nu le are.

— E imposibil ca soțul dumneavoastră să n-aibă coaste, zice doamna Sequenza, toți bărbații de pe lumea asta au coaste.

— Au, dar nu se simt așa cum se simt la soțul dumneavoastră, insistă doamna Incartato.

Doamna Sequenza nu prea se bucură de ideea asta.

— O fi slăbit puțin, dar nu cine știe ce, zice, acum doi ani nu se simțeau deloc fiindcă se îngrășase prea tare. Pe urmă a făcut o cură de slăbire.

— Vai de mine și de mine! zice doamna Incartato, îngrijorată, când a îmbrăcat pardesiul soțului meu era pe punctul de a slăbi?

— Poate, spune doamna Sequenza, asta s-a întâmplat cam acum un an și ceva, dacă nu mă înșel.

— A fost chiar o întâmplare destul de nostimă! zise domnul Sequenza, amintindu-și episodul, nu mi-am dat deloc seama. Numai când am băgat mâinile în buzunar am găsit pipa, și eu nu fumez pipă. M-am întrebat cum se face că am în buzunar o pipă, dacă eu nu fumez pipă. În mod logic, m-am uitat la pardesiu și am văzut că avea o culoare ceva mai diferită.

— Foarte curios. Nici soțul meu nu fumează pipă, zice doamna Incartato, cum de avea în buzunar o pipă?

— Asta nu mai știu, zice doamna Sequenza. D-unde vreți să știu eu. Întrebați-l pe el. Poate că i-o făcuse cineva cadou.

— Oricum, zice doamna Incartato, dacă dumneavoastră ați slăbit, nu mă pot încrede în măsura dumneavoastră. Dacă la dumneavoastră se simt coastele, iar la soțul meu nu se simt, înseamnă că n-aveți

aceeași măsură.

— Puteți lua măsura în lungime, zice doamna Sequenza, soțul meu, dacă a slăbit puțin, nu înseamnă că a și scăzut în înălțime. Înălțimea o fi cu siguranță aceeași.

— Și ce mă fac numai cu înălțimea? zice doamna Incartato. Nu-i suficient.

— Ei, e totuși ceva, zice domnul Sequenza. Decât nimic... Pe urmă lățimea o luați de la altul. Chiar de la unul mai mărunțel decât soțul dumneavoastră, numai să aibă aceeași circumferință a toracelui.

Doamna Incartato ia lungimea, dar pleacă cu problema grosimii în întregime nerezolvată.

Între timp cumpără antilopa de care are nevoie, apoi își amintește deodată că lăptarul din strada Pimpetta a făcut serviciul militar cu soțul ei și că soțul ei povestea mereu episodul plin de haz cu costumul civil de care se foloseau amândoi, și amândoi erau atât de asemănători, încât de multe ori unul era luat drept celălalt. Erau identici ca talie, aveau aceleași defecte și chiar aceleași calități fizice și morale, se asemănau într-atât încât erau luați drept gemeni. Amândoi aveau până și mustățile la fel.

Dă fuga în strada Pimpetta și chiar îl găsește pe lăptar, care însă nu mai are mustați ca altădată, dar talia e încă la fel; se vede că are aceeași talie cu soțul ei.

Doamna Incartato îl întreabă dacă a făcut armata cu soțul ei și lăptarul își amintește. Sigur că da. Asta nu se poate uita. Îi vine în minte o mulțime de întâmplări nostime și pe urmă îi vine în minte chiar povestea cu costumul civil de care se foloseau amândoi. Lăptarul povestește o anecdotă hazlie care nu se mai sfârșește. Doamna Incartato reușește în cele din urmă să-i ceară voie să-i ia măsura la piept fiindcă vrea să facă o vestă de antilopă pe care să i-o dea în dar.

Lăptarul este profund mișcat. Zice că îi face multă plăcere că domnul Incartato și-a amintit de el, dar că la un cadou atât de frumos, hotărât lucru, nu se aștepta. E adevărat că domnul Incartato a făcut o carieră strălucită și că el în schimb a rămas tot un pârlit de lăptar care trage targa pe uscat dar, oricum, domnul Incartato e prea gentil. De altfel, adevărul e că dorea de mult timp să aibă o vestă de antilopă, dar n-a reușit niciodată să strângă atâtea bani. Înțelegeți, familie numeroasă, timpuri grele, copiii la școală, lumea bea din ce în ce mai puțin lapte și alți factori subiectivi și obiectivi...

Doamna Incartato nu mai știa ce să zică. Plin de încântare, lăptarul își scoate haina, dar acuma ce să mai facă doamna Incartato? Dacă-i ia măsură, trebuie să-i dăruiască și vesta de antilopă, și nu mai are curajul să-i explice situația.

— Mii de scuze, zice doamna Incartato, mă întorc mâine, dacă nu vă supărați. Mi-am adus aminte că am o întâlnire și am întârziat.

Iese în fugă din prăvălie și se întoarce acasă.

Se hotărăște să se întoarcă la doamna Sequenza s-o roage s-o ajute.

A treia zi o caută doamna Sequenza.

— Iertați-mă, zice doamna Sequenza, aș vrea să-i fac o vestă de antilopă soțului meu. E un dar de Crăciun și nu vreau ca el să afle. Vă supărați dacă iau măsura soțului dumneavoastră? îmi amintesc că o dată soții noștri și-au schimbat pardesiile și au aceeași talie.

Doamna Incartato își dă consimțământul și domnul Incartato își scoate haina, fericit că poate face plăcere unui vecin atât de agreabil.

— Coastele se simt și la dânsul, zice doamna Sequenza în timp ce îi ia măsură. Ce tot spuneți că soțul dumneavoastră e mai gras decât soțul meu?

— Ca să le simți trebuie să apeși, fiindcă sunt acoperite cu grăsime.

— Ce-i cu povestea asta cu coastele? întreabă domnul Incartato, dar femeile zic că sunt treburile lor și el să facă bine și să nu se amestece.

În felul acesta doamna Sequenza îi ia măsura domnului Incartato și domnul Incartato e foarte trist aflând că doamna Sequenza îi va dăruia soțului ei o vestă de antilopă, tocmai ceea ce el dorea de atâta vreme.

Apoi, în sfârșit, vine dimineața de Crăciun și domnul Incartato găsește vesta de antilopă sub pom și povestea, încetul cu încetul, iese la iveală.

Acuma le arată la toți vesta de antilopă, dar evită să treacă prin fața lăptarului care a făcut armata cu el.

Din când în când domnul Sequenza îl întâlnește pe scări și îl întreabă:

— Cum vă simțiți cu vesta?

Aventuri cu automobilul

Oaspeți bineveniți

Îl cunoașteți pe domnul Tommasi? Cum, nu-l cunoașteți? Toată lumea îl cunoaște pe domnul Tommasi... Mă miră foarte mult...

Domnul Tommasi e un om liniștit. Așa de liniștit cum e, și-a cumpărat un automobil.

Vara, domnul Tommasi își ducea familia la mare. La momentul oportun făcea bagajele, îi încărca pe toți cei dragi și apropiați în automobil și pleca spre țărmurile albastre. Era, de fapt, o mare distracție. Domnul Tommasi se distra conducând automobilul și îndată ce avea puțin răgaz lua mașina și pleca într-o excursie.

Vara se ducea să-și vadă familia la mare, în fiecare săptămână. Fie și pentru o zi, n-avea importanță, o făcea fiindcă îi plăcea să călătorească cu mașina, era odihna lui, răsplata lui, distracția lui. Două călătorii în fiecare săptămână, una la ducere și alta la întoarcere.

Pe urmă îi plăcea să stea și singur, atunci putea să facă ceea ce voia. Dacă avea chef deschidea radioul, dacă avea chef cânta, dacă avea chef se oprea să bea o cafea, chiar să mănânce un sandviș și uneori să contemple panorama, copacii și câmpia. Domnul Tommasi avea și momentele lui de lirism.

Se simțea liber ca păsările cerului, și drumul de la oraș la mare era ca o scurtă evadare din colivie în spațiul cel nemărginit.

De multe ori mergea încet, stătea liniștit în urma unui autocamion cu două remorci, care înainta cu patruzeci la oră, alteori zbura de țî se ridica părul măciucă.

Dacă cineva îi cerea să-l ia până undeva, o făcea cu plăcere, avea cu cine să mai schimbe o vorbă pe drum. De obicei era vorba de distanțe scurte și musafirul era binevenit tocmai pentru că era vorba de o tovarășie temporară, după care rămânea iarăși singur.

Dacă n-avea chef de nicio companie, nu lua pe nimeni, își continua drumul neabătut, fără ca măcar să întoarcă capul.

Acasă povestea tot ce i se întâmplase pe drum; altă sursă de satisfacție: azi am luat cu mine un tip care vindea clopoței pentru biciclete, azi am cules de pe șosea doi care se duceau să-și vadă o mătușă care suferea de migrenă, azi s-a urcat lângă mine un călugăr care se întorcea la mănăstire.

Într-o zi a întrebat-o pe soție dacă era posibil să se vândă ciorapi de contrabandă. N-ar fi crezut niciodată că s-ar putea vinde ciorapi de contrabandă. Știa de țigări, de brichete, de ciocolată etcetera, dar de ciorapi de contrabandă n-auzise niciodată. Ciorapul era un obiect atât de simplu, de intim, încât nu se putea asocia în mintea lui cu ideea tenebroasă de contrabandă.

Puse pe masă o cutie de ciorapi de damă și soția spuse că sunt foarte frumoși.

Se găseau de vânzare cu patru sute de lire, cred, la toate magazinele. El îi plătitise cu o mie de lire, dar a spus că îl costaseră trei sute.

— De unde i-ai cumpărat? întrebă soția.

— O femeie pe care am luat-o în mașină, zise soțul, trebuia să se ducă la... să ducă trei duzini de ciorapi de contrabandă, dar dacă putea vinde o duzină pe drum era mult mai bine. Am cumpărat o duzină.

Domnul Tommasi a zis „o femeie” pentru a nu se compromite în fața legalei soții. O femeie e o femeie și nu i se precizează anii. Poate fi în vârstă după cum poate fi foarte bine și o fetișcană, dar după cum a spus „o femeie”, era foarte limpede că nu putea fi decât o femeie în vârstă. A făcut tot ce-a putut ca să lase impresia că era vorba de o bătrână, dar soția a strâmbat din nas și a ținut să afle câteva precizări.

Domnul Tommasi o descrie și soția, în aparență, se liniște.

Descrierea făcută de domnul Tommasi ar fi convins pe oricine că era vorba de o femeie de circa șaptezeci și cinci de ani, foarte boțită, îmbrăcată cu niște lucruri destul de șleampăte și vechi, și că trebuia să aibă niște păcate fizice decisive.

Stima pe care o purta soțului n-o împiedica să-și aibă îndoielile ei: o femeie de șaptezeci și cinci de ani nu umblă teleleu pe drumuri oprind automobilele bărbaților singuri pentru a vinde ciorapi de mătase, dar soțul zise ca lui totuși i s-a întâmplat un asemenea caz, că femeia chiar era în vârstă iar că ciorapii erau acolo, la vedere.

Soția păru că înghite povestea cu ciorapii dar săptămâna următoare îl întrebă pe soț dacă se întorcea singur în oraș.

Evident că se întorcea singur, răspunse soțul, și atunci soția zise că o oarecare doamnă Lacricca tocmai trebuia să se ducă în oraș în luna aceea și că ea i-a spus că soțul ei se întorcea și el în oraș, cu mașina, că era singur, și cum atunci când era singur se plictisea îngrozitor, ar fi luat-o bucuros cu el la bord.

— În doi se călătorește mai bine și timpul trece mai ușor. În felul ăsta doamna Lacricca economisește banii de tren și tu ai tovarăș de drum.

Dacă soția i-a și promis doamnei Lacricca, foarte bine, soțul o va duce la oraș. Apoi soția spuse că doamna Lacricca trebuia să se

întoarce la mare sâmbăta următoare și soțul putea să profite.

Să profite să o acompanieze, natural, din moment ce era singur în mașină. Îi și spusese asta doamnei Lacricca, și doamna Lacricca acceptase cu plăcere, fără să facă vreun fel de obiecții.

Pe urmă doamna îi prezentă domnului Tommasi pe doamna Lacricca, și bătrâna doamnă se urcă în mașină și se așează lângă domnul Tommasi.

Când vehiculul se puse în mișcare, bătrână doamnă începu să trăncănească și spuse că soția domnului Tommasi fusese foarte amabilă, că vorbise foarte frumos despre soțul ei. Spusese că era un conducător foarte prudent, că mergea întotdeauna foarte încet fiindcă ținea la pielea lui.

Domnul Tommasi încetini.

Doamna Lacricca vorbi despre circulație, despre cei care conduc automobilul cu capul în nori, zise că erau toți niște nebuni dacă goneau în halul ăla. Scoase un strigăt văzând un automobil care traversa drumul la două sute de metri în fața lor și domnul Tommasi ocoli brusc.

Mări puțin viteza și doamna începu să povestească că ea odată a avut un accident de automobil. Istorisi accidentul cu lux de amănunte: fratele ei care conducea își rupsese un picior și pe urmă i-au pus piciorul în ghips. A stat la clinică două luni. În camera în care ședea el mai erau alți doi automobiliști accidentați. Ceva îngrozitor; nu i-ar dori nimănui. Trebuie să vezi cum arată unele mașini după un accident.

Dumneavoastră n-ați avut niciodată accidente? Niciodată. Sper să fie așa și de acum încolo. Eu sunt atent. Oricât ai fi de atent nu poți să știi niciodată. V-a explodat vreodată un cauciuc? Nu. Când explodează un cauciuc poți fi atent mult și bine, că tot nu mai e nimic de făcut.

Puțin a lipsit ca domnul Tommasi să nu lovească un biciclist. Doamna Lacricca începu să bolborosească rugăciuni. Domnul Tommasi începu să scrâșnească din dinți și să mărească viteza. Apoi începu să plouă și automobilul derapă pe asfalt și făcu vreo două piruete pe loc.

Doamna Lacricca îi atrase atenția că rugăciunile ei le salvase viața la amândoi.

Pe urmă se defectă ștergătorul.

Domnul Tommasi ajunsese acasă cu o oră jumătate întârziere. Doamna Lacricca mulțumi călduros domnului Tommasi și zise că sâmbăta viitoare va călători tot cu el, cum îi promisese cu atâta amabilitate adorabila lui soție.

Sâmbăta următoare călătoria s-a desfășurat în condiții asemănătoare. În plus s-a dezumflat un cauciuc și domnul Tommasi rămase fără ulei în motor.

Ajunse la destinație cu o întârziere de două ore și își ieșise din fire.

Soția zise că dacă ar fi fost singur, cu toate acele accidente și neplăceri i-ar fi fost mult mai greu. Trebuia să aibă un tovarăș, pentru a putea suporta mai ușor o asemenea călătorie.

Din fericire, luni o întreagă familie se întorcea în oraș și întrucât domnul Tommasi pleca cu mașina goală, soția lui propusese familiei să accepte să călătorească cu el. Curios, familia acceptase și încă cu plăcere.

Domnul Tommasi, care începuse să scrâșnească din dinți sâmbătă dimineața la plecare, a continuat să scrâșnească până luni; dar degeaba scrâșnea, nu mai era nimic de făcut! Soția promisese și familia s-a urcat în mașină și s-a instalat cum nu se poate mai bine.

Domnul Tommasi s-a pomenit cu un copil între el și onorabila mamă, iar în spate erau alți copii cu servitoarea și cu bagajele.

Doamna începu să spună că soția domnului Tommasi vorbise despre soțul ei ca de un om foarte prudent, dacă nu chiar cel mai prudent, că știa să conducă mașina foarte bine, că mergea încet, că adora copiii.

Țâncul de lângă domnul Tommasi a arătat mult interes pentru mașină, a schimbat viteza, a apăsas pe claxon de câteva ori, a aprins farurile, a tras de maneta frânei.

Domnul Tommasi zâmbea scrâșnind din dinți și încercând să potolească entuziasmul pentru tehnică al copilului.

Pe urmă unul dintre cei din spate începu să plângă și servitoarea anunță solemn că era o fetiță care trebuia să facă ceva după o tufă. Domnul Tommasi se opri și fetița făcu ceea ce trebuia să facă, apoi se urcară din nou cu toții în mașină și mai încolo o altă fetiță începu să se simtă rău.

Auzi niște zgomote pe bancheta din spate, apoi o anumită vânzoleală, apoi vaiete.

Se opri și cu toții deschiseră ușile în grabă dar era prea târziu.

Doamna era grozav de rușinată: îmi pare foarte rău, mii de scuze. Dumneavoastră sunteți atât de amabil. Ei sunt copii, ce poți să le pretinzi? Din cauza curbelor. Eu i-am spus să nu mănânce.

Sigur că e din cauza curbelor. Totul se întâmplă din cauza curbelor! Hai, acumă se simt bine toți? Cum merge cu stomacul? Mai bine? Da? Atunci plecăm.

Pe urmă vine rândul servitoarei care și ea suferă de rău de automobil.

Cum așa? Nu i s-a făcut rău niciodată în mașină. Și pe urmă ea e cu stomacul gol.

Ce gol! S-a văzut că nu era gol deloc. Știți că eu amețesc în barcă? Dar în mașină, deloc, e ca și cum aş sta într-un salon.

Domnul Tomma încetini și apoi se opri iar fiindcă mai erau și alte încărcături de golit pe marginea drumului.

În sfârșit, sosi acasă cu două ore și jumătate întârziere.

Scrâșni din dinți trei zile la rând și tocmai când era pe punctul să înceteze de a mai scrâșni, primi o scrisoare de la soție care îl înștiința că unchiul Prosecco o să vină și el sâmbătă la mare cu tanti. Să se ducă să-i ia.

N-a mai încetat să scrâșnească din dinți până la sosire.

Își luă nevasta de-o parte și-i spuse că era ultima oară. Nu mai trebuia să spună nimănui că el mergea cu mașina goală.

Absolut.

— În felul ăsta poți să iei pe cine vrei pe drum, zise soția amărâtă.

— Eu nu vreau să iau pe nimeni. Îmi place să merg singur, zise soțul.

— Se vede, protestă soția, și apoi prima puștancă pe care o întâlnești o urci lângă tine și îi cumperi și ciorapii.

Domnul Tommasi, în luna aceea, i-a dus pe unchiul Prosecco și pe nevastă-sa înapoi acasă, și unchiul a vrut să asculte o conferință la radio, a vrut să coboare să bea o jumătățică la o cârciumă, pe la jumătatea drumului a vrut să se oprească să salute un prieten.

Soția unchiului a vărsat o sticlă de bulion pe perna din spate.

Domnul Tommasi se gândi la fata care-i vânduse ciorapii și se căi amarnic că n-a aruncat ciorapii într-un șanț.

Sâmbăta următoare a plecat la mare cu trenul.

A ajuns fericit și liniștit, a făcut o călătorie superbă și era odihnit și proaspăt.

— Cum de n-ai venit cu mașina? întrebă soția.

— E stricată, zise domnul Tommasi, am dus-o la garaj. Dar o vor repara până când o să vă terminați vacanța, și o să vin să vă iau ca să vă duc acasă.

Și de atunci n-a mai folosit mașina ca să-și viziteze familia în vacanță, la mare.

Un șurub în plus

Era o vreme admirabilă, un timp primăvărat. Era un soare atât de dulce, un aer atât de proaspăt și de mângâietor, încât putea să transforme până și o călătorie de afaceri într-o plimbare plăcută.

Mașina era pusă la punct. Din toate punctele de vedere perfectă. Motorul în ordine, frânele răspunzând la cea mai mică apăsare, caroseria nu făcea nici cel mai mic zgomot.

Am luat mașina și ne-am îndreptat spre autostradă, și când am ajuns pe porțiunea dreaptă am pornit cu toată viteza.

— Degeaba gonești, zise Attilio, n-avem nicio grabă și trebuie să considerăm drumul ăsta ca o plimbare.

Am încetinit. Pe autostradă nu e mare lucru de văzut, dar și puținul care este, într-o zi atât de însorită e întotdeauna atrăgător. Mașina aluneca pe asfalt tăcută și am început să discutăm despre automobile, despre motor și despre securitatea mașinilor de azi. Altădată nu se călătorea cu atâta siguranță. Altădată exista tot timpul teama că ceva n-o să mai funcționeze, și penele erau mult mai frecvente ca în ziua de azi. Acuma însă e o raritate să găsești mașini înțepenite pe marginea drumului. Dacă vezi automobile oprite pe marginea drumului asta e din cauza sandvișurilor, nu a carburatorului.

Attilio făcu câteva considerații asupra faptului că mașina mea nu făcea niciun zgomot. Era cu adevărat o minune că se găsea în condiții atât de bune. E adevărat că trăgeam de ea de câțiva ani dar o îngrijeam ca? i pe o comoară de preț, și de îndată ce-mi dădeam seama că ceva începea să scârțâie, o duceam imediat la un mecanic. Dacă toți și-ar întreține mașina cum o întrețin eu, automobilele ar dura incomparabil mai mult.

— Fumezi? zise deodată Attilio întrerupându-mi fraza și scoțând un pachet de țigări.

Eu am zis ca da și Attilio îmi puse în gură o țigară, apoi luă bricheta și o aprinse. Am aprins țigările și am continuat discuția despre automobile dar deodată auzirăm un zăngănit stârnit de un mic obiect de metal care bate într-un perete de metal. Attilio se aplecă să privească sub bordul mașinii și se ridică ținând între degete un mic obiect lucios.

— Ce-i asta? Întreb.

— Un șurub, zise Attilio, dar de unde Dumnezeu a apărut?

— Nu știu, zic, a căzut din partea ta, cred.

Attilio se uită la portieră agitându-se puțin pe banchetă, se uită în tavanul mașinii, în spatele oglinzii.

— Nu găsesc, zise. Mi se pare că aici toate șuruburile sunt la locul lor.

Attilio întinse mâna și începu să pipăie sub bord.

— Sunt o mulțime de fire și nu reușesc să-mi dau seama unde lipsește un șurub, zise, oricum trebuie să fie un șurub fără importanță fiindcă văd că mașina zboară și așa.

— Toate șuruburile sunt importante... Nu există șuruburi fără importanță. Ție nu ți se pare că auzi ceva?

Am văzut că începe să asculte cu atenție.

— Mi se pare că aud un fel de vibrație. Aici, în partea mea. Înainte nu era, drăcia dracului!

— O aud și eu, zic, și aud și un fel de țcănit.

Auzeam într-adevăr o vibrație ciudată și lovituri foarte ritmice, și pe urmă mi se pare că vibrațiile cresc, și că pe lângă țcănit se mai aude un zgomot.

— Într-adevăr e ceva care nu merge, zise Attilio. Te rog, încearcă să micșorezi viteza.

O micșorai, apoi am accelerat din nou.

Acuma mi se părea că totul se clătina, se dărâma, că totul zăngănea și că mașina trebuia să se desfacă în bucăți dintr-o clipă într-alta sau să se împrăstie în cele patru puncte cardinale.

— Pare chiar că mașina e pe punctul să se desfacă în bucăți, zise Attilio. Se vede că șurubul ăsta e chiar foarte important. Uneori e de ajuns să se piardă un șurub și dezastrul e gata. Eu în locul tău aș opri mașina. Cu atât mai mult, adăugă el, cu cât simt miros de benzină.

— Miros de benzină? zic strâmbând din nas și adulmecând încoace și încolo. E adevărat se simte miros de benzină.

Ajunsese până la nărilor mele cunoscuta adiere de benzină și povestea începea să mă neliniștească; dacă se simte miros de benzină, șurubul a căzut de undeva dintr-o parte vitală a mașinii.

M-am îndreptat spre marginea drumului și m-am oprit câțiva metri mai înainte.

Am coborât și am început să căutăm sub bordul mașinii.

— Aici e o gaură, zise Attilio, dar e mare de un deget. Ar trebui un șurub de patru ori mai gros ca ăsta.

M-am uitat la gaură, dar nici măcar nu era o gaură de șurub, și am continuat să căutăm în altă parte.

O mașină s-a oprit înaintea noastră.

— Ați pierdut ceva? ne întrebă un tânăr care coborâse din mașină.

— Nu n-am pierdut, dimpotrivă, zic, am găsit ceva. E vorba de un șurub și căutăm locul de unde a căzut dar nu reușim să-l găsim.

Tinerelul se uită la șurub și apoi zise că i se părea că e vorba de un șurub de accesoriu. Poate de la oglinda retrovizoare sau de la ceasul de la bord.

— Imposibil, zise Attilio, când s-a desprins am simțit miros de benzină. Nu se simte miros de benzină când cade un șurub de la retrovizor.

— Asta cam așa e, zise tinerelul, atunci ridicați capota și uitați-vă în carburator. Deși e cam greu să ajungă un șurub din motor tocmai în interiorul mașinii.

— În ziua de azi orice e posibil, zise Attilio.

Am ridicat capota și ne-am uitat la carburator și la conducta de benzină.

Când am ridicat capota nu se simțea deloc miros de benzină. Am pornit motorul dar totul funcționa normal și nu se simțea niciun miros de benzină.

— Și totuși trebuie să vină de undeva, zic; de când a căzut șurubul ăsta idiot, pe lângă mirosul de benzină mașina a început să facă un zgomot drăcesc ca și când ar fi gata să se desfacă în bucăți dintr-o clipă într-alta.

Tinerelul clătină capul.

— Atunci e de la caroserie, și dacă e de la caroserie nu înțeleg de ce trebuie să se simtă miros de benzină.

— Mi se pare curios și mie, dar pe de altă parte așa stau lucrurile.

Tinerelul ridică din umeri și se întoarce la mașina lui, după ce ne-a sfătuit să ne continuăm drumul mergând foarte încet, și să ne oprim la primul atelier de reparații.

Am continuat să mai căutăm un timp apoi ne-am așezat pe marginea șanțului fără să fi reușit să găsim gaura șurubului.

— Nu-i nimic de făcut, zise Attilio, nu găsim locul de unde a căzut șurubul și pace, așa că e mai bine să ne continuăm drumul până la primul atelier. Ai o țigară?

Am luat țigara și Attilio aprinse bricheta.

— Simt din nou miros de benzină, zise.

— Imposibil, zic, suntem departe de mașină.

— Și totuși! zise Attilio.

Își frecă palma și mirosi, apoi scoase din buzunar bricheta și trânti o înjurătură.

— Iată, zise, de la brichetă lipsește șurubul.

Îmi arată bricheta și gaura din care picura benzină. Puse șurubul care se potrivea perfect și-l strânse cu o monedă de cinci lire.

Ne-am urcat mulțumiți în mașină și ne-am reluat drumul.

Acuma mașina zbura pe autostradă eu toată viteza și nu se mai

auzea nici cel mai mic zgomot.

Și era și o dimineață de primăvară de toată frumusețea.

O mașină bine întreținută

Bara de direcție din dreapta nu funcționa. Nu-mi place când o bară de direcție nu funcționează; de altfel, ca să fiu sincer, nu-mi place când nu funcționează nici cel mai mic lucru. La o mașină totul trebuie să funcționeze, și când ceva încetează să mai funcționeze trebuie să te duci la mecanic. Dacă cineva își îngrijește mașina și se duce la mecanic de fiecare dată când ceva nu merge, atunci e sigur că automobilul său va avea o viață lungă. E sigur că va veni ziua în care o să poată spune: „A făcut o sută de mii de kilometri și merge ca una nouă-nouă.”

Automobilele trebuie să știi să le întreții și nu trebuie să le neglijezi niciodată. Sunt ca și corpul omenesc. Toți comparau automobilul cu corpul omenesc și corpul omenesc cu automobilul. De îndată ce-ți dai seama că ceva nu merge, trebuie să te duci la medic care găsește defectul și îl repară.

Așa că, întrucât bara de direcție din dreapta nu funcționa, am dus automobilul la mecanic.

Mecanicul era un tip care inspira încredere. Avea o salopetă murdară de ulei și mâinile mari și negre – se vedea că le băga mereu în motoare. Era om serios, trecut prin multe, care știa să prețuiască o mașină de la prima vedere.

Dacă nu chiar de la prima vedere, de la a doua sigur.

Se uita la mașina mea cu ochi de expert, se învârti în jurul ei, puse un genunchi pe pământ și se uită dedesubt.

— Ce are? întrebă.

— Bara de direcție din dreapta nu funcționează, zic.

— Un fleac, zise, o nimica toată, e o treabă de electrician, dar pot să o fac și eu foarte bine.

— Am și eu principiile mele! Mie, vezi dumneata, îmi place ca totul să funcționeze la o mașină.

— Foarte bine că aveți principii... Și la mașina asta funcționează totul? întrebă mecanicul.

— Totul, în afară de bara de direcție din dreapta, zic. Eu sunt un om care știe să-și întrețină mașina. Când îmi dau seama că ceva nu merge, o duc imediat la mecanic, înainte de a fi prea târziu.

— Foarte bun sistemul, dacă ar face toți așa, mașinile ar ține mai mult.

— E foarte adevărat, zic.

— Asta câți kilometri a făcut?

— Cincizeci de mii și șapte sute. Niciodată n-am pățit nimic.

— E o mașină bună și dumneavoastră o întrețineți bine, asta e limpede, zise mecanicul. Dar nu e nevoie ca o mașină să fie foarte bună ca să țină mult timp, trebuie să fie întreținută bine. Chiar dacă o mașină nu e o marcă grozavă, dar e bine întreținută, durează mai mult decât o mașină superbă dar rău întreținută. Dumneavoastră sunteți de acord cu aceste idei?

— Sunt de acord, zic. Sunt și ideile mele.

— Excelent. Ați alezat motorul vreodată?

— Niciodată.

— Asta e un mare avantaj, zise mecanicul. Sunt puține mașini care la cincizeci de mii de kilometri n-au nevoie să li se alezeze motorul, îmi permiteți să vă întreb de frâne?

— Foarte bune. Frânele sunt perfecte. Vă spun că ce nu funcționează e numai bara de direcție.

— Nu face zgomot?

— Niciun pic. Caroseria e încă în stare foarte bună.

— Se vede, zise mecanicul. Nici motorul nu face zgomot? Vreau să spun, nu auziți nicio vibrație?

— Nu mi se pare. N-am observat niciodată așa ceva. De ce să vă mint?

— Nu trebuie să mă mințiți, în fața unui mecanic trebuie să veniți ca în fața unui preot, cu inima curată. Dacă vreți dumneavoastră, putem s-o încercăm.

— S-o încercăm. Conduci dumneata?

— Natural, conduc eu, zise mecanicul.

Ne urcarăm în mașină și ieșirăm din garaj cu o viteză destul de mărișoară.

— Are încă un demaraj bun, domnule, zise mecanicul.

— Nu-i așa?

Cotirăm spre bulevard și în câteva secunde am atins viteza maximă.

— Ei nu... E chiar o mașină excelent întreținută, zise mecanicul. Vă pricepeți. Cu adevărat, dumneavoastră știți să întrețineți o mașină.

— Mulțumesc.

— Auziți? Acceleră. Carburatorul răspunde cu întârziere, dar răspunde. Mai bine mai târziu decât niciodată. Ar trebui să mă uit puțin la el dacă vreți să vă mai țină încă douăzeci de mii de kilometri. Dar puteți merge cu el și așa. Dar văd că dumneavoastră vă îngrijiți de toate din timp. Dacă continuați cu carburatorul așa, de la un kilometru la altul se poate defecta și atunci nu mai aveți ce face cu el

decât să-l aruncați la gunoi. Vreți să-l aruncați la gunoi?

— Eu, nu, zic, dacă merge bine.

— Merge bine, dar trebuie să ne uităm puțin la el, zise mecanicul. Și frânele. Auziți?

— Mi se pare că frânează, zic.

— Da, de frânat, frânează, dar dacă sunteți atent vă dați seama că tamburul s-a ovalizat. Trebuie să privim adevărul în față.

— Nu mi-am dat seama niciodată, zic.

— Pentru că dumneavoastră poate că frânați altfel, dar cum frânez eu, se simte, zise mecanicul. Auziți că în timp ce frânez se aud niște zgomote ușoare.

— Dacă zici dumneata. Doar te pricepi. De aia am venit la dumneata.

— Și, bate puțin, auziți? spuse mecanicul.

— Frâna? întreb.

— Nu, nu, motorul, zise mecanicul. Un fleac, un lucru de nimic. Trebuie să controlăm și segmentii. I-ați controlat de mult?

— Cam la vreo douăzeci de mii de kilometri.

— E cam mult de-atunci, zise mecanicul. Și pariez că nici de suspensie nu v-ați atins de cine știe câți kilometri.

— Păi, mi se pare că n-a fost nevoie niciodată să umblu la ea.

— E foarte adevărat, dar cred că acum a venit momentul să fie controlate.

Am intrat din nou în garaj și am coborât din mașină. Mecanicul a început să adulmece sub tabloul de comandă.

— Ambreiajul, zise, trebuie să ne uităm puțin și la ambreiaj. Dumneavoastră v-ați dat seama că scapă puțin?

— Eu nu, zic, n-am băgat de seamă niciodată.

— Fleacuri, zise mecanicul. Dar dacă vreți, pot să mă uit puțin la toate. Dacă le iei din timp, pot fi reparate pe puțin; dacă așteptați, mașina se rablagește și pe urmă nu-i mai poți face nimic. Dar dumneavoastră nu păreți să fiți omul care să negligeze o mașină care merge așa bine ca asta.

— Nu sunt eu omul ăla, e adevărat. Dar dacă merge bine...

— Până ce se strică, zise mecanicul. Cum v-am spus adineauri, dacă cineva trece ușor peste defectele mici, pe urmă nu mai ai cum să le remediezi.

— Bine. Eu nu trec ușor peste ele.

— Atunci, zice mecanicul, mi-o lăsați aici și eu mă uit puțin la ea. Toate astea sunt lucruri de nimic.

— Uitați-vă, fie, zic.

— Peste două zile plecați cu o mașină ca și nouă, zise mecanicul.

Și astfel i-am lăsat mașina și am luat un taxi ca să mă întorc acasă, în taxi m-am gândit la bara de direcție care se stricase și mi se părea

că toate celelalte mergeau bine: accelerația perfectă, motorul fără cel mai mic zgomot, frânele foarte bune. Dar n-ai ce-i face, noi n-avem experiența pe care o au unii mecanici și nici urechea lor fină. Unele zgomote ne scapă, și pentru a le descoperi trebuie să trăiești între mașini, să le cunoști toate părțile cele mai ascunse, să știi cum funcționează exact fiecare șurub.

După două zile m-am dus să-mi scot mașina.

— Acuma o să mergeți ca pe catifea, zise mecanicul. Nu era nimic grav, ci doar o mulțime de fleacuri neînsemnate pe care bine ați făcut că le-ați dat pe mâna noastră.

— Bara de direcție merge? am întrebat.

— Eh, zice mecanicul, pentru aia n-am avut timp. De altfel eu sunt mecanic și de bara de direcție e mai bine să se ocupe un electrician. Un electrician în câteva minute v-o pune la punct.

Am plătit factura, m-am urcat în mașină și am plecat.

Acuma motorul bătea, accelerația întârzia și motorul vibra într-un mod curios. Frânele erau ovalizate și nu mai reușeam să mă opresc cu promptitudinea cu care mă opream înainte. Ambreiajul scăpa.

Am căutat un electrician și mi-am reparat bara de direcție, apoi m-am dus să dau un anunț la ziar ca să-mi vând mașina.

Sera

Aveam de gând să pun apă în radiatorul mașinii, fiindcă pe canicula asta, și cu motorul care se încălzește, e ușor ca radiatorul să se usuce – și pe urmă trebuie să controlezi tot timpul apa din radiator.

Dar după aceea nevastă-mea zise:

— Adu-ți aminte să uzi florile.

Și treaba cu radiatorul mi-a ieșit complet din minte, în timp ce nevastă-mea venea cu două ghivece mari și le pune jos.

— Dacă tot te duci la Milano, zise, du acasă niște flori pe care le-am procurat cu mare greutate. N-o să te deranjeze să duci acasă câteva flori?

— Niciun deranj, zic, mașina e goală și nici n-o să-mi dau seama că duc câteva flori.

Nevastă-mea a intrat, apoi a ieșit din nou cu trei ghivece pe care le puse pe trotuar, apoi a intrat din nou și a ieșit cu alte trei ghivece.

— Mai ai? am întrebat.

— Mda, zise. Sunt cam multișoare, dar sunt foarte frumoase: doi leandri, patru mușcate, trei ghivece cu garoafe, vreo două cu ciclame și o duzină de plante superbe, dar sunt mititele.

Am ridicat capacul portbagajului și am început să așez câteva ghivece.

— Ești nebun? zise nevastă-mea venind în fugă cu brațele încărcate cu ghivece mici de flori, dacă pui florile în portbagaj mor. Florile sunt gingașe; nu se pun în portbagaj.

— De ce să moară? am întrebat.

— În portbagaj pute a benzină, zise, și benzina omoară florile. Și pe urmă n-au aer și florile au nevoie de aer și de lumină. De câte ori nu ți-am spus asta?

— Pot să-l las puțin deschis. Toate ghivecele nu încap în mașină.

Am aranjat plantele în portbagaj și printr-o instalație de sfiori și sârmă am făcut în așa fel încât capacul să rămână ridicat, ca să iasă mirosul de benzină și să intre aer și lumină.

Odată aranjate plantele ne-am apucat să aranjăm celelalte flori înăuntrul mașinii. Patru ghivece au avut loc jos, la picioare, șase pe bancheta din spate, patru rezemate de geamul de deasupra banchetei.

Alte ghivece le-am pus pe locul de lângă mine și, până la urmă, după multe încercări și schimbări toate florile erau aranjate.

— Ar trebui să ții geamurile puțin deschise, zise nevastă-mea, fiindcă altfel florile se vestejesc în zăpușeala din mașină.

Am deschis geamurile, apoi m-am urcat în mașină, am închis portiera, am salutat-o pe nevastă-mea.

— Ai grijă de flori, strigă nevastă-mea în timp ce schimbam viteza. Și adu-ți aminte de apă.

— N-am să uit apa, am zis făcând un ultim semn cu mâna.

Trebuie să spun adevărul, că toată acea verdeață și acele flori din jurul meu îmi dădeau impresia că transport o grădină, sau o seră. Poate că era numai o impresie, dar mi se părea că mașina era mai răcoroasă ca de obicei și mă gândeam că și mașinile ar trebui să fie împodobite cu niște ghivece de flori la geamuri și cu câte o ladă cu violete și ciclame.

Eram la jumătatea drumului când s-a întâmplat primul accident.

A intrat o viespe pe fereastră, a zburat puțin din floare în floare, apoi a venit să se așeze pe gâtul meu.

Am încercat s-o alung cu mâna, dar viespea a zburat puțin în jurul capului meu, apoi mi s-a așezat pe frunte. Am alungat-o din nou, dar a trebuit să încetinesc viteza ca să nu pierd controlul mașinii. Am reușit să mă opresc pe marginea drumului și am început să vânez viespea. Nu e ușor să prinzi o viespe într-o mașină plină de flori. M-am gândit că poate era mai bine să deschid toate ușile și s-o alung afară. Am deschis ușile și viespea a ieșit, dar au intrat alte patru împreună cu doi fluturi.

Am pierdut o jumătate de oră bună ca să dau afară toate insectele alea, apoi am închis geamurile și în sfârșit m-am urcat iar în mașină.

Cauciucul din dreapta din spate s-a dezumflat chiar în mijlocul unui sat.

M-am oprit în mica piață și am coborât.

Când se dezumflă o cameră nu trebuie să-ți pierzi răbdarea. Trebuie să primești nenorocirea în mod filosofic, să te pui pe treabă.

Misiunea mea ingrată consta în a scoate mai întâi toate ghivecele de flori așezate în portbagaj, așa fel încât să pot ajunge la cauciucul de rezervă și la scule.

Cu răbdare am dat jos toate ghivecele și le-am aliniat lângă zidul piațetei, apoi am început să desfac geanta de scule.

Cineva s-a oprit să privească. Un om și-a băgat nasul în mașină, o femeie s-a oprit lângă el.

— Leandrii sunt frumoși, zise femeia.

— Da, dar nu se prind prea ușor, zise bărbatul.

— Și alea ce flori sunt? întrebă femeia iar bărbatul clătină din cap.

Mai scoteam încă sculele din geantă când simții o lovitură ușoară pe

umăr. M-am întors. Era o altă femeie și avea în mână un ghiveci mic cu o plantă.

— Cât? zise femeia.

— Ce?

— Planta asta, zise femeia arătând ghiveciul meu.

— Ah, am zis. Nimic, n-o vând!

— N-o vindeți, zise femeia mirată. Puse ghiveciul jos și luă un altul.

— Atunci asta, zise.

— N-o vând nici pe aia, am zis. Eu nu vând flori.

— Nu vindeți flori? zise femeia. Asta-i bună. De ce să nu vindeți flori?

Altă lume se opri acolo în jurul mașinii și cu toții priveau florile. Apoi a venit un polițist.

— Hei, zise polițistul, arată-mi brevetul.

— Ce brevet? am întrebat.

— De vânzător ambulant, zise el.

I-am explicat că nu vindeam flori și mă oprisem numai ca să schimb cauciucul. A gonit lumea dar a rămas pe loc să supravegheze. Se vede că nu prea avea încredere în vorbele mele.

Am schimbat cauciucul, am pus florile la loc și mi-am reluat drumul.

Cu vreo cincizeci de kilometri mai încolo motorul serei mele ambulante a scos un zgomot curios, un nor de fum a ieșit din capotă și mașina s-a oprit.

„Frumos, mi-am zis. Am uitat să pun apă în radiator și s-a ars garnitura.” Am coborât și am așteptat N-aveam altceva de făcut.

S-a oprit un autocamion. Șoferul a coborât și a venit să vadă.

— Aveți nevoie de un grădinar? întrebă.

— S-a ars garnitura, am zis. Ar trebui să mă remorcați până la primul mecanic.

M-a remorcat până la mecanic, mecanicul s-a uitat la mașină, apoi a zis că trebuia să trec mâine s-o iau.

M-am informat unde era gara.

— V-aș ruga să-mi faceți un serviciu, am zis înainte de a pleca. De fapt e o rugămintă a nevaste-mi.

— Care? întrebă mecanicul.

— Să udați florile, diseară, am zis. Să nu uitați.

Un tovarăș de drum

Nevastă-mea îmi atrage atenția mereu, când plec la drum, chiar la un drum scurt, să nu iau pe nimeni în mașină fiindcă nu poți să știi niciodată pe cine iei. S-au întâmplat fel de fel de cazuri...

Într-adevăr, are dreptate. Nu poți să știi niciodată ce ți se poate întâmpla, culegând lumea de pe drum. Dar nu e nevoie ca nevastă-mea să-mi dea asemenea sfaturi. Eu nu iau pe nimeni în mașină din principiu și întrucât nu poți ști niciodată ce caracter are omul care îți face semn cu mâna să oprești, prefer să merg singur.

Dar uneori se întâmplă că-ți vine chiar greu să te lipsești de plăcerea unei companii.

Odată s-a întâmplat la intrarea pe autostradă.

M-am oprit și imediat a venit la fereastră un tip foarte slab și foarte distins, cu o valijoară, și ea tot foarte distinsă.

— Scuzați-mă, mergeți la Torino? întrebă.

Am spus că într-adevăr mă duceam la Torino, dar am adăugat imediat că să nu mi-o ia în nume de rău, dar preferam să merg singur. Nu sunt niciodată așa de explicit în treburile astea, dar în ziua aceea mă hotărâsem să n-o mai scald și să vorbesc limpede.

Omul clătină din cap și-și desfăcu brațele resemnat.

— Iertați-mă, zise și se îndepărtă.

Nu m-aș fi gândit niciodată că o să privească lucrurile atât de filosofic. Dacă mi s-ar fi răspuns grosolan m-aș fi simțit poate mai bine. Delicatețea lui mă făcea să mă simt prost. L-aș fi chemat înapoi dacă n-aș fi apucat să apăs pe accelerator. M-am uitat în oglinda retrovizoare și am văzut că omul meu s-a apropiat de fereastra altei mașini a cărei ușă s-a deschis și omul s-a urcat.

„Bine că s-a rezolvat așa, mi-am zis. Bine că a găsit un loc. Așa am scăpat de remușcări.”

Mi-am continuat drumul pe autostradă și după câteva minute mașina din urma mea m-a depășit cu viteză destul de mare.

Am văzut că în mașină, lângă șofer, era omul care mergea la Torino și tocmai îi spunea ceva.

A dispărut cu repeziciune înaintea mea și m-am gândit că omul meu fusese norocos: cu siguranță că o să ajungă la Torino cu mult mai

devreme decât dacă mergea cu mine. Eu merg destul de repede în general, dar sunt zile și zile; asta era o zi în care nu-mi venea să forțez motorul și preferam să fac o plimbare domoală, mângâiat de muzica pe care radioul avea bunăvoința s-o transmită.

Am deschis aparatul de radio și am lăsat să treacă toate mașinile care, mai grăbite ca mine, voiau să mă depășească. N-au decât să mă depășească: nu-mi păsa.

Făcusem cam vreo treizeci de kilometri, și deodată văzui o mașină oprită pe marginea șoselei și un om care făcea semne disperate.

M-am oprit.

Era mașina individului care mergea la Torino și am văzut că cel care conducea scotea una dintre roțile din spate.

— Aveți nevoie de ceva? întreb.

Omul se ridică și zâmbi.

— De nimic, mulțumesc, zise, un fleac, se întâmplă oricui: mi s-a dezumflat un cauciuc.

— Dacă aveți nevoie de ajutor... zic.

— Mulțumesc, n-am nevoie, mă descurc foarte bine și singur, zise. Mi-ați face însă un mare serviciu dacă ați vrea să-l luați pe domnul acesta care trebuie să ajungă la Torino și n-are timp de pierdut.

Mi-l arătă pe omul care-mi ceruse să-l iau la intrarea pe autostradă. Se și apropiase de mașina mea și eu i-am spus că putea să se urce.

Omul s-a urcat și am pornit.

— Îmi pare rău că vă deranjez, zise omul. Aș fi rămas cu celălalt, dar dumneavoastră ați fost atât de amabil și mi-ați oferit posibilitatea să vă însoțesc...

— Nu face nimic, zic, loc e, deci... nu mă deranjați de fel.

— Sunt bucuros, zise omul. De multe ori când mergi singur în mașină te plictisești. Și eu mă plictisesc când n-ani pe cineva cu care să mai schimb o vorbă. Și pe urmă stând de vorbă timpul trece mai repede și drumul pare mai scurt.

— Așa e, zic.

— Conduceți de mult timp?

— De zece ani, zic.

— Văd că conduceți bine și că sunteți prudent, zise omul. Mie îmi plac oamenii prudenți. Ador prudența. Cel cu care mergeam adineauri nu era așa de prudent. Era amabil dar nu era prudent. Gonea ca un diavol, și dacă e să vă spun tot adevărul, mi-era frică. Dumneavoastră ați avut vreun accident?

— Niciodată, zic, și în acel moment un scuter care era înaintea mea făcu un viraj brusc și a trebuit să cotesc pe neașteptate spre stânga. Am intrat din nou pe culoar și m-am uitat urât la tovarășul meu de drum.

— Sunt unii care umblă pe drum cu capul în nori, zise tovarășul

meu de drum. Ca să conduci o mașină, în timpurile de azi, trebuie să fii foarte atent. Dar văd că dumneavoastră sunteți foarte sigur pe dumneavoastră. Și aveți reflexe foarte bune. Nu au toți reflexe bune, știți asta?

— Ei... zic, după atâția ani de când conduc...

— Ei nu, nu... zise tovarășul meu de drum, sunt unii care conduc de ani de zile și încă n-au învățat să conducă. Mai trebuie și talent... Sunt de-a dreptul mulțumit că v-am întâlnit. Ăla de adineaori era pe jumătate nebun. Știți ce s-a întâmplat?

— Nu, ce s-a întâmplat?

— Să vedeți, zice, stăteam de vorbă cu el așa cum fac acum cu dumneavoastră, despre una, despre alta. La un moment dat îl întreb dacă cauciucurile sunt noi sau uzate și el îmi răspunde că sunt uzate dar că mai țin. Chiar când zicea că mai țin, „bum!”, explodează cauciucul din dreapta din spate. A reușit să mențină mașina pe șosea numai printr-o minune. A fost ceva cu adevărat extraordinar. Cauciucurile dumneavoastră cum sunt?

— Bune. Le-am cumpărat abia acum o săptămână.

— Foarte bine, zice tovarășul meu de drum, dar chiar în clipa aceea am simțit că ambreiajul merge greu și mașina vibrează din toate încheieturile.

— La dracu, spusei, am pățit-o. Mi s-a spart un cauciuc.

Am tras pe dreapta și am coborât. Cauciucul, din dreapta era pe geantă complet. Coborî și tovarășul meu de drum.

— Asta e chiar extraordinar. Cum s-a întâmplat?

— Un cui, zic, și m-am dus să deschid portbagajul și să scot roata de rezervă.

Am pus jos roata de rezervă și atunci mi-am dat seama că și aia era dezumflată.

— Suntem în mare încurcătură. Nu se poate schimba roata. Trebuie să oprim o mașină la fel cu a mea și să rugăm să ne împrumute o roată până la vulcanizatorul cel mai apropiat. N-avem altceva de făcut.

— Mă ocup eu, zice omul. Eu mă pricep să opresc mașinile. Viața te obligă să te pricepi la orice.

Se duse în mijlocul drumului și începu să dea din mâini la fiecare mașină care trecea.

În sfârșit, o mașină la fel cu a mea s-a oprit cu vreo treizeci de metri mai înainte. Tovarășul meu de drum alergă înspre ea și l-am văzut aplecându-se să vorbească la fereastră.

„Dacă nu face altceva, cel puțin se străduiește să mă ajute. Gestul contează.”

Apoi deschise ușa, se urcă în mașină și aceasta porni în timp ce fostul meu tovarăș de drum îmi făcea cu mâna în semn de salut.

De atunci n-am mai luat pe nimeni de pe drum.

Accidentul

Încercați să circulați puțin prin centrul orașului cu automobilul. Nu e deloc simplu. E simplu în vacanța de Sfânta Maria când nu-i nimeni în oraș și străzile sunt pustii sau în unele duminici de vară când tot orașul pleacă în excursii, la iarbă verde. Atunci poți merge liniștit și cu o oarecare siguranță dar, în celelalte zile e ceva de-ți vine să-ți iei câmpii.

Ca să nu mai vorbim de orele de vârf. Știți ca și mine care sunt orele de vârf. Cândva nu erau ore de vârf, toate erau ore obișnuite, fără vârfuri. Acum sunt ore de vârf, și ore fără vârf. Dar cele mai multe sunt ore de vârf.

Să circuli prin centru în orele de vârf, cu automobilul, e o treabă cât se poate de serioasă, pe care nu-i bine s-o iei în glumă. Trebuie să te uiți în toate părțile și să fii pregătit pentru orice cu toți ochii, toate mâinile și toate picioarele.

Într-o zi mergeam, tocmai într-o oră de vârf, pe bulevard, și în fața mea erau câteva șiruri de mașini care încercau să înainteze într-un fel, dar în felul cel mai haotic cu putință. În spate șirurile se continuau și nu se vedea nici începutul, nici sfârșitul lor. Stăteau, se poate spune, cu barele aproape lipite, astfel că o frână pusă pe neașteptate bloca mașina dinainte, iar eu n-am apucat s-o frânz la timp pe a mea, și bara din față a atins bara din spate a mașinii care mă preceda. Dacă zic a atins poate nu redau destul de plastic ideea de ciocnire. Voi spune numai foarte sincer că eu nu mi-am dat seama, în schimb mi-am dat seama foarte bine de izbitura din spatele meu. Blocând mașina, cel din spatele meu s-a oprit în bara mea din spate într-un mod, aș zice, violent.

Mașina dinaintea mea nu și-a reluat mersul. Ușa din stânga s-a deschis și proprietarul a coborât și a venit spre mine dând furios din mâini și arătând spre bara din spate.

— Ce mod de a circula mai e și ăsta! strigă proprietarul mașinii. Dumneata mi-ai făcut praf toată bara.

— Eu nu am făcut praf nimic. Abia am atins bara; astea sunt lucruri care se întâmplă.

Coborâi din mașină și m-am trezit între cei doi proprietari de

automobile: cel al mașinii din față și cel al mașinii din spate.

— Dumneata! strigă cel cu mașina din urmă, privește ce dezastru! Țasta e mod de a frâna? Dacă nu știi să frânezi, de ce frânezi?

— Eu, zic, m-am oprit cum am putut. Dumneata trebuia să fii atent.

— Eu eram în față, zice cel cu mașina din față, dumneata erai în urmă, deci răspunderea e a dumatăle.

— Pentru mașina dumatăle, poate. Chiar dacă n-am nicio vină, răspunderea e a mea; dar pentru mașina din spate, eu n-am nicio răspundere.

— Cum nu? strigă proprietarul mașinii care era în urma mea. Și a cui, mă rog, e răspunderea atunci?

— A dumatăle. Fiindcă răspunderea e întotdeauna a celui din spate.

— Să clarificăm lucrurile, zise cel din față. În acest caz dumneata plătești.

— Sigur că dumneata plătești, zise cel din spate înfigându-mi un deget în piept.

— Un moment! Să nu încurcăm lucrurile! Pentru moment pe dumneata nu te privește.

— Cum nu mă privește? se rățoi cel din spate. Mă privește, cum să nu mă privească? Mi-ai distrus complet bara.

— Nu, eu vreau să-i văd bara celui din față.

— Pe mine nu mă interesează bara celui din față, vino s-o vezi pe a mea, zice cel din spate.

— Ba pardon, pe mine nu mă interesează bara celui din urmă, vino s-o vezi pe a mea, zise cel din față.

Amândoi mă prinseră de câte un braț și încercară să mă tragă unul înaintea și celălalt înapoi.

— Sărăcuțul de el! Ce-a făcut? zise unul dintre trecătorii care se opriseră să privească.

— Nimic, zic eliberându-mă din ghearele lor, eu n-am făcut absolut nimic. Eu am atins pur și simplu mașina din față iar cel din spate m-a izbit pe mine.

— Eu n-am izbit pe nimeni, zise cel din spate. Dumneata te-ai proțăpăit în fața mea.

— V-ați lovit rău? întrebă unul dintre trecători.

Am reușit să ajung în față și am constatat că bara din spate a mașinii care mă preceda nu avea nimic. N-avea nici pe dracu. Avea doar o mică zgârietură în stânga.

Am spus-o.

— Asta spui dumneata, zise proprietarul mașinii. Bara e zgâriată, deci trebuie s-o schimb.

— A mea e mult mai rău atinsă.

— A dumatăle nu mă interesează, zise cel cu mașina din față. Dumneata poți să mergi cu ea și așa, dacă vrei, eu nu.

— Eu nu pot să merg cu ea așa, zise cel cu mașina din spate, încă n-ați văzut în ce hal e.

Ne-am dus să vedem bara din spate: a mea era turtită toată și cea a mașinii celeilalte era destul de turtită și ea.

— Pentru asta vina e a dumatăle. Eu nu vreau să știu nimic. Vina e întotdeauna a celui din spate.

— Exact, zise cel cu mașina din față.

— Exact pe dracu, zise cel cu mașina din spate. Vina e a celui care frânează pe neașteptate fără niciun motiv.

— Eu nu m-am oprit fără niciun motiv, zise cel din față. Un motiv era, și încă ce motiv!

— Și atunci trebuie să semnalizezi când te oprești, zise cel din spate.

— Stopul meu funcționează.

— Și al meu. În orice caz eu nu plătesc.

— Asta o să mai vedem noi, zise cel din față. Dumneata trebuie să plătești, și o să plătești.

— O să-ți plătesc la paștele cailor... zise cel din spate. Dumneata să-mi dai numele.

— Sigur că-ți dau numele meu, zise cel din față, dar și dumneata mi-l dai pe al dumatăle.

— Sigur că ți-l dau, zise cel din spate. Eu sunt asigurat.

— Și eu sunt asigurat, zise cel din față.

— Atunci, zic zâmbind, n-aveți de ce să vă mai văitați. Sunteți amândoi asigurați.

— Asta da, zise cel din față, din moment ce asigurarea plătește, merită să schimbi bara și să pui una nouă.

— Just, zise cel din spate. Și n-are rost să ne pierdem timpul aici discutând și făcându-ne sânge rău, când paguba e o nimica toată.

Cel din față și cel din spate și-au dat numele, adresa, și-au strâns mâinile.

— Astăzi se circulă într-un mod... zise cel din față; în orele de vârf, dacă nu mergi cu toți ochii deschiși e prăpăd.

— E adevărat, zise cel din spate, dacă reușești să traversezi centrul fără să primești una în bot, ești cineva.

Cei doi s-au salutat cordial și s-au urcat din nou în mașinile lor.

Eu m-am urcat în a mea cu amândouă barele lovite și m-am amestecat printre mașini mulțumind cerului că am scăpat din toată târăsenia asta, fiindcă în cazuri de astea nu poți să știi niciodată cum se sfârșește.

Despre autor

Dacă nu știți, aflați că autorul s-a născut în 1909 – din creștet până-n tălpi. Mustățile l-au crescut mult mai târziu, cam între al 18-lea și al 19-lea an de viață. Și în timp ce aștepta să-i dea tuleiele, își pierdea vremea cu tot felul de prostioare, ca, de pildă, aceea de a învăța cât mai puțin, până ce, văzând că mai puțin de atât nu se putea învăța, și-a întrerupt studiile apucându-se oarecum de desenul tehnic...

Într-o zi Zavattini l-a înșfăcat cu pană cu tot, și a început să publice în *Secolul ilustrat*; a publicat *Bertoldo*, după aceea *Candido*; Apoi a scris o grămadă de lucruri, trei sau patru cărți, câteva mii de articole, nuvele, câteva scrisori și câteva ilustrate cu salutări.

CARLO MANZONI

{1} În italiană *pensiune* are și sensul de „pensie” și de „pensiune”.

Cuprins

E ACASĂ DOMNUL BRAMBILLA?

Prefață
Cuierul
Promovată la pojar
Damigeana
Pata
Cursa
În căutarea unei umbrele
Dulapul cu lucruri inutile
Un restaurant recomandat
Patru cu seringă
Automobilul
Călătorind noaptea
Ceșcuța de reprezentare
La gară
În sfârșit, singur!
Pe terasă, sub pergolă
Fotografia
Vaza de ceramică
Cravate de un ceas
O dimineață cenușie de toamnă

DOMNUL BRAMBILLA ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Preastimate cititor
Aventuri în familie
 Un fotoliu-pat
 Periile
 Bucătărie în culori
 Plasturele
 Nasturele
 Zile de zăpăceală
 Pensiune de familie
 De Sfânta Mana, în căutarea unui pat
 Epistolar
 Fără telefon
 Perioada examenelor
 Un bărbat de aceeași talie
Aventuri cu automobilul
 Oaspeți bineveniți
 Un șurub în plus
 O mașină bine întreținută
Sera

Un tovarăș de drum
Accidentul
Despre autor